

ก.พ.ร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

ถนนพหลโยธิน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ 0 2356 9999 โทรสาร 0 2356 9910

www.opdc.go.th

ต้นแบบความเป็นเลิศด้านการ

ISBN : 978-616-7145-22-8

9 786167 145228

ต้นแบบความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในระดับจังหวัด

ก.พ.ร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

ต้นแบบความเป็นเลิศ ด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ในระดับจังหวัด

ก.พ.ร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

ต้นแบบความเป็นเลิศ ด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ในระดับจังหวัด

ต้นแบบความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ในระดับจังหวัด

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data.

สำนักงาน ก.พ.ร..

ต้นแบบความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในระดับ
จังหวัด.- กรุงเทพฯ : สำนักงาน ก.พ.ร., 2553.

122 หน้า

1. การบริหารรัฐกิจ-ไทย. 2. ระบบราชการ-ไทย. 3. การบริหารราชการ
แบบมีส่วนร่วม. I. ชื่อเรื่อง.

351.0593

ISBN : 978-616-7145-22-8

ลิขสิทธิ์ของสำนักงาน ก.พ.ร.

ผู้เขียน

สถาบันพระปกเกล้า ประกอบด้วย

ดร.ถวิลวดี บุรีกุล, ศาสตราจารย์ นพ.วันชัย วัฒนศัพท์,

นางสาวสุรางค์ อิงคเวทย์, นายวิศิษฎ์ ชัชวาลทิพากร

พิมพ์ครั้งที่ 1

สิงหาคม 2553 จำนวนพิมพ์ 1,000 เล่ม

จัดทำโดย

กลุ่มพัฒนาระบบสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบราชการ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.)

ถนนพิษณุโลก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ 0-2356-9999 โทรสาร 0-2356-9910

www.opdc.go.th

พิมพ์ที่

บริษัท เอ.พี. กราฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด

745 ถนนนครไชยศรี แขวงนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ 02-243-9040-4 โทรสาร 02-243-3225

นายเอนก ตาดอุไร ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

“หนังสือเล่มนี้เป็นลิขสิทธิ์ของสำนักงาน ก.พ.ร. การพิมพ์ซ้ำหรือการนำข้อมูลทั้งหมด
หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้ไปเผยแพร่ไม่ว่าจะโดยวิธีการใดก็ตาม จะต้อง
ได้รับการยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากสำนักงาน ก.พ.ร.”

ดำนนำ

ปัจจุบันการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการเป็นเรื่องที่ภาครัฐได้ให้ความสำคัญ โดยการปรับระบบการบริหารงานภาครัฐที่เน้นการทำงานในลักษณะบูรณาการสร้างความร่วมมือ และสร้างเครือข่ายกับฝ่ายต่าง ๆ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ เพื่อพัฒนาระบบราชการให้สามารถตอบสนองความต้องการและแก้ปัญหาของประชาชนได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องตรงตามความต้องการอย่างแท้จริง ดังนั้น สำนักงาน ก.พ.ร. จึงได้ขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการในระดับจังหวัดให้เกิดการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น โดยได้รับความร่วมมือจากสถาบันพระปกเกล้าในการดำเนินการภายใต้โครงการขับเคลื่อนการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้จังหวัดตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการ ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยเน้นให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (Action Learning) และเกิดต้นแบบที่ดี (Best Practice) เพราะบทเรียนที่ได้รับจากจังหวัดเป็นสิ่งที่มีความค่า หลายจังหวัดเกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ส่งผลให้เกิดการปรับกระบวนทัศน์ ค่านิยม และวัฒนธรรมในการทำงานของจังหวัดในระดับที่น่าพึงพอใจ และประชาชนเกิดความภาคภูมิใจและพึงพอใจในตัวข้าราชการในจังหวัดของเขา

การถอดบทเรียนที่เป็นต้นแบบความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมจากการดำเนินการส่งเสริมการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในระดับจังหวัด จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางสำหรับจังหวัดใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในระดับจังหวัด โดยได้ถอดบทเรียนจากผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการของจังหวัดที่ได้รับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี 2552 ซึ่งเป็นรางวัลอันทรงเกียรติ และสำนักงาน ก.พ.ร. ขอขอบคุณสถาบันพระปกเกล้า คณะนักวิชาการประจำกลุ่มจังหวัดทุกจังหวัด และผู้บริหารและข้าราชการในจังหวัดที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการผลักดันการส่งเสริมการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในระดับจังหวัดให้บรรลุเป้าหมายของการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการในระดับจังหวัดให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

สำนักงาน ก.พ.ร. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าความรู้ที่ได้รับจาก “ต้นแบบความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในระดับจังหวัด” นี้ จังหวัดจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารราชการในระดับจังหวัดที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดขึ้นอย่างแท้จริง เป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นไปอย่างต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และขยายผลการดำเนินงานต่อไป

สำนักงาน ก.พ.ร.

สิงหาคม 2553

สารบัญ

1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์	7
3. หลักเกณฑ์และแนวทางในการตรวจประเมิน	13
4. สรุปผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการในระดับจังหวัด	21
4.1 สรุปข้อมูลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการในระดับจังหวัด	23
4.2 สรุปผลการประเมินการดำเนินการเปิดโอกาสให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ ในระดับจังหวัด	54
5. ประมวลผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการในระดับจังหวัด ที่เป็นต้นแบบที่ดี (Best Practices)	55
6. ปัจจัยสำเร็จที่มีผลต่อการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารราชการในระดับจังหวัด	121
7. ถอดบทเรียนความรู้จากการดำเนินโครงการ “ขับเคลื่อนการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม”	129

ต้นแบบความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในระดับจังหวัด

1

หลักการและเหตุผล

1. หลักการและเหตุผล

1.1 การปฏิรูปทางการเมืองและกระแสดemanding ของประชาชนที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการแผ่นดิน ทำให้ภาครัฐจำเป็นต้องปรับตัวโดยเปิดระบบราชการเข้าสู่กระบวนการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participative Democracy) ที่ยอมรับและให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ และติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงาน เพื่อให้มีกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะและตัดสินใจที่รอบคอบ โปร่งใส เป็นธรรม และได้รับการยอมรับจากประชาชน สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมหรือการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการเป็นความจำเป็นในการบริหารราชการยุคใหม่ที่มีกรอบแนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมที่ให้สิทธิของประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และสิทธิของประชาชนในการเข้าร่วมตัดสินใจของภาครัฐ รวมทั้งแนวทางที่ภาครัฐดำเนินการเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

1.2 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2546 - พ.ศ. 2550) ยุทธศาสตร์ที่ 7 : การเปิดระบบราชการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม มุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกิจการ

บ้านเมืองโดยตรงมากขึ้น แต่ระบบราชการไทยยังไม่ได้มีการปรับตัวอย่างจริงจังและยังติดขัดกับลักษณะความเป็นเจ้าขุนมูลนายและการทำงานแบบดั้งเดิมทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องเปิดระบบราชการเข้าสู่กระบวนการความเป็นประชาธิปไตย (Democratization) มากขึ้น โดยการยอมรับและให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะความคิดเห็น ร่วมปฏิบัติงาน และการตรวจสอบผลการดำเนินงาน ซึ่งในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2551 – 2555) ได้ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 2 การปรับรูปแบบการทำงานให้มีลักษณะเชิงบูรณาการเกิดการแสวงหาความร่วมมือ และสร้างเครือข่ายกับฝ่ายต่าง ๆ รวมทั้งเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการผลักดันการบริหารราชการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม หรือการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมตามเป้าหมายในการพัฒนาระบบราชการที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน และเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

1.3 นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 เป็นต้นมา สำนักงาน ก.พ.ร. ได้ส่งเสริมและผลักดันให้ส่วนราชการมีการพัฒนาระบบราชการทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเพื่อให้ระบบราชการเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ คุณภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด โดยมีเป้าหมาย คือประโยชน์สุขของประชาชนเป็นสำคัญ โดยได้พบว่า ส่วนราชการต่าง ๆ ยังต้องการการสนับสนุนในเรื่องของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทาง วิธีการเพื่อสร้างกระบวนการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม หรือการบริหารราชการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบราชการ และเพื่อร่วมกันผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในระบบราชการ

1.4 สำนักงาน ก.พ.ร. ในฐานะองค์กรหลักที่มีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้การพัฒนาระบบราชการให้ประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมและมีความยั่งยืนในทิศทางที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ได้ดำเนินโครงการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และผลักดันให้การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมเกิดผลในทางปฏิบัติ รวมทั้งสร้างนวัตกรรมที่เป็นองค์ความรู้หรือแนวทางในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง จึงได้ร่วมมือกับสถาบันพระปกเกล้าในการขับเคลื่อนการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในระดับจังหวัดให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

ต้นแบบความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในระดับจังหวัด

2

วัตถุประสงค์

2. วัตถุประสงค์

โครงการ “ขับเคลื่อนการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อกระตุ้นให้เกิดความตระหนักและตื่นตัว รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม หรือการพัฒนากระบวนการราชการสู่ราชการในระบบเปิดที่เป็นประชาธิปไตย สำหรับส่วนราชการในระดับจังหวัด โดยมีวัตถุประสงค์ย่อยดังนี้

- 2.1 เพื่อกระตุ้นและผลักดันให้เกิดต้นแบบที่ดี (Best Practice) ในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ
- 2.2 เพื่อเชิดชูผลงานของจังหวัดที่มีผลงานดีเด่นด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม โดยมอบรางวัลสำหรับจังหวัดที่มีความเป็นเลิศในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการ ซึ่งจะเป็นการส่งเสริม และกระตุ้นให้จังหวัดได้ตระหนักถึงความสำคัญตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 2.3 เพื่อพัฒนาระบบราชการไปสู่การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในระดับจังหวัดที่สามารถตอบสนองได้ตรงกับความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ

ในการดำเนินโครงการได้กำหนดขอบเขตและวิธีการดำเนินโครงการ โดยแบ่งเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 📖 ศึกษาและพัฒนาแนวทาง หลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจประเมินการดำเนินงานเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการในระดับจังหวัด
- 📖 จัดทำแนวทาง/ เครื่องมือวัด และเกณฑ์มาตรฐานการมีส่วนร่วม สำหรับใช้ในการตรวจประเมินการมีส่วนร่วมในระดับจังหวัด
- 📖 ประชุม/ สัมมนา เพื่อชี้แจงให้จังหวัดเข้าใจหลักเกณฑ์แนวทางการตรวจประเมินผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ และสนใจเข้าร่วมโครงการ
- 📖 เปิดรับสมัครให้จังหวัดนำเสนอผลงานการสร้างการมีส่วนร่วมเข้าร่วมประกวดเพื่อขอรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม”
- 📖 ศึกษาข้อมูลจังหวัดและประเมินผลเบื้องต้นตามเอกสารการมีส่วนร่วมตามเกณฑ์การประเมินที่กำหนด
ศึกษาข้อมูลและติดตามประเมินผลการดำเนินงานในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในระดับจังหวัดตามเกณฑ์ที่กำหนดในพื้นที่
- 📖 ประเมินผลจังหวัดที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด และเสนอผลการประเมินต่อคณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการ เกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม
- 📖 วิเคราะห์และสรุปผลความสำเร็จในการดำเนินการของจังหวัดต่าง ๆ เพื่อถอดบทเรียนในการเปิดโอกาสให้

ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการในระดับจังหวัด

- จัดทำเอกสารเกี่ยวกับรูปแบบ แนวทางการดำเนินงานและปัจจัยสู่ความสำเร็จในการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมของจังหวัดที่ผ่านการประเมิน ที่เป็นต้นแบบที่ดี (Best Practice) ซึ่งจะนำไปสู่การขยายผลการส่งเสริมการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในระดับจังหวัดและเป็นการศึกษาให้กับหน่วยงานอื่น ๆ ต่อไป
- จัดพิธีมอบรางวัลให้กับจังหวัดที่ผ่านการประเมินให้ได้รับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” และเผยแพร่ผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมของจังหวัด
- สรุปผลการดำเนินโครงการ

ต้นแบบความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในระดับจังหวัด

3

หลักเกณฑ์และแนวทางในการตรวจประเมิน

3. หลักเกณฑ์และแนวทางในการตรวจประเมิน

3.1 หลักเกณฑ์การตรวจประเมิน

การประเมินผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการระดับจังหวัด ได้มีการศึกษาหลักเกณฑ์การประเมินจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งสามารถที่จะพิจารณาได้จากหลายแนวทางทั้งประเภทและมิติของตัวชี้วัด แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อได้พิจารณาหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ร่วมกับรูปแบบการดำเนินการของจังหวัด รวมถึงสิ่งที่จะต้องมีในเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารราชการนั้น ทำให้สามารถแบ่งประเภทหลักเกณฑ์การวัดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการระดับจังหวัด เป็น 4 ประเภท ดังนี้

- ประเภทหลักการบริหารราชการภายในจังหวัด
- ประเภทวิธีการดำเนินการของจังหวัด
- ประเภทตัวอย่างโครงการของการดำเนินงานที่เห็นเป็นรูปธรรม
- ประเภทกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

1. หลักการบริหารราชการภายในจังหวัด

เป็นเกณฑ์การพิจารณาที่เน้นการประเมินภาพกว้างในระดับการดำเนินนโยบายของจังหวัด ว่าได้นำหลักการเรื่องการมีส่วนร่วมมาใช้ในการวางหลักการอย่างไรบ้าง โดยพิจารณาที่ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย และการใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม

2. วิธีการดำเนินการของจังหวัด

เป็นเกณฑ์การพิจารณาที่เน้นการประเมินกระบวนการที่ใช้ระหว่างการดำเนินการภายในของจังหวัด ว่าได้นำหลักการเรื่องการมีส่วนร่วมมาใช้ ในการดำเนินการของจังหวัดอย่างไรบ้าง โดยพิจารณาเรื่องแนวทางบริหารแบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม การใช้หลักธรรมาภิบาล การบริหารแบบใหม่ใช้หลักการบริหารแบบพหุภาคี การสร้างเครือข่าย

3. ตัวอย่างโครงการของการดำเนินงานที่เห็นเป็นรูปธรรม

เป็นเกณฑ์การพิจารณาที่เน้นการประเมินการดำเนินการของจังหวัด ว่าได้นำหลักการเรื่องการมีส่วนร่วมมาใช้ในการดำเนินโครงการกิจกรรมที่เห็นเป็นรูปธรรมอย่างไรบ้าง โดยพิจารณาที่ระดับการมีส่วนร่วม, รูปแบบการมีส่วนร่วม, การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย และความต่อเนื่องของโครงการ

4. กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

เป็นเกณฑ์การพิจารณาที่เน้นการประเมินกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ทั้งในเรื่องการเริ่มการจัดทำแผน กระบวนการประชุม ความเป็นผู้นำของผู้ว่าราชการจังหวัด รวมถึงการปรับแก้แผนพัฒนาจังหวัด

ทั้งนี้ในแต่ละประเภทตัวชี้วัดจะพิจารณาแยกเป็น 5 มิติ ได้แก่

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารและข้าราชการในระดับจังหวัด
2. ความยั่งยืนของการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม

3. การกำหนดประเด็นสาธารณะที่จะดำเนินการซึ่งต้อง
เป็นประเด็นของจังหวัด และต้องมีความชัดเจน
4. การกำหนดกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder)
ที่ชัดเจน
5. กระบวนการมีส่วนร่วม

3.2 แนวทางในการตรวจประเมิน

ในการตรวจประเมินผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการของจังหวัดที่สมัครเข้ารับการประเมินเพื่อขอรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 ซึ่งจากกรอบแนวคิดในการประเมินผล ที่กำหนดตัวชี้วัดประกอบด้วย 4 ประเภท และ 5 มิติดังนั้นคณะทำงานได้กำหนดแนวทางในการตรวจประเมินตามตัวชี้วัดไว้ 5 ขั้นตอน เพื่อเป็นการกลั่นกรองข้อมูลและสร้างความมั่นใจในผลการประเมิน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การประเมินจากใบสมัคร

เป็นการประเมินจากใบสมัครของจังหวัดต่าง ๆ ที่สนใจเข้าสมัครรับการประเมิน โดยจังหวัดกรอกข้อมูลรายละเอียดตามแนวทาง หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งแนบหลักฐานการดำเนินงานที่จังหวัดได้มีการจัดเก็บไว้ เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นถึงการดำเนินการแบบมีส่วนร่วมที่จังหวัดได้ดำเนินการ ซึ่งใบสมัครทั้งหมดจะพิจารณาโดยคณะกรรมการกลางจากสถาบันพระปกเกล้า โดยพิจารณาตรวจประเมินและให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดไว้ คือ 70 % จึงถือว่าผ่านการประเมินในขั้นตอนนี้

ขั้นที่ 2 การประเมินโดยกรรมการในพื้นที่

จังหวัดที่ผ่านเกณฑ์การประเมินจากเอกสารใบสมัคร และหลักฐานประกอบ จะได้รับการประเมินโดยกรรมการในพื้นที่ ซึ่งกรรมการในพื้นที่จะเป็นคณะวิชาการประจำกลุ่มจังหวัดในพื้นที่ที่จังหวัดนั้นอยู่ โดยเป็นการตรวจสอบข้อมูล ข้อเท็จจริงจากข้อมูลตาม ใบสมัครและหลักฐานประกอบ โดยจะประเมินตามเกณฑ์การให้ คะแนนที่กำหนดไว้อีกครั้งหนึ่ง โดยกำหนดเกณฑ์ 70 % จึงถือว่าผ่าน ในเชิงปริมาณ ทั้งนี้ คณะนักวิชาการประจำกลุ่มจังหวัดจะประเมินผลการดำเนินการในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการของจังหวัดเพื่อตรวจประเมินในพื้นที่ที่ดำเนินการ ซึ่งเป็นการประเมินในเชิงคุณภาพด้วย โดยแบ่งระดับของการประเมิน เป็น A B และ C โดย A = ระดับดีเยี่ยม B = ระดับระดับดี และ C = ระดับชมเชย

ขั้นที่ 3 การประเมินโดยกรรมการกลาง

จังหวัดที่ผ่านเกณฑ์การประเมินโดยกรรมการในพื้นที่ จากคณะวิชาการประจำกลุ่มจังหวัดทุกจังหวัดที่ได้คะแนนระดับ A หรือ ดีเยี่ยม จะได้รับการประเมินรอบที่สาม โดยคณะกรรมการกลางจาก สถาบันพระปกเกล้าจะลงไปในพื้นที่เพื่อประเมินในเชิงคุณภาพ ทั้งจากการพิจารณาโดยหลักการเชิงกว้างและใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับ ผู้บริหารของจังหวัด ข้าราชการ ประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วม โดยคณะกรรมการกลางจากสถาบันพระปกเกล้า จะประเมินว่าจังหวัด มีการดำเนินการตามข้อมูลที่ได้รับจากคณะวิชาการ ประจำกลุ่มจังหวัดและควรจะได้รางวัลระดับดีเยี่ยมหรือไม่ สำหรับการประเมินในเชิงปริมาณจะใช้แบบฟอร์มคะแนนประเมินผลจังหวัด

ซึ่งจังหวัดที่จะได้มีผลการประเมินในระดับดีเยี่ยม จะต้องได้รับคะแนนจากการประเมินของคณะกรรมการกลางไม่ต่ำกว่า 90 % โดยคณะกรรมการกลางจะสรุปคะแนนการประเมินผลเพื่อใช้ในการประชุมจัดลำดับจังหวัดที่เหมาะสมที่จะได้รับรางวัลแต่ละระดับ โดยรางวัลแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ รางวัลระดับดีเยี่ยม ได้รับโล่เกียรติคุณและประกาศเกียรติคุณ รางวัลระดับดีได้รับโล่เกียรติคุณและประกาศเกียรติคุณ และรางวัลระดับชมเชยได้รับประกาศเกียรติคุณ

ขั้นที่ 4 การประเมินยืนยันรางวัลดีเยี่ยม โดยกรรมการกลางและอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

จังหวัดที่ผ่านการประเมินตามเกณฑ์และมีผลการประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยม จะได้รับการประเมินเพื่อยืนยันอีกครั้งหนึ่งจากอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการ แบบมีส่วนร่วม และคณะกรรมการกลางจากสถาบันพระปกเกล้า โดยเป็นการลงพื้นที่เพื่อประเมินและสัมภาษณ์อีกครั้งสำหรับยืนยันผลการประเมินจังหวัดที่อยู่ในเกณฑ์รางวัลในระดับดีเยี่ยม

ขั้นที่ 5 การประชุมร่วมกรรมการกลางและอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการ เกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

ขั้นตอนนี้ เป็นการประชุมระหว่างอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม และคณะกรรมการกลางจากสถาบันพระปกเกล้า เพื่อ

พิจารณาความเหมาะสมของจังหวัดที่จะได้รับรางวัลระดับดีเยี่ยม ซึ่งในกรณีที่ไม่เหมาะสมจะปรับเป็นรางวัลระดับดีแทน เพื่อเป็นการยืนยันมติก่อนประกาศผลรางวัลอย่างเป็นทางการสำหรับจังหวัดที่ได้รับรางวัล ซึ่งจะจัดให้มีพิธีมอบรางวัลต่อไป

ทั้งนี้ การตรวจประเมินในเชิงคุณภาพ จะพิจารณาดังต่อไปนี้

จังหวัดที่ได้รับรางวัลระดับดีเยี่ยม

ต้องเป็นจังหวัดที่มีการดำเนินการด้านการมีส่วนร่วมที่ดีทั้งในด้านหลักการ ด้านวิธีดำเนินการ มีตัวอย่างกิจกรรมที่ดีเยี่ยม น่าสนใจ มีนวัตกรรมสูง และชัดเจน เป็นที่ประจักษ์และเป็นตัวอย่างแก่จังหวัดอื่นได้

จังหวัดที่ได้รับรางวัลระดับดี

ต้องเป็นจังหวัดที่มีการดำเนินการด้านการมีส่วนร่วมที่ดีทั้งในด้านหลักการ ด้านวิธีดำเนินการ มีตัวอย่างกิจกรรมที่ดีพอสมควร สูงกว่ามาตรฐาน แต่ไม่ถึงระดับดีเยี่ยม

จังหวัดที่ได้รับรางวัลระดับชมเชย

ต้องเป็นจังหวัดที่มีการดำเนินการทุกด้านอยู่ในระดับมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับได้

ต้นแบบความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในระดับจังหวัด

4

สรุปผลการดำเนินการ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการบริหารราชการในระดับจังหวัด

4. สรุปผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการในระดับจังหวัด

จากการดำเนินโครงการขับเคลื่อนการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม โดยการจัดให้มีการมอบรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 ได้มีจังหวัดที่สนใจและส่งผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการในระดับจังหวัดเข้ารับการประเมิน เพื่อรับรางวัลดังกล่าว จำนวน 22 จังหวัด ซึ่งผ่านการตรวจประเมินจากคณะกรรมการตามขั้นตอนการประเมินทั้ง 5 ขั้นตอน โดยผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการในระดับจังหวัด สรุปดังนี้

4.1 สรุปข้อมูลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการในระดับจังหวัด

1) จังหวัดกาฬสินธุ์

จังหวัดได้ส่งผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ เพื่อขอรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 โดยดำเนินการในโครงการส่งเสริมพัฒนากลุ่มอาชีพและเครือข่ายกลุ่มสหกรณ์ ปีงบประมาณ 2552 สรุปดังนี้

วัตถุประสงค์โครงการ:

1. เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่ม และเกิดการเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม รวมทั้งสามารถพึ่งพาตนเองและเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิก

2. เพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิตและปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค และเพิ่มรายได้ให้แก่กลุ่มผู้ผลิต

3. เพื่อพัฒนาและสร้างโอกาสการแข่งขันด้านการตลาด รวมทั้งสร้างพันธมิตรทางธุรกิจให้กับกลุ่มอาชีพ ก่อให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สร้างรายได้ที่ยั่งยืนให้ชุมชน

ขอบเขตการดำเนินงาน:

การดำเนินโครงการส่งเสริมพัฒนากลุ่มอาชีพและเครือข่ายกลุ่มสหกรณ์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 อยู่ในความรับผิดชอบของสหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมาย คือ สมาชิกกลุ่มอาชีพ จักสานบ้านกุดบอด และสมาชิกของกลุ่มถั่วลิสงตราทรายแก้วบ้านคำใหญ่ กลุ่มละประมาณ 50 คน โดยสหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์ได้นำแนวทางการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารจัดการกลุ่มเครือข่ายอาชีพและภายในกลุ่มอาชีพ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์และสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพ โดยสนับสนุนด้านความรู้ คำแนะนำ ข้อมูลต่าง ๆ แก่กลุ่มอาชีพ ส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพเพื่อให้เกิดการเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม ทำให้กลุ่มอาชีพเข้มแข็ง สามารถพัฒนาผลผลิตสู่มาตรฐาน และเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิก โดยได้นำเทคนิคการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบวนการดำเนินโครงการ เช่น การจัดประชาเสวนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน การตัดสินใจร่วมกันโดยใช้หลักเสียงข้างมาก เป็นต้น นอกจากนี้สหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์ได้ให้การสนับสนุนงบประมาณกับกลุ่มอาชีพ เพื่อนำไปเป็นเงินทุนหมุนเวียนเบื้องต้นของกลุ่มอาชีพ และส่งเสริมให้กลุ่มอาชีพเหล่านั้นมีการบริหารกลุ่มแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งส่งเสริมในเรื่องขององค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ โดยจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการซึ่งเชิญผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาบรรยายและฝึกปฏิบัติให้กับกลุ่มอาชีพ โดยรายละเอียดหลักสูตรการฝึกอบรมครอบคลุมใน

เรื่องของอุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์ การบริหารจัดการกลุ่ม การบันทึกบัญชีเบื้องต้น การคำนวณต้นทุนและการตั้งราคาขาย หลักเศรษฐกิจพอเพียง ฝึกปฏิบัติอาชีพตามกลุ่มที่ต้องการ และการประเมินผล

2) จังหวัดขอนแก่น

จังหวัดได้ส่งผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ เพื่อขอรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 โดยดำเนินการในโครงการจัดตั้งหมู่บ้านพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วมต้นแบบ โครงการติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังสภาพน้ำในแม่น้ำพอง และโครงการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสู่ความยั่งยืนสรุปดังนี้

วัตถุประสงค์โครงการ:

1. โครงการจัดตั้งหมู่บ้านพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วมต้นแบบ โดยมีวัตถุประสงค์
 - 1.1 เพื่อส่งเสริมและพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมให้กับหมู่บ้านท่าแร่เพื่อเป็นต้นแบบ
 - 1.2 เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ดีขึ้น และสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน
 - 1.3 ประชาสัมพันธ์ศักยภาพ และภาพลักษณ์ของจังหวัดขอนแก่นให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
2. โครงการติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังสภาพน้ำในแม่น้ำพอง โดยมีวัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อติดตามตรวจสอบเฝ้าระวังคุณภาพน้ำในแม่น้ำ
พอง ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน
- 2.2 เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือของหน่วยงาน
องค์กร ภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ชุมชน และประชาชนในการติดตามตรวจสอบและ
เฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำพองโดยการ
มีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
- 2.3 เพื่อลดความขัดแย้งและสร้างธรรมาภิบาลในการ
บริหารจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

3. โครงการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมสู่ความยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อสร้างความตระหนัก ความร่วมมือของภาคส่วน
ต่าง ๆ ในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
- 3.2 เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและเตรียมความพร้อมของ
หน่วยงานองค์กรชุมชน และประชาชนในการรับมือ
และปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพ
ภูมิอากาศในจังหวัดขอนแก่น
- 3.3 เพื่อให้เกิดกรอบการบูรณาการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาภาวะโลกร้อน หรือหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ
ในระดับจังหวัด

ขอบเขตการดำเนินงาน:

1. โครงการจัดตั้งหมู่บ้านพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมแบบมี
ส่วนร่วมต้นแบบ บ้านท่าแร่ หมู่ที่ 10 ต.ดอนหัน อ.เมือง จ.ขอนแก่น
เป็นโครงการที่ดำเนินการต่อเนื่องจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 เป็น
โครงการที่เริ่มต้นจากความต้องการของชาวบ้านที่ต้องการจัดเป็น

หมู่บ้านต้นแบบ โดยเสนอความต้องการต่อพัฒนาชุมชน ซึ่งพัฒนาชุมชนได้สนับสนุนความต้องการนี้โดยเสนอของบประมาณ เพื่อจัดทำโครงการจัดตั้งหมู่บ้านพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วมต้นแบบ ซึ่งชาวบ้านให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ทำให้หมู่บ้านนี้ เป็นหมู่บ้านที่เข้มแข็งและประชาชนพึงพอใจ

2. โครงการติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังสภาพน้ำในแม่น้ำพอง เป็นโครงการที่ดำเนินการและพัฒนาการทำงานอย่างมีส่วนร่วมมาอย่างต่อเนื่อง โดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมที่ 10 ประกอบด้วยกิจกรรมหลากหลาย เช่น การอบรมให้ความรู้แก่เครือข่ายเฝ้าระวัง และเตือนภัยมลพิษของพื้นที่เสี่ยงภัย (ทำให้เครือข่ายฯ ซึ่งเป็นประชาชนสามารถเก็บตัวอย่างน้ำ และใช้เครื่องมือตรวจวัดและประเมินคุณภาพน้ำได้ รวมทั้งให้ความร่วมมือประสานแจ้งเตือนภัยให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสีย และสิ่งแวดล้อมเป็นพิษได้ทันเหตุการณ์) การจัดเวทีสาธารณะรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ต่อแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาผลกระทบสิ่งแวดล้อมของสถานประกอบการและโรงงานอุตสาหกรรมริมแม่น้ำพอง ทำให้สามารถลดปัญหาข้อร้องเรียนและข้อขัดแย้งด้านสิ่งแวดล้อมลง

3. โครงการนำร่องจัดทำแผนปฏิบัติการว่าด้วยการลดปัญหาภาวะโลกร้อนของจังหวัดขอนแก่น ดำเนินกิจกรรมโดย แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนปฏิบัติการว่าด้วยการลดปัญหาภาวะโลกร้อนของจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย สื่อมวลชน ภาครัฐ และเอกชน หน่วยงาน ราชการที่เกี่ยวข้อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อจัดเวทีสาธารณะรับฟังความคิดเห็น และร่วมกันลงนามปฏิญญาขอนแก่นว่าด้วยการลดภาวะโลกร้อน และจัดทำแผนปฏิบัติการลดปัญหาภาวะโลกร้อนของจังหวัดขอนแก่น 2553 - 2556

3) จังหวัดจันทบุรี

จังหวัดได้ส่งผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ เพื่อขอรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 โดยดำเนินการ ในโครงการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติ จังหวัดจันทบุรี ณ สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 2 (ท่าสอน - จันทบุรี) สรุปดังนี้

วัตถุประสงค์โครงการ:

เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติ และมีกลุ่มเป้าหมายคือ สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 2 (ท่าสอน-จันทบุรี) ประชาชนในพื้นที่ปากแม่น้ำเวฬุ อำเภอลอง และประชาชนที่เข้ามาประกอบอาชีพในบริเวณปากแม่น้ำเวฬุ

ขอบเขตการดำเนินงาน:

โครงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติจังหวัดจันทบุรี ณ สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 2 (ท่าสอน - จันทบุรี) เป็นโครงการที่ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสเข้าร่วมในการรับรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา โดยได้จัดทำโครงการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในโครงการอนุบาลแม่ปูทะเลเพื่อการสลัดไข่ (ลูกปูทะเล) เพื่อสู่แหล่งธรรมชาติ เพื่อเน้นขยายผลการดำเนิน และโครงการธนาคารปูทะเลในพื้นที่ตำบลบ่อ และตำบลบางชัน อำเภอลอง

4) จังหวัดชุมพร

จังหวัดได้ส่งผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ เพื่อขอรับรองว่า “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 โดยดำเนินการในโครงการพัฒนาพื้นที่หนองใหญ่ตามพระราชดำริ เป็นโครงการหลัก และมีโครงการย่อย 2 โครงการ ประกอบด้วย โครงการโรงเรียนนักจัดการความรู้ จ.ชุมพร ปี 2552 และโครงการศูนย์เรียนรู้และพัฒนาอ่าวทุ่งคา-สวี ตามแนวพระราชดำริ สรุปดังนี้

วัตถุประสงค์โครงการ:

1. เพื่อขยายผลโครงการพัฒนาพื้นที่หนองใหญ่ตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยเฉพาะการนำแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เครือข่ายจากภูผาสู่หมานที่ ได้ปฏิบัติจนเกิดผลสำเร็จ มาขยายผลเป็นศูนย์การเรียนรู้ เพื่อสร้างความพอเพียง มั่งคั่ง อย่างยั่งยืน แก่คนไทย
2. เพื่อให้ศูนย์การเรียนรู้ในโครงการพัฒนาพื้นที่หนองใหญ่ตามพระราชดำริเป็นสถานที่ฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป รวมทั้ง การปฏิบัติตามแนวทางกลไกกรมธรรมชาติ และวิถีเกษตรอินทรีย์สู่เศรษฐกิจพอเพียงตามแบบแผนที่เคยก้าวอย่างของศูนย์ฝึกอบรมเศรษฐกิจพอเพียงในเครือข่ายจากภูผาสู่หมานที่ ได้ถ่ายทอดสู่ชุมชนบางลึก และพื้นที่อื่น ๆ ในจังหวัดชุมพร
3. เพื่อเป็นทางเลือกใหม่ในการให้การศึกษาแก่ประชาชนมีโอกาเรียนรู้อะไรในชีวิต ในการมุ่งการศึกษาด้วยตนเอง และฝึกตนเอง โดยเริ่มต้นบนภูมิรู้ที่พอสอน มาสู่ทางสายกลางแห่งเศรษฐกิจพอเพียง
4. เพื่อเป็นแหล่งรวมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดสามารถเรียนรู้เรื่องการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ช่วยให้เกิดการท่องเที่ยวชุมชน นำไปสู่การสร้างคุณค่าและความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนต่อไป

ขอบเขตการดำเนินงาน:

โครงการพัฒนาพื้นที่หนองใหญ่ตามพระราชดำริเป็นโครงการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น และร่วมดำเนินการในการจัดการพื้นที่เพื่อบริหารจัดการน้ำให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีกิจกรรมแบบพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิตแสดงความสำเร็จของภาคประชาชนที่ได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไปปฏิบัติจนเกิดผลเป็นรูปธรรม โดยจัดตั้งเครือข่ายและศูนย์ฝึกอบรมการดำเนินการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5) จังหวัดนครราชสีมา

จังหวัดได้ส่งผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ เพื่อขอรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 โดยดำเนินการในโครงการ “รักษาลำตะคอง” สรุปดังนี้

วัตถุประสงค์โครงการ:

1. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชน และผู้มีส่วนได้เสียได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาและร่วมมือป้องกันและแก้ไขปัญหาทรัพยากรน้ำในชุมชนด้วยตัวเอง
2. เพิ่มส่งเสริมสนับสนุน การสร้างระบบบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในระดับจังหวัด โดยเน้นการบูรณาการจากทุกภาคส่วน

3. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างภาคราชการ เอกชนและประชาชน

4. เพื่อให้ชุมชนมีระบบเฝ้าระวังและระบบป้องกัน/แก้ไขปัญหาทรัพยากรน้ำในชุมชน หรือร่วมกับชุมชนข้างเคียงตลอดเส้นทางลำตะคอง

ขอบเขตการดำเนินงาน:

โครงการ “รักษาลำตะคอง” เป็นโครงการที่ดำเนินการโดยใช้หลักในการส่งเสริมการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมระดับจังหวัด โดยมีการเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นของภาคประชาชนและภาคประชาสังคม จัดเวทีประชาคมแบบมีส่วนร่วมระดับหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ/สร้างความตระหนักถึงปัญหาทรัพยากรน้ำ และระดมความคิดเห็นจากประชาชน/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในหมู่บ้าน/ชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย เพื่อรวบรวมข้อมูลปัญหา วิเคราะห์จำแนกปัญหา และจัดทำแผนปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบได้แก่ อำเภอต่าง ๆ ที่น่านน้ำไหลผ่าน โดยเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาลุ่มน้ำลำตะคอง ประกอบด้วยผู้รับผิดชอบส่วนต้นน้ำ กลางลำน้ำ และท้ายน้ำ เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินกิจกรรม “รักษาลำตะคอง” โดยจังหวัดมีกระบวนการในการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องเป็นรูปธรรมชัดเจน

6) จังหวัดน่าน

จังหวัดได้ส่งผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ เพื่อขอรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 โดยดำเนินการในโครงการฟื้นฟูระบบนิเวศลุ่มน้ำน่าน เฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 จังหวัดน่าน (ต่อเนื่อง) ปี 2550 - 2552 สรุปดังนี้

วัตถุประสงค์โครงการ:

เพื่อฟื้นฟูความสมบูรณ์ของระบบนิเวศลุ่มน้ำน่าน ลุ่มน้ำที่เกี่ยวข้อง และผืนป่าในพื้นที่จังหวัดน่าน รวมทั้งเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ โดยเฉพาะพื้นที่ป่าต้นน้ำในจังหวัดน่าน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ

ขอบเขตการดำเนินงาน:

โครงการฟื้นฟูระบบนิเวศลุ่มน้ำน่าน เฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 จังหวัดน่าน (ต่อเนื่อง) ปี 2550-2552 เป็นโครงการที่ใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคประชาชน เพื่อร่วมแรงร่วมใจในการฟื้นฟูและอนุรักษ์ลุ่มน้ำน่าน โดยได้จัดตั้งคณะทำงานระดับจังหวัด ประกอบด้วยทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันผลักดันให้การฟื้นฟูระบบนิเวศลุ่มน้ำน่าน เป็น “วาระเมืองน่าน” เพื่อเป็นการรวมใจ - รวมพลังคนในจังหวัดน่าน

7) จังหวัดพะเยา

จังหวัดได้ส่งผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ เพื่อขอรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้าน

การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 โดยดำเนินการในโครงการพัฒนาระบบการจัดสวัสดิการชุมชน สรุปดังนี้

วัตถุประสงค์โครงการ:

1. เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้และถอดบทเรียนการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในการทำงานพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชน
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรชุมชน ในการพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนจังหวัดพะเยาใน 4 ตำบล
3. เพื่อพัฒนาผลการศึกษาเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ด้านรูปแบบการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในการพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนในจังหวัดพะเยาที่เหมาะสมต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอบเขตการดำเนินงาน:

โครงการพัฒนาระบบการจัดสวัสดิการชุมชน เป็นโครงการที่จังหวัดให้การสนับสนุนแนวคิดในการจัดสวัสดิการชุมชนเพื่อนำไปสู่สังคมสวัสดิการอยู่บนฐานความคิดการพึ่งพาตนเอง และแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่การวิเคราะห์และสะท้อนหรือค้นพบปัญหาและความต้องการของชุมชน ค้นหาและกำหนดรูปแบบ/วิธีการแก้ไขปัญหาหรือตอบสนองความต้องการของชุมชน รวมทั้งการบริหารจัดการ และการติดตามประเมินผลและรับประโยชน์ร่วมกัน โดยมีการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภาคประชาชนในจังหวัด ซึ่งนำไปสู่การเกิดกระบวนการเรียนรู้และประสบการณ์ของคนในชุมชน

8) จังหวัดพิษณุโลก

จังหวัดได้ส่งผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ เพื่อขอรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 โดยดำเนินการในโครงการวางแผนและจัดทำผังเมืองรวมชุมชน เทศบาลตำบลปลักแรด อำเภอบางระกำ สรุปดังนี้

วัตถุประสงค์โครงการ:

เพื่อจัดทำผังเมืองของเทศบาลตำบลปลักแรด ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน

ขอบเขตการดำเนินงาน:

โครงการวางแผนและจัดทำผังเมืองรวมชุมชน เทศบาลตำบลปลักแรด อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก เป็นโครงการที่ผังเมืองจังหวัดเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกป้องพื้นที่ของตนเองจากการจัดทำผังเมืองรวม ชุมชนปลักแรด อ.บางระกำ จ.พิษณุโลก โดยเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในเบื้องต้นด้วยการประกาศเชิญชวนประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมประชาพิจารณ์ร่วมแสดงความคิดเห็นในการวางแผนและจัดทำผังเมืองรวมชุมชนปลักแรด รวมทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไปตรวจดูแผนที่ แผนผัง ข้อกำหนดและรายการประกอบแผนผังเมืองรวมชุมชนปลักแรด

9) จังหวัดเพชรบุรี

จังหวัดได้ส่งผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ เพื่อขอรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 โดยดำเนินการ

ในโครงการปรับปรุงอาคารศูนย์การเรียนรู้เป็นจุดตัวอย่างหมู่บ้านต้นแบบด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีไทยทรงดำ บ้านหนองจิก หมู่ที่ 1 ต.หนองปร่ง อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี สรุปดังนี้

วัตถุประสงค์โครงการ:

1. เพื่อให้มีอาคารที่มีความพร้อม มีศักยภาพ และสามารถรองรับการทัศนศึกษา ดูงาน และการท่องเที่ยวอย่างหมู่บ้านต้นแบบแห่งการเรียนรู้ วัฒนธรรมประเพณีไทยทรงดำ เป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ของอำเภอเขาย้อย
2. เพื่อสร้างอาชีพให้ประชาชน ให้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเป็นศูนย์เรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีไทยทรงดำ
3. เพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

ขอบเขตการดำเนินงาน:

โครงการปรับปรุงอาคารศูนย์การเรียนรู้เป็นจุดตัวอย่างหมู่บ้านต้นแบบด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีไทยทรงดำนี้เป็นโครงการที่ใช้งบประมาณจังหวัด เพื่อการปรับปรุงอาคาร สถาปัตยกรรม โดยรอบ เพื่อใช้เป็นลานแสดงวัฒนธรรม และเพื่อการประชาสัมพันธ์ โดยให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารการดำเนินการโครงการนี้สู่สาธารณะ เพื่อสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมติดตามผล - ประเมินความคุ้มค่าของโครงการฯ รวมทั้งการบรรลุวัตถุประสงค์ที่จะสร้างอาชีพให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเป็นศูนย์เรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีไทยทรงดำ และแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

10) จังหวัดแพร่

จังหวัดได้ส่งผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ เพื่อขอรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 โดยดำเนินการในโครงการวัฒนธรรมไทยสายใยชุมชน และโครงการจัดกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อนำไปสู่สังคมเป็นสุขในชุมชนเมืองแพร่ สรุปดังนี้

วัตถุประสงค์โครงการ:

1. เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และรับฟังความคิดเห็น ตลอดจนสร้างความร่วมมือ และประสานงานระหว่างส่วนราชการและผู้ที่เกี่ยวข้อง/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการสืบสานอนุรักษ์วัฒนธรรมของจังหวัดแพร่
2. เพื่อให้ส่วนราชการมีแนวทางการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมที่ชัดเจน
3. เพื่อให้การบริหารราชการเป็นไปด้วยความโปร่งใส มีการปฏิบัติราชการที่มีประสิทธิภาพการดำเนินงานมีความสอดคล้อง และตรงกับความต้องการของประชาชน

ขอบเขตการดำเนินงาน:

โครงการวัฒนธรรมไทยสายใยชุมชน และโครงการจัดกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อนำไปสู่สังคมเป็นสุขในชุมชนเมืองแพร่ เป็นตัวอย่างการดำเนินโครงการที่ใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในจังหวัดแพร่ โดยกำหนดไว้ในประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัดด้านอนุรักษ์วัฒนธรรม ซึ่งดำเนินการโดยรวบรวมปราชญ์ชาวบ้านเข้าราชการที่เกษียณอายุแล้ว ให้เข้ามามีส่วนร่วมโดยแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ซึ่งจัดให้มีการประชุมกำหนดแนวทางปฏิบัติ

มีที่ปรึกษา มีการจัดประชุมถ่ายทอดความรู้แก่กันและกัน และจัดให้มีงานแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านจากพื้นที่ต่าง ๆ ของจังหวัดแพร่

11) จังหวัดมุกดาหาร

จังหวัดได้ส่งผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ เพื่อขอรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 โดยดำเนินการในโครงการแก้ไขปัญหาความยากจนจังหวัดมุกดาหาร สรุปดังนี้

วัตถุประสงค์โครงการ

1. เพื่อส่งเสริมการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบมีส่วนร่วมทั้งในระดับครัวเรือนและชุมชน และส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างคณะทำงานภาคประชาชนและภาคราชการ
2. เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่ในการจัดทีมงาน และสร้างความเข้าใจแก่ครัวเรือนยากจน
3. เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนในการบริหารจัดการแก่ศูนย์อำนวยการขจัดความยากจน และพัฒนาชนบทตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ
4. เพื่อให้ครัวเรือนยากจนได้มีโอกาสเข้ารับบริการเพื่อนำความรู้ไปดำเนินวิถีชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ขอบเขตการดำเนินงาน:

โครงการแก้ไขปัญหาความยากจนจังหวัดมุกดาหาร เป็นโครงการที่สำนักงานจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบ โดยมีการสร้างความรู้ความเข้าใจและบูรณาการการทำงานเชิงนโยบาย ตลอดจนกำหนดบทบาทความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนำไปสื่อสาร

สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครัวเรือนยากจน ซึ่งจังหวัดได้มอบหมายให้ส่วนราชการที่รับผิดชอบครัวเรือนยากจนออกไปพบปะประชาชนเพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา เพื่อหาทางออกในการแก้ไขและนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม มีการจัดตลาดนัดสุขภาพครัวเรือนและตลาดนัดแรงงานให้กับชุมชน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการจัดความยากจนฯ คณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนฯ (ศจพ.มท.) และคณะกรรมการของ ศจพ. ระดับต่าง ๆ และจัดประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนการจัดความยากจนฯ และคณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนฯ (ศจพ.มท.) เพื่อทำความเข้าใจในแผนปฏิบัติการแก่งจน/แนวทางการขับเคลื่อน/หา Model ต้นแบบ รวมทั้งดำเนินการสร้างกระแสขจัดความยากจน เช่น จัดหน่วยบริการเคลื่อนที่ออกให้บริการร่วมกับ “คลินิกมหาดไทย” แก่ประชาชน ประกอบกับส่งเสริมและสนับสนุนในการบริหารจัดการแก่ ศจพ. ระดับต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ โดยการจัดทำเอกสารคู่มือการปฏิบัติงานแก่ ศจพ. ระดับต่าง ๆ เพื่อให้ทีมงานใช้ในการปฏิบัติงาน และสร้างความเข้าใจแก่ครัวเรือนยากจน และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการแก่ศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนฯ ระดับจังหวัด (ศจพ.จ.) และระดับอำเภอ (ศจพ.อ.) รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณให้กับ ศจพ.จ. และ ศจพ.อ. เป็นค่าบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมสนับสนุนการแก้ไขปัญหาของครัวเรือนยากจน

12) จังหวัดยะลา

จังหวัดได้ส่งผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ เพื่อขอรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 โดยดำเนินการในโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนระดับหมู่บ้านจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พนม.) สรุปดังนี้

วัตถุประสงค์โครงการ

เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน หรือความจำเป็นเร่งด่วนให้แก่ประชาชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่เย็นเป็นสุข เกิดหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้กรอบแนวคิด ประชาชนคิดเอง ตัดสินใจเอง และดำเนินการเอง ตามหลักการมีส่วนร่วม และพึ่งพาตนเอง

ขอบเขตการดำเนินงาน:

โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนระดับหมู่บ้าน จังหวัดชายแดนภาคใต้ (พนม.) เป็นโครงการที่กำหนดไว้เป็น ยุทธศาสตร์สำคัญของการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการของจังหวัด ที่มีเป้าหมายของการทำงาน และวิสัยทัศน์ที่จังหวัดได้ประชาสัมพันธุ์ให้ทราบทั่วกัน คือ “งานสัมฤทธิ์ผล ประชาชนพึงพอใจ ยะลาเมืองน่าอยู่ คู่สันติสุข” โดยกำหนดรูปแบบ/แนวทางการทำงานเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน รวมทั้งจังหวัดได้ให้การสนับสนุนในเรื่องงบประมาณ ทั้งจำนวนเงิน และวิธีการบริหาร (พิเศษ) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในระดับการตัดสินใจ

13) จังหวัดระนอง

จังหวัดได้ส่งผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ เพื่อขอรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 โดยดำเนินการในโครงการพัฒนาบริการน้ำแร่และการแพทย์แผนไทย และโครงการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นบุคลากรของรัฐและระบบงานด้านการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ สรุปดังนี้

วัตถุประสงค์โครงการ

1. โครงการพัฒนาบริการน้ำแร่และการแพทย์แผนไทย มีวัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากน้ำแร่และการแพทย์แผนไทย โดยการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม

2. โครงการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นบุคลากรของรัฐและระบบงานด้านการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มีวัตถุประสงค์

เพื่อเสริมสร้าง ความเข้มแข็งภาคประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพครบวงจร

ขอบเขตการดำเนินงาน:

1. โครงการพัฒนาบริการน้ำแร่และการแพทย์แผนไทย เป็นโครงการที่จัดให้มีการใช้ประโยชน์จากน้ำแร่ร้อนอย่างมีคุณภาพสูงสุดเป็นไปอย่างทั่วถึง เป็นธรรมชาติและยั่งยืน รวมทั้งจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากน้ำแร่ร่วมกับการแพทย์ทางเลือก เช่น การใช้สมุนไพร อาหารและโภชนาการ การนวดแผนไทย และการอบสมุนไพร เป็นต้น

โดยในการดำเนินงานใช้กระบวนการบูรณาการส่วนงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาบริการน้ำแร่และการแพทย์แผนไทยในจังหวัดระนอง

2. โครงการฝึกอบรมมัคคุเทศน์ท้องถิ่นบุคลากรของรัฐและระบบงานด้านการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ เป็นโครงการที่เสริมสร้างให้องค์กรต่าง ๆ และกลุ่มผู้ให้บริการมีบทบาทและศักยภาพในการบริหารจัดการ สร้างระบบเครือข่ายที่มีความเชื่อมโยงครบวงจร สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ด้วยการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นในกลุ่มผู้ให้บริการรวมถึงองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจังหวัดระนอง พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน มีการสร้างสรรค์สร้างเอกลักษณ์ และไม่ทำลายธรรมชาติ หรือคุณค่าเดิมของแหล่งท่องเที่ยว

14) จังหวัดลำปาง

จังหวัดได้ส่งผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ เพื่อขอรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 โดยดำเนินการในโครงการการดูแลสุขภาพโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน เขตเทศบาลนครลำปาง สรุปดังนี้

วัตถุประสงค์โครงการ

1. เพื่อให้เกิดการวางแผนงานบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมด้านสุขภาพและแนวทางปฏิบัติ
2. เพื่อมุ่งเน้นให้ประชาชนในชุมชนสามารถดำเนินกิจกรรมได้ด้วยตนเอง โดยมีทีมสุขภาพเป็นผู้สนับสนุนและให้คำปรึกษา

ขอบเขตการดำเนินงาน:

โครงการดูแลสุขภาพโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน เขตเทศบาลนครลำปาง เป็นโครงการที่ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีบทบาทของค่อนข้างเด่นชัด และความเข้มแข็งของชมรมผู้สูงอายุ นอกจากนี้ ยังมีการดึงภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น เช่น การจัดเวทีสุขภาพเพื่อรับฟังความคิดเห็นที่นำไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการ แต่ทั้งนี้ ในส่วนของการดำเนินการส่วนใหญ่ยังเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข โดยมีชุมชนตัวอย่างที่มีกิจกรรมเด่นที่เป็นริเริ่มของภาคประชาชน เช่น โครงการของอาสาสมัครสาธารณสุข โครงการของชมรมผู้สูงอายุ โดยเป็นการริเริ่มของภาคประชาชนที่มีอยู่ก่อนแล้วและภาครัฐเข้ามาให้การสนับสนุนภายหลัง

15) จังหวัดลำพูน

จังหวัดได้ส่งผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ เพื่อขอรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 โดยดำเนินการในโครงการเสนา ฮ่อมแอ่ง แบ่งหละปุ่น เมืองบุญหลวงแห่งล้านนา สุ่มรดกโลก และโครงการคนฮักหละปุ่น แทนคุณแผ่นดิน สรุปดังนี้

วัตถุประสงค์โครงการ

1. โครงการเสนา ฮ่อมแอ่ง แบ่งหละปุ่น เมืองบุญหลวงแห่งล้านนา สุ่มรดกโลก

1.1 เพื่อระดมความคิดเห็นในการพัฒนาจังหวัด จากทุกภาคีการพัฒนาของจังหวัดลำพูน

1.2 เพื่อสรุปแนวทางประกอบการจัดทำแผนการพัฒนา
จังหวัดให้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของ
ประชาชน และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การพัฒนา
จังหวัดลำพูนในโอกาสต่าง ๆ

2. โครงการคนฮักหละปุ่น แทนคุณแผ่นดิน

เพื่อสร้างจิตสำนึกให้คนลำพูน มีความจงรักภักดี
ปกป้องสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ ให้มีความภาคภูมิใจ
ในความเป็นคนลำพูน เมืองประวัติศาสตร์ที่มีวัฒนธรรมเก่าแก่

ขอบเขตการดำเนินงาน:

โครงการเสวนา ฮอมแสง แป้งหละปุ่น เมืองบุญหลวงแห่ง
ล้านนา สู่มรดกโลก และโครงการคนฮักหละปุ่น แทนคุณแผ่นดิน
เป็นการดำเนินการที่ใช้แนวคิดการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม โดย
เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มแรก ได้แก่ ให้ข้อมูล
ข่าวสาร รับฟังความคิดเห็น ร่วมดำเนินการ และร่วมรับผลประโยชน์
รวมทั้งร่วมในการสรุปผลการดำเนินงาน นอกจากนี้ ยังส่งเสริมให้
ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในเวทีประชาคมใน
ระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน/ชุมชน โดยการดำเนินการใน
โครงการทั้งสอง เป็นการส่งเสริมการสร้างสามัคคี ความเอื้ออาทร
ต่อกัน เกื้อกูลกัน และอยู่ร่วมกันด้วยความผูกพันอย่างปรองดอง และ
สมานฉันท์ รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนมีการรวมตัวกันเป็นองค์กรภาค
ประชาสังคม (Civil Society) เนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ชุมชน
เข้มแข็งและเป็นการส่งเสริมประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participative
Democracy)

16) จังหวัดสมุทรสงคราม

จังหวัดได้ส่งผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ เพื่อขอรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 โดยดำเนินการใน 3 โครงการ ได้แก่ โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัย และได้มาตรฐาน โครงการฟื้นฟูและพัฒนาตลาดน้ำบางน้อย บริเวณปากคลองบางน้อย หมู่ที่ 8 ตำบลกระดังงา อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม และโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพตามโครงการภูมิปัญญาแผ่นดินขยายผลสู่ปวงชนชาวไทย สรุปดังนี้

วัตถุประสงค์โครงการ

1. โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัย และได้มาตรฐาน

เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษล้นจี่ และผลไม่เกษตรกรหลักของจังหวัดสมุทรสงครามไม่ให้ล้นตลาดและราคาตกต่ำ

2. โครงการฟื้นฟูและพัฒนาตลาดน้ำบางน้อยบริเวณปากคลองบางน้อย หมู่ที่ 8 ตำบลกระดังงา

เพื่อปรับปรุงภูมิทัศน์ตลาดบางน้อยให้งดงามและโดดเด่นเทียบกับตลาดน้ำที่ดีและมีคุณภาพ ปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการประกอบธุรกิจเพิ่มรายได้ของประชาชน พร้อมทั้งเสริมสร้างและซ่อมแซมโครงสร้างพื้นฐานซึ่งเป็นตลาดเก่า

3. โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพตามโครงการภูมิปัญญาแผ่นดินขยายผลสู่ปวงชนชาวไทย จังหวัดสมุทรสงคราม ประจำปี 2552

3.1 เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่ได้นำความรู้จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจาก

พระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรานำไปปฏิบัติให้
บังเกิดผลประโยชน์สุขของประชาชนอย่างเป็นรูป
ธรรม

- 3.2 เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีการใช้ที่ดินให้เกิด
ประโยชน์มากที่สุด
- 3.3 เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้จากผลผลิตในการปลูกพืช
3 ระดับ ตลอดทั้งปี
- 3.4 เพื่อเป็นการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ให้เกษตรกร
- 3.5 เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรปลอดภัย

ขอบเขตการดำเนินงาน:

โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้
มาตรฐาน โครงการฟื้นฟูและพัฒนาตลาดน้ำบางน้อย บริเวณปากคลอง
บางน้อย และโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพตามโครงการ
ภูมิปัญญาแผ่นดินขยายผลสู่ปวงชนชาวไทย เป็นการดำเนินการของ
จังหวัดที่ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยยึด “ชุมชนเป็น
ศูนย์กลางการพัฒนา” และเป็นการมีส่วนร่วมแบบพหุภาคี โดยดำเนิน
การร่วมกันแบบบูรณาการในประเด็นที่ได้รับผลกระทบ มีการเชื่อมโยง
เครือข่ายเข้าร่วมดำเนินงานในกิจกรรมสำคัญ ๆ ของจังหวัด โดย
โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน เป็น
โครงการที่แก้ปัญหาผลผลิตตกต่ำ ที่เกิดจากความร่วมมือระหว่าง
ภาครัฐ ภาคเอกชน และเกษตรกรในจังหวัด เช่น การจัดงานเทศกาล
ผลไม้สมุทรสงคราม, งานวันส้มโอ เป็นต้น โครงการฟื้นฟูและพัฒนา
ตลาดน้ำบางน้อย บริเวณปากคลองบางน้อย เป็นโครงการอนุรักษ์และ
ฟื้นฟูวิถีชีวิตของชาวคลองบางน้อย เป็นโครงการที่เกิดจากการมี
ส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนหรือท้องถิ่น และโครงการส่งเสริมและ

พัฒนาอาชีพตามโครงการภูมิปัญญาแผ่นดินขยายผลสู่ปวงชนชาวไทย เป็นโครงการที่เกิดการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานราชการ ในจังหวัดและชุมชน ทั้งนี้ ในการดำเนินโครงการมีการใช้เทคนิคการมีส่วนร่วมหลายรูปแบบ ทั้งเสวนา รับฟังความคิดเห็น ปรัชชาหารือ ให้คำแนะนำ ระดมสมอง และประชุมเชิงปฏิบัติการ

17) จังหวัดสระแก้ว

จังหวัดได้ส่งผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการเพื่อขอรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 โดยดำเนินการในโครงการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารราชการ จังหวัดสระแก้ว สรุปดังนี้

วัตถุประสงค์โครงการ:

เพื่อเปิดโอกาสให้ภาคประชาชน และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานของจังหวัดสระแก้ว ในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านการเกษตร

ขอบเขตการดำเนินงาน:

โครงการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารราชการจังหวัดสระแก้ว เป็นโครงการที่ส่งเสริมการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม โดยดำเนินการในโครงการเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสุขภาวะชุมชนที่บ้านสองสีไทรงาม อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว ซึ่งเป็นโครงการที่ได้นำกระบวนการมีส่วนร่วมมาใช้ในการทำกิจกรรมกลุ่ม โดยมีการนำประเด็นของปัญหามาร่วมกันคิด และหาฉันทามติร่วมกัน มีการจัดเวทีเสวนาประชาคม และได้สอดแทรกความรู้เกี่ยวกับการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมให้ประชาชนเข้าใจ รวมทั้งมีการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม

โดยการให้ข้อมูลเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการพัฒนาเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรชุมชนพอเพียงปลูกข้าวอินทรีย์ จังหวัดสระแก้ว เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในจังหวัด

18) จังหวัดสิงห์บุรี

จังหวัดได้ส่งผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการเพื่อขอรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 โดยดำเนินการในโครงการบริหารจัดการลำแม่ลา - การร้อง และคูเมืองอินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี สรุปดังนี้

วัตถุประสงค์โครงการ:

เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาลำแม่ลา - การร้อง และเพื่อให้ประชาชนได้รับสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และสร้างจิตสำนึกพัฒนาลำแม่ลา - การร้อง

ขอบเขตการดำเนินงาน:

โครงการบริหารจัดการลำแม่ลา - การร้อง คูเมือง อินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี เป็นโครงการที่มีภาคประชาสังคมเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนกิจกรรม โดยที่ภาคราชการสนับสนุนในด้านการประชาสัมพันธ์ และผลักดันงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมผ่านแผนยุทธศาสตร์จังหวัด โดยประชาชนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาลำแม่ลา - การร้อง ซึ่งเกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาตั้งแต่ต้นจนถึงสิ้นสุด กระบวนการโครงการทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจในการดำเนินโครงการพอสมควร

19) จังหวัดสุรินทร์

จังหวัดได้ส่งผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการเพื่อขอรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 โดยดำเนินการในโครงการก่อสร้างฝายในหลวงเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ที่บ้านท่าสว่าง หมู่ที่ 2 ตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ สรุปดังนี้

วัตถุประสงค์โครงการ

1. เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้ง
2. เพื่อลดการพังทลายของดิน ลดความรุนแรงของกระแสน้ำในลำห้วย
3. เพื่อกระจายความชุ่มชื้น สร้างระบบควบคุมไฟฟ้าด้วยแนวป้องกันไฟฟ้าเปียก
4. เพื่อสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร
5. เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของประชาชน และเสริมสร้างความสามัคคีในชุมชน

ขอบเขตการดำเนินงาน

โครงการก่อสร้างฝายในหลวงเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ เป็นโครงการที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานป้องกันจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งได้นำกระบวนการมีส่วนร่วมมาใช้ในการดำเนินกิจกรรม โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมที่มีภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามาช่วยดำเนินงานด้วยความสมัครใจ และการใช้กระบวนการกลุ่มในการดำเนินการโครงการซึ่งมีปราชญ์ชาวบ้านเป็นผู้นำกระบวนการกลุ่ม และเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมประสานระหว่างชุมชนกับหน่วยงานราชการ โดยจุดเด่นของการดำเนินการ คือ ชุมชนเข้มแข็ง รักสามัคคี มีใจที่จะ

พัฒนาและพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น สังเกตได้จากการร่วมแรงกันจัดทำฝ่ายของชุมชน ทุกกลุ่มช่วยกันชนไม้ไผ่เพื่อมาจัดทำฝ่าย มีทั้งทหาร ตำรวจ หน่วยงานส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ โรงเรียน และประชาชน ทั้งนี้ในกระบวนการดำเนินงานควรมีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อติดตามประเมินผลการดำเนินโครงการเพื่อให้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือการบริหารราชการตั้งแต่เริ่มจนถึงสิ้นสุดโครงการ

20) จังหวัดสงขลา

จังหวัดได้ส่งผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ เพื่อขอรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 โดยดำเนินการในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมทะเลชายหาดชลาทัศน์ สรุปดังนี้

วัตถุประสงค์โครงการ:

เพื่อรับฟังความคิดเห็นภาคประชาชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมทะเลชายหาดชลาทัศน์

ขอบเขตการดำเนินงาน:

โครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมทะเลชายหาดชลาทัศน์ เป็นโครงการที่โดยลักษณะของโครงการจำเป็นต้องมีกระบวนการรับฟังความเห็นของประชาชน ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 67 และในการดำเนินการได้มีการแต่งตั้งตัวแทนภาคประชาชนร่วมเป็นกรรมการชุดต่าง ๆ ของจังหวัด ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่ม

จังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551 มาตรา 14 ซึ่งเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของประชาชนในโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมทะเล ชายหาดชลลักษ์ และร่วมดำเนินการการสำรวจ ออกแบบเขื่อนป้องกัน ตลิ่งริมทะเลชายหาดชลลักษ์

21) จังหวัดหนองคาย

จังหวัดได้ส่งผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการเพื่อขอรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 โดยดำเนินการในโครงการก่อสร้างสะพานคอนกรีตเสริมเหล็กข้ามห้วยน้ำทอน ตำบลโพธิ์ตาก อำเภอโพธิ์ตาก สรุปดังนี้

วัตถุประสงค์โครงการ:

เพื่อเสริมสร้างการป้องกันและส่งเสริมการแก้ไขปัญหาคือความเดือดร้อนของประชาชน

ขอบเขตการดำเนินงาน:

โครงการก่อสร้างสะพานคอนกรีตเสริมเหล็กข้ามห้วยน้ำทอน ตำบลโพธิ์ตาก อำเภอโพธิ์ตาก เป็นโครงการที่เกิดจากความต้องการของประชาชน โดยในความรับผิดชอบของสำนักงานทางหลวงชนบท จังหวัดหนองคาย ซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยจัดการประชุมเพื่อเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนร่วมกับผู้รับผิดชอบโครงการของสำนักงานทางหลวงชนบท จังหวัดหนองคาย เพื่้นำข้อมูลปัญหาไปใช้ในการออกแบบก่อสร้างสะพานคอนกรีตเสริมเหล็กข้ามห้วยน้ำทอน ตำบลโพธิ์ตาก อำเภอโพธิ์ตาก จังหวัดหนองคาย และในการออกแบบก่อสร้าง ได้จัดให้มีการประชุม

ที่มีผู้บริหารของ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการหมู่บ้าน (ตัวแทนของชาวบ้าน 15 คน) ร่วมพิจารณาแบบก่อสร้าง การประกวดราคา และคัดเลือก ผู้รับเหมาก่อสร้าง นอกจากนี้ มีการให้ข้อมูลกับประชาชนโดยการจัดประชุมเพื่อให้ประชาชนรับทราบข้อมูลสัญญาการก่อสร้างและกระบวนการก่อสร้าง และการแจกแผ่นพับชี้แจงแนวทางการตรวจสอบการก่อสร้าง และแบบสอบถามให้กับประชาชน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการก่อสร้าง โดยแจ้งไปยัง Call Center ของสำนักงานทางหลวงชนบท จังหวัดหนองคาย ในกรณีมีปัญหาหรือข้อผิดพลาดเกิดขึ้น

22) จังหวัดอุบลราชธานี

จังหวัดได้ส่งผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการเพื่อขอรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 โดยดำเนินการใน 3 โครงการ คือ โครงการอุบลเมืองสะอาด ราชธานีอีสาน โครงการคาราวานบริการสุขภาพเคลื่อนที่ จังหวัดอุบลราชธานี และโครงการท้องถิ่นประชารัฐร่วมใจแก้ไขปัญหาการดื่มแอลกอฮอล์และอบายมุขสรุปดังนี้

วัตถุประสงค์โครงการ

1. โครงการอุบลเมืองสะอาด ราชธานีอีสาน
 - 1.1 เพื่อพัฒนาแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการในการจัดการความสะอาด
 - 1.2 เพื่อปรับปรุงและยกระดับความสะอาดใน 4 กลุ่มเป้าหมาย ให้ครอบคลุมทุกกิจกรรม พื้นที่

1.3 เพื่อปรับปรุงและยกระดับความสะอาดเพิ่มเติมจาก
กลุ่มเป้าหมายเดิม ได้แก่ สถานบริการสาธารณะ
สถานประกอบการ สถานที่สาธารณะ

1.4 เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และรณรงค์ทุกรูปแบบ
ให้ทุกภาคส่วนร่วมในการดำเนินงาน

2. โครงการคาราวานบริการสุขภาพเคลื่อนที่ จังหวัด
อุบลราชธานี

2.1 เพื่อให้มีโลหิตสำรองไว้ใช้อย่างเพียงพอทั้งใน
จังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดใกล้เคียง

2.2 เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงระบบทันตกรรมในพื้นที่
ห่างไกล

2.3 เพื่อส่งต่อประชาชนที่มีปัญหาทันตสุขภาพเข้ารับ
การรักษาอย่างเป็นระบบ

2.4 เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบปัญหาสุขภาพเบื้องต้น

3. โครงการท้องถิ่นประชารัฐร่วมใจแก้ไขปัญหาการดื่ม
แอลกอฮอล์และอบายมุข

เพื่อลดและแก้ไขปัญหาการดื่มแอลกอฮอล์และอบายมุข
ในชุมชน ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

ขอบเขตการดำเนินงาน:

โครงการอุบลเมืองสะอาดราชธานีอีสาน โครงการคาราวาน
บริการสุขภาพเคลื่อนที่ และโครงการท้องถิ่นประชารัฐร่วมใจแก้ไข
ปัญหาการดื่มแอลกอฮอล์และอบายมุข เป็นโครงการที่ดำเนินการสร้าง
ความตระหนักให้กับประชาชนในพื้นที่เกิดความตื่นตัว ดูแลชุมชนของ
ตนเอง โดยการให้ตัวแทนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือ
แก้ปัญหของชุมชนตนเอง โดยภาครัฐสนับสนุนในเรื่องของการให้
ข้อมูล ความรู้ การให้คำปรึกษา และงบประมาณสนับสนุน และเกิด

การทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดย

โครงการอุปถัมภ์เมืองสะอาดราชธานีอีสาน เป็นการสร้างจิตสำนึกในการรักษาความสะอาดแก่เด็กและเยาวชน โดยได้มีการขับเคลื่อนผ่านภาคีที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ส่วนราชการ อำเภอ โรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานประกอบการ เพื่อให้จังหวัดอุปถัมภ์ราชธานี มีชุมชนต้นแบบการจัดการขยะแบบครบวงจร ซึ่งดำเนินการใน 5 ระดับ ได้แก่ ตามภารกิจ ในระดับพื้นที่ ในส่วนของโรงเรียนและสถาบันการศึกษา ในส่วนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และ ในส่วนของสถานประกอบการ สถานบริการสาธารณะและสถานที่สาธารณะ

โครงการคาราวานบริการสุขภาพเคลื่อนที่ เป็นการดำเนินงานเชิงรุกแบบบูรณาการใน 3 กิจกรรม คือ การรับบริจาคโลหิต การตรวจสุขภาพประชาชน และหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่ โดยเป็นความร่วมมือระหว่างสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุปถัมภ์ราชธานีและโรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ ในการดำเนินการจัดบริการสุขภาพเคลื่อนที่ และการรับบริจาคโลหิต โดยหมุนเวียนไปตามสถานที่ต่าง ๆ

โครงการท้องถิ่นประชารัฐร่วมใจแก้ไขปัญหาคาร์ม แอลกอฮอล์และอบายมุข เป็นโครงการที่สร้างความร่วมมือกับหน่วยงาน/องค์กรเครือข่ายระดับจังหวัด โดยจัดทำบันทึกความร่วมมือ (MOU) กับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใน 5 ตำบล โดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการแกนนำเพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และอบายมุข และพิจารณาแนวทางป้องกัน/แนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในพื้นที่เป้าหมาย รวมทั้ง สรุปบทเรียนการดำเนินงานเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และจัดการความรู้

4.2 สรุปผลการประเมินการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการในระดับจังหวัด

ในการประเมินผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการในระดับจังหวัด พบว่า จังหวัดมีหลักการในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมเป็นที่ประจักษ์ มีการนำหลักการไปสู่การปฏิบัติผ่านช่องทางต่าง ๆ และมีโครงการที่ประชาชนภาคส่วนต่าง ๆ มีส่วนร่วม มีรูปแบบการมีส่วนร่วมที่หลากหลาย และมีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งแต่ละจังหวัดมีความโดดเด่นที่แตกต่างกัน ซึ่งสรุปผลการประเมินการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการในระดับจังหวัด เพื่อรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 ดังนี้

จังหวัดที่ได้รางวัลระดับดีเยี่ยม จำนวน 9 จังหวัด ได้แก่

จันทบุรี ชุมพร นครราชสีมา น่าน พะเยา ยะลา ลำพูน สมุทรสงคราม และอุบลราชธานี

จังหวัดที่ได้รางวัลระดับดี จำนวน 7 จังหวัด ได้แก่

ขอนแก่น แพร่ มุกดาหาร ลำปาง สระแก้ว สุรินทร์ และหนองคาย

จังหวัดที่ได้รางวัลระดับชมเชย จำนวน 6 จังหวัด ได้แก่

กาฬสินธุ์ พิษณุโลก เพชรบุรี ระนอง สิงห์บุรี และสงขลา

ต้นแบบความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในระดับจังหวัด

5

ประมวลผลการดำเนินการ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการบริหารราชการในระดับจังหวัด ที่เป็นต้นแบบที่ดี (Best Practices)

5. ประมวลผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการในระดับจังหวัดที่เป็นต้นแบบที่ดี (Best Practices)

การดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการของจังหวัด เพื่อรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 มีจังหวัดที่มีผลการประเมินการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการในระดับจังหวัด ในระดับดีเยี่ยม จำนวน 9 จังหวัด ได้แก่ จันทบุรี ชุมพร นครราชสีมา น่าน พะเยา ยะลา ลำพูน สมุทรสงคราม และอุบลราชธานี โดยแต่ละจังหวัดมีการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการที่เป็นต้นแบบที่ดี (Best Practices) สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

5.1 จังหวัดจันทบุรี

จังหวัดจันทบุรีได้ส่งผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ เพื่อขอรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ.

2552 โดยดำเนินการในโครงการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจังหวัดจันทบุรี ณ สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลน ที่ 2 (ท่าสอน-จันทบุรี) มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ ประชาชนในพื้นที่ปากแม่น้ำเวฬุ อำเภอลុង และประชาชนที่เข้ามาประกอบอาชีพในบริเวณปากแม่น้ำเวฬุ สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 2 (ท่าสอน-จันทบุรี) ซึ่งผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการของจังหวัดจันทบุรี สรุปดังนี้

5.1.1 หลักการบริหารภายในจังหวัด

ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรีให้ความสำคัญกับการดำเนินการตามแนวคิดการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม โดยจังหวัดใช้หลักการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในการส่งเสริมให้เกิดการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยให้คำปรึกษาทางวิชาการ และร่วมดำเนินการด้วยความมุ่งมั่น รวมทั้งมีการบูรณาการทรัพยากรร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชน โดยในการดำเนินการมีหลักการบริหารในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการ ดังนี้

1. การจัดระบบและโครงสร้างการบริหารงานแบบบูรณาการของจังหวัดและอำเภอ เพื่อให้จังหวัดและอำเภอเป็นหน่วยงานบริหารเชิงบูรณาการในการนำนโยบายของรัฐบาลและยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การจัดทำแผนชุมชน โดยการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้และจัดการตนเองที่เกิดจากคนในชุมชนมีส่วนร่วมใน

การคิด วิเคราะห์ศักยภาพและความพร้อมของหมู่บ้าน เพื่อจัดทำเป็นแผนชุมชน

3. การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดทำแผนแบบบูรณาการ โดยเชื่อมโยงแผนในระดับพื้นที่กับแผนพัฒนาจังหวัดเข้าด้วยกัน เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.1.2 วิธีการดำเนินงานของจังหวัด

จังหวัดจันทบุรี ยึดหลักการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม โดยมีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1. ส่งเสริมให้เกิดผู้นำในระดับชุมชน และเชิญภาคประชาชนเข้าร่วมเป็นคณะทำงาน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รวมถึงปราชญ์ชาวบ้าน โดยการแต่งตั้งคณะทำงานมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จังหวัดจันทบุรี ซึ่งประกอบด้วยส่วนราชการและภาคประชาชน รวมทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2. มีช่องทางในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ประกอบด้วยกล่องแสดงความคิดเห็น เว็บไซต์ www.chanthaburi.go.th หมายเลขโทรศัพท์สายด่วน 1166 และ 1567 แบบสอบถาม และศูนย์บริการร่วมจังหวัดจันทบุรี รวมทั้ง มีการจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดให้ความสำคัญในการเข้าร่วมการประชุมด้วยตนเองทุกครั้ง และมีการค้นหาความต้องการของประชาชนในพื้นที่โดยการจัดทำแบบสอบถาม และกำหนดกรอบแนวคิดการมีส่วนร่วม ที่มีระดับการมีส่วนร่วมไม่ต่ำกว่าระดับการเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยได้ข้อสรุปการตัดสินใจร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคประชาชนในการจัดทำธนาคารปูทะเล

3. มีการวิเคราะห์ภารกิจหลักและยุทธศาสตร์ที่สำคัญ และเหมาะสมเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ และมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายและตัวชี้วัดในการดำเนินการ รวมทั้งมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยจังหวัดให้การสนับสนุนงบประมาณ และสนับสนุนในการให้ความรู้ด้านการพัฒนาต่าง ๆ

5.1.3 โครงการที่ดำเนินการและเป็นรูปธรรม

ในการขับเคลื่อนการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ได้ดำเนินการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติป่าชายเลน ส่งเสริมการปลูกป่าชายเลน พัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ และท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ป่าชายเลนลุ่มแม่น้ำเวฬุ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์แห่งใหม่ และการอนุรักษ์หิ้งห้อยโดยภาครัฐให้การสนับสนุนในด้านความรู้ในเรื่องของการเพาะหิ้งห้อย มีการนำเยาวชนรุ่นใหม่เข้ามามีส่วนร่วม ในการดำเนินโครงการ โดยการสร้างเยาวชนให้ตระหนักในการดูแลชุมชนของตนเองด้วยการเป็นมัคคุเทศก์ของโครงการให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งถือว่าเป็นการสร้างความยั่งยืนให้กับโครงการ ซึ่งโครงการดังกล่าว ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา รวมทั้งได้จัดทำโครงการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติ ในโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการอนุบาลแม่ปูทะเลเพื่อการสลัดไข่ (ลูกปูทะเล) สู่แหล่งธรรมชาติ โดยเน้น

ขยายผลการดำเนินโครงการธนาคารปูทะเลในพื้นที่ตำบลบ่อ และตำบลบางชัน อำเภอขลุง โครงการปล่อยปู ปลูกป่า ทำฝน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์ ป่าชายเลน และปูทะเล และสร้างความตระหนักให้กับคนในชุมชนในการดูแลชุมชนของตนเอง

5.1.4 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด มีการบูรณาการทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด โดยเริ่มตั้งแต่การแต่งตั้ง คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ผู้แทนส่วนราชการ/ รัฐวิสาหกิจ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาชน) ร่วมกันวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ ประเด็นยุทธศาสตร์ กลยุทธ์และแผนงาน/โครงการ ภารกิจหลัก รวมทั้ง มีการบูรณาการแผนชุมชนเข้ากับแผนพัฒนาจังหวัด และมีการติดตาม ประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรม

5.1.5 สรุป

จังหวัดจันทบุรี เป็นจังหวัดที่ให้ความสำคัญกับการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม โดยมีการจัดระบบบริหารราชการแบบบูรณาการ ของจังหวัดและอำเภอ รวมทั้ง ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งเสริมการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) และส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ในการจัดทำแผนชุมชน ที่นำมาเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์จังหวัด ซึ่งจะทำให้แผนพัฒนาจังหวัดสามารถนํานโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล สามารถดูแล

และแก้ปัญหาในระดับพื้นที่ได้ตรงกับความต้องการของประชาชน เกิดผลเป็นรูปธรรมและยั่งยืน โดยสามารถสรุปปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมระดับจังหวัดได้ดังนี้

1. ผู้นำมีวิสัยทัศน์ มีความรู้ความเข้าใจ ในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมและนำมาใช้ในการบริหารจริง อีกทั้งสามารถเอื้อให้เกิดกระบวนการการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนและเกิดการทำงานร่วมกันเป็นแบบพหุภาคี

2. การบูรณาการการทำงานในทุกภาคส่วนและเกิดการทำงานร่วมกันบนพื้นฐานของการเป็นหุ้นส่วนพลเมือง

3. ประชาชนมีความเข้มแข็ง มีจิตสาธารณะ ความกระตือรือร้นตั้งใจที่จะร่วมกันคิด ร่วมดำเนินการ และรับผลจากการบูรณาการการทำงานจนเกิดผลเป็นรูปธรรม ที่ทุก ๆ คนมีความภาคภูมิใจร่วมกัน

4. การใช้ประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัดบนฐานทรัพยากรทำให้เกิดการเรียนรู้จากพื้นที่ร่วมกัน เกิดการรักและหวงแหนท้องถิ่น ร่วมกันอนุรักษ์ นำมาสู่การมีส่วนร่วมในภารกิจอื่น ๆ

5. มีข้าราชการที่เป็น ผู้ประสานงานที่มีความเข้มแข็ง มีทักษะในด้านการมีส่วนร่วม มีความรู้ความเข้าใจ บริบทพื้นที่นำมาสู่การยอมรับของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและข้าราชการหน่วยงานอื่น ๆ ให้ทำงานร่วมกันจนเกิดผลเป็นรูปธรรม

6. มีการสนับสนุนทรัพยากรในการทำงานร่วมกันทำให้เกิดการทำงานอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิผล

7. ผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งภาคเอกชน มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม

8. การทำงานบนฐานความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สิ่งดีจากพื้นที่ต่าง ๆ นำมาประยุกต์ใช้จนเห็นผล นอกจากนั้นยังมีการสร้างพื้นที่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ แก่ชาวไทยและชาวต่างประเทศ

9. ยึดวิถีชุมชนและค่านิยมท้องถิ่นเป็นหลักในการออกแบบกิจกรรม อาทิ การมุ่งอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

10. การสื่อสารอย่างต่อเนื่อง อาทิ การมีสถานีวิทยุชุมชนที่สนับสนุนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลกับประชาชน

11. การสนับสนุนทางเทคนิคจากหน่วยงานรัฐฯ และกำหนดนโยบายต่าง ๆ ทำให้กิจกรรมการมีส่วนร่วมที่ต้องอาศัยความรู้ทางวิชาการ สามารถรู้หน้าไปได้อย่างดี

5.2 จังหวัดชุมพร

จังหวัดชุมพรได้ส่งผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ เพื่อขอรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 โดยดำเนินการในโครงการ “พัฒนาพื้นที่หนองใหญ่ตามพระราชดำริ” เป็นโครงการหลัก และมีโครงการย่อย 2 โครงการประกอบด้วย โครงการ โรงเรียนนักจัดการความรู้ จ.ชุมพร ปี 2552 และโครงการ ศูนย์เรียนรู้และพัฒนาอ่าวทุ่งคา-สวี ตามแนวพระราชดำริ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ขยายผลโครงการพัฒนาพื้นที่ หนองใหญ่ตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยเฉพาะการนำแนว

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เครือข่ายจากภูผาสู่หมานที่ได้ปฏิบัติจนเกิดผลสำเร็จ มาขยายผลเป็นศูนย์ การเรียนรู้ เพื่อสร้างความพอเพียง มั่งคั่ง อย่างยั่งยืน แก่คนไทย

2. ให้ศูนย์การเรียนรู้ในโครงการพัฒนาพื้นที่หนองใหญ่ ตามพระราชดำริเป็นสถานที่ฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป รวมทั้ง การปฏิบัติตามแนวทางกลไกกรมธรรมชาติ และวิถีเกษตรอินทรีย์ สู่เศรษฐกิจพอเพียงตามแบบแผนที่เคยก้าวอย่างของ ศูนย์ฝึกอบรมเศรษฐกิจพอเพียงในเครือข่ายจากภูผาสู่หมานที่ได้ถ่ายทอดสู่ชุมชนบางลึก และพื้นที่อื่น ๆ ในจังหวัดชุมพร

3. เป็นทางเลือกใหม่ในการให้การศึกษาแก่ประชาชนมีโอกาเรียนรู้อะไรก็ได้ชีวิต ในการมุ่งการศึกษาด้วยตนเอง และฝึกตนเอง โดยเริ่มต้นบนภูมิรู้ที่พอสอน มาสู่สายกลางแห่งเศรษฐกิจพอเพียง

4. เป็นแหล่งรวมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดสามารถเรียนรู้เรื่องการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ช่วยให้เกิดการท่องเที่ยวชุมชน นำไปสู่การสร้างคุณค่าและความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนต่อไป

โดยสรุปผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการของจังหวัดชุมพรดังนี้

5.2.1 หลักการบริหารภายในจังหวัด

ผู้ว่าราชการจังหวัดให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการบริหารงานของจังหวัด โดยกำหนดให้ “การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหาร” เป็นนโยบายของจังหวัด และนำนโยบายดังกล่าวเข้าสู่วาระการประชุมจังหวัด เพื่อทำความเข้าใจกับข้าราชการ นอกจากนี้ ได้มีการลงพื้นที่เพื่อไปพบและ

ทำความรู้จักกับผู้รู้/ผู้นำตามธรรมชาติในด้านต่าง ๆ ด้วยตนเอง พร้อมทั้งมีการเปิดช่องทางในการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ รวมทั้งปัญหาต่าง ๆ โดยประกาศหมายเลขโทรศัพท์และเปิดโทรศัพท์ตลอดเวลา รวมทั้งรับโทรศัพท์ด้วยตนเอง จึงทำให้ได้รับความไว้วางใจในระดับ “ได้ใจ” ประชาชน ที่นำไปสู่การเข้าร่วมเป็นเครือข่ายของการบริหารราชการ นอกจากนี้ มีการให้นโยบายในการนำความรู้ที่ได้จากการดำเนินการไปขยายผลในการบริหารยุทธศาสตร์จังหวัด

5.2.2 วิธีการดำเนินงานของจังหวัด

จังหวัดชุมพรมีการดำเนินงานที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ โดยข้าราชการในจังหวัดมีการประสานความร่วมมือในการทำงานร่วมกับภาคประชาชนเป็นอย่างดี โดยได้เปิดโอกาสให้ภาคประชาชนได้เสนอความคิดเห็น รูปแบบ และการดำเนินโครงการต่าง ๆ ผ่านการสานเสวนา การทำสมัชชา การจัดเวทีสาธารณะ โดยใช้หลักการที่เน้นการคุยกันให้มาก และห้ามติข้อตกลงร่วมกัน จึงทำให้สามารถขับเคลื่อนการทำงานและดำเนินโครงการให้เห็นผลงานได้อย่างเป็นรูปธรรม และในการดำเนินงานของจังหวัดได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการโครงการ ซึ่งประกอบด้วยบุคคลจากภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคม กลุ่มเครือข่าย และประชาชน โดยมีบทบาท/หน้าที่ในการกำหนดนโยบาย การวางระบบบริหารจัดการโครงการฯ และสร้างช่องทางในการทำงานกับภาคส่วนต่าง ๆ ด้วยกลไก/กระบวนการที่ชัดเจนเหมาะสมสำหรับการปฏิบัติการตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละภาคส่วน ประกอบกับมีการพัฒนาเครื่องมือและคู่มือในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ข้าราชการในพื้นที่มี

การสร้าง ความเข้าใจในการปรับเปลี่ยนบทบาทของภาครัฐในจังหวัด ตังกรณีตัวอย่างของหัวหน้าสถานีทรัพยากรป่าชายเลนที่ 12 (นายวิชัย สมรูป) ที่ปรับเปลี่ยนบทบาทเป็น “โซ่ข้อกลาง” ที่ทำงานประสานกับ ภาคประชาชนและรับฟังปัญหาของประชาชนในพื้นที่

5.2.3 โครงการที่ดำเนินการและเป็นรูปธรรม

โครงการของจังหวัดที่มีการดำเนินงานร่วมกันในหลายภาค ส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนที่เป็นกลุ่มเครือข่ายใน พื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการที่เห็นผลงานเป็นรูปธรรม ได้แก่

1. โครงการพัฒนาพื้นที่หนองใหญ่ตามพระราชดำริ เป็นโครงการที่ร่วมดำเนินการระหว่างภาคประชาชน และภาครัฐในการ จัดการพื้นที่เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในการป้องกันปัญหาน้ำท่วม และเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ จังหวัดชุมพร โดยมีกิจกรรมพิพิธภัณฑธรรมชาติที่มีชีวิต โดยอาสา สโมสรนำต้นแบบที่ประสบความสำเร็จมาสร้างสรรค์โดยการจำลอง รูปแบบจริงมาแสดงและถ่ายทอดภูมิปัญญาให้ผู้สนใจได้ทราบ อันเป็นการแสดงความสำเร็จของภาคประชาชนที่นำปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไปปฏิบัติจนเกิดผลเป็น รูปธรรม

2. โครงการโรงเรียนนักการจัดการความรู้ จ.ชุมพร ปี 2552 เป็นโครงการที่ร่วมดำเนินการทั้งภาครัฐกิจเอกชน ภาคประชา สังคม และภาครัฐในการดำเนินการตามแผนการจัดการความรู้จังหวัด ชุมพร (KM – Action Plan) เพื่อสนองตอบประเด็นยุทธศาสตร์ของ จังหวัด ทั้ง 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) การสร้างมูลค่าเพิ่มด้านการเกษตร

เกษตรอุตสาหกรรม และการตลาดตามชนิดของผลผลิต 2) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน และ 3) การพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต โดยได้ร่วมกันสร้างหลักสูตรการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องโรงเรียนนักจัดการความรู้ ซึ่งดำเนินการตามแนวทางการจัดการความรู้ควบคู่กับการปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่อง

3. โครงการศูนย์เรียนรู้และพัฒนาอ่าวทุ่งคา - สวีตามแนวพระราชดำริ เป็นโครงการที่พัฒนาขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางในการอบรม เผยแพร่และเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลักดันให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอันเป็นการยกระดับความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน

โดยในการดำเนินโครงการทั้ง 3 โครงการข้างต้น ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มแรก ซึ่งเริ่มจากการกำหนดรูปแบบ การวางแผน การปฏิบัติงาน การติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผล โดยมีการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของประชาชนก่อนการดำเนินโครงการ และร่วมขับเคลื่อนกิจกรรมในทุกขั้นตอน ทั้งนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดและหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ของจังหวัดมาโดยตลอด เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมตลาดนัดความรู้ของโครงการนักการจัดการความรู้จังหวัดชุมพร เป็นต้น ซึ่งในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ได้เกิดการขยายผลโครงการและมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพร เปิดโอกาสให้ภาคประชาชนซึ่งเรียกกลุ่มของตนว่า เครือข่ายจากภูผาสู่หานที่ เสนอความคิดรูปแบบ และดำเนินการพัฒนาโครงการพัฒนาพื้นที่หนองใหญ่ตามพระราชดำริ ให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีกิจกรรมแบบพิพิธภัณฑธรรมชาติที่มีชีวิต แสดงความสำเร็จของภาคประชาชนที่ได้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ไปปฏิบัติจนเกิดผลเป็นรูปธรรมโดยจัดตั้งเครือข่ายและศูนย์ฝึกอบรม การดำเนินการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น ศูนย์กลีกรม ธรรมชาติเพลิน ศูนย์กลีกรมธรรมชาติบ้านพะจั่น ศูนย์เรียนรู้ชุมชน บ้านทอนอมศูนย์เรียนรู้เกษตรอินทรีย์วังตะกอก ศูนย์เรียนรู้กลีกรม ธรรมชาติพะโต๊ะ เป็นต้น

ในการบริหารโครงการพัฒนาพื้นที่หนองใหญ่ตาม พระราชดำริมีนวัตกรรมที่น่าสนใจคือ การให้ตัวแทนภาคประชาสังคม มาเป็นคู่สัญญาของจังหวัด ยืมงบประมาณไปทดลองบริหารจัดการตาม แนวคิด ที่เสนอไว้ในโครงการ และผ่อนคืนงบประมาณเมื่อสิ้นสุดระยะ ทดลอง โดยจังหวัดลดบทบาทการนำและ เพิ่มบทบาทของการเป็น “ผู้เอื้อ” ที่ดี การบริหารของจังหวัดมีลักษณะบูรณาการ และเป็นทีม งานหนุนเสริมกันและกัน

5.2.4 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ จัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแบบมีส่วนร่วม โดยไม่เข้าไปก้าวก่ายใน กระบวนการ ซึ่งนำแนวคิดการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการในรูปแบบ สัมัชชา (Assembly) มาประยุกต์ใช้ และได้มีการแต่งตั้งคณะทำงาน (Working Group) ที่มาจากการเลือกสรรผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการ ประเด็นยุทธศาสตร์นั้น ๆ จากกลไกการเสนอชื่อของกลุ่มเครือข่าย ต่าง ๆ ในจังหวัดชุมพรที่ทำงานร่วมกันในลักษณะเครือข่าย (Network)

5.2.5 สรุป

จังหวัดชุมพร เป็นจังหวัดที่ประกอบไปด้วยเครือข่าย ภาคประชาชนหลากหลายเครือข่ายที่มีความเข้มแข็ง ซึ่งจังหวัด

สามารถบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างเครือข่ายและภาครัฐได้เป็นอย่างดี โดยมีเป้าหมายในการทำงานร่วมกันที่สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ของจังหวัด จึงทำให้จังหวัดสามารถขับเคลื่อนการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับ ผู้ว่าราชการจังหวัดได้มีนโยบายในการพัฒนาที่ชัดเจน และให้ความสำคัญกับการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ที่มุ่งเน้นให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน ทั้งภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาชน และภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วม รวมทั้งร่วมพัฒนาศักยภาพในการทำงานร่วมกันอย่างแท้จริง ทั้งนี้ การมีภาคประชาชนที่เข้มแข็งและการทำงานในลักษณะของเครือข่ายที่หลากหลายที่เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับภาครัฐ และการให้ความสำคัญเรื่องการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมของผู้ว่าราชการจังหวัดและข้าราชการภายในจังหวัด เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความยั่งยืนในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม โดยสรุปปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมระดับจังหวัดได้ดังนี้

1. มีการทำงานเป็นเครือข่าย เพื่อร่วมกันดำเนินโครงการต่าง ๆ โดยที่ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็ง โดยเฉพาะจากภาคเอกชนโดยหอการค้าจังหวัด ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน
2. มีการจัดการความรู้และสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีการนำผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ความรู้และมีการอบรม รวมทั้งการถอดบทเรียนจากอดีต และวางแผนการพัฒนาร่วมกัน จึงมีศูนย์เรียนรู้ต่าง ๆ เกิดขึ้น ซึ่งในการอบรมมีการให้หลักการมีส่วนร่วมเข้ามาประกอบเพื่อให้เกิดจิตสำนึกสาธารณะ
3. ประชาชนมีจิตสำนึกสาธารณะที่จะทำงานร่วมกันกับภาครัฐและภาคเอกชน

4. มีการจัดแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักในการทำงาน ทำให้เกิดจุดมุ่งหมายร่วมกัน และมุ่งมั่นที่จะทำงานร่วมกันให้สำเร็จ เช่นการกำหนดประเด็นการทำงานที่ชัดเจน ดึงดูดให้ประชาชนมีความเข้าใจในการมีส่วนร่วม “จากภูผาสู่หานที” ที่เป็นโครงการที่นำผู้มีความรู้ความสามารถมาเสวนากันในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

5. มีการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมที่ชัดเจน เช่นการใช้กระบวนการสมัชชาที่มีผู้แทนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

6. ผู้บริหารของจังหวัดมีความเข้าใจเรื่องการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการของภาครัฐ โดยมีหลักการบริหารงาน ที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง

5.3 จังหวัดนครราชสีมา

จังหวัดนครราชสีมาได้ส่งผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ เพื่อขอรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 โดยดำเนินการในโครงการ “รักษาลำตะคอง” มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาและร่วมมือป้องกันและแก้ไขปัญหาทรัพยากรน้ำในชุมชนด้วยตัวเอง ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างระบบบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในระดับจังหวัด โดยเน้นการบูรณาการจากทุกภาคส่วน และส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างภาคราชการ เอกชนและประชาชน โดยสรุปผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการของจังหวัดนครราชสีมา ดังนี้

5.3.1 หลักการบริหารภายในจังหวัด

จังหวัดนครราชสีมาที่มีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ และมีการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมอย่างบูรณาการ และนำหลักชั้นทามาใช้ในการหาข้อยุติร่วมกัน เช่น การจัดเวทีประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาในพื้นที่ เป็นต้น และมีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานที่ชัดเจน รวมทั้งส่งเสริมให้ส่วนราชการมีการวิเคราะห์ภารกิจหลักหรือยุทธศาสตร์ที่สำคัญและเหมาะสมในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยนำผลการวิเคราะห์ไปกำหนดกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสม และกำหนดให้มีกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่ให้ความสำคัญกับความเชื่อมโยงระหว่างแผนชุมชนกับแผนพัฒนาจังหวัด นอกจากนี้ จังหวัดได้มีการกำหนดกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องที่เป็นรูปธรรมชัดเจน เช่น การจัดทำแผ่นพับ “รักษาลำตะคอง” เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและเป็นการรณรงค์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ เป็นต้น รวมทั้งส่งเสริมให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการที่เป็นรูปธรรม

5.3.2 วิธีการดำเนินงานของจังหวัด

จังหวัดนครราชสีมา มีแนวทางการบริหารราชการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล และใช้กระบวนการตัดสินใจโดยฉันทามติและหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการอย่างเป็นรูปธรรม โดยจัดเวทีประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนซึ่งเป็นกลไกในการเชื่อมโยงแผนชุมชนไปสู่แผนพัฒนาจังหวัด และได้มีการนำยุทธศาสตร์จังหวัดไปจัดเวทีประชาคมในระดับอำเภอ เพื่อกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนและจัดทำแผนปฏิบัติการ โดยได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานภาคประชาชน ซึ่งประกอบไปด้วยหน่วยงานราชการ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ภาคประชาสังคม นักวิชาการ และภาคธุรกิจ เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการผลักดันกระบวนการพัฒนาระบบราชการ หรือการป้องกันและแก้ไขปัญหาของชุมชนในพื้นที่ให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรม และคณะทำงานภาคประชาชนได้ร่วมกันกำหนดระบบการติดตามความก้าวหน้าหรือระบบในการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามโครงการด้วย

5.3.3 โครงการที่ดำเนินการและเป็นรูปธรรม

จังหวัดนครราชสีมา ส่งเสริมการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ “รักษาลำตะคอง” โดยเชิญหน่วยงานที่รับผิดชอบ ซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาลุ่มน้ำลำตะคอง ที่มีความยาวทั้งสิ้น 175 กิโลเมตร ประกอบด้วยผู้รับผิดชอบส่วนต้นน้ำ กลางน้ำ และท้ายน้ำ ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบได้แก่ อำเภอต่าง ๆ ที่น่านน้ำไหลผ่าน รวม 6 อำเภอ คือ อำเภอปากช่อง อำเภอสีคิ้ว อำเภอสูงเนิน อำเภอขามทะเลสอ อำเภอเมืองนครราชสีมา และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ

การดำเนินโครงการ “รักษาลำตะคอง” ที่บ้านวังวน หมู่ที่ 2 ตำบลโคกราช อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ได้นำกระบวนการมีส่วนร่วมมาใช้ ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มซึ่งมีการนำประเด็นของปัญหามาร่วมกันคิดและหาฉันทามติร่วมกัน ซึ่งจังหวัดได้มีการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว มาตั้งแต่ปี 2549 โดยมีการสร้างวิทยากรชุมชนและปราชญ์ชาวบ้านให้เป็นผู้นำกระบวนการกลุ่ม และมีการจัดเวทีเสวนาประชาคม ที่สอดแทรกความรู้เกี่ยวกับการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับประชาชน และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการพัฒนาเครือข่ายกลุ่ม “รักษาลำตะคอง” เพื่อขยายผลให้ทั่วจังหวัดนครราชสีมา นอกจากนี้ ยังเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมประสานระหว่างชุมชนกับหน่วยงานราชการในกระบวนการดำเนินงานมีการบูรณาการไปยังภาคส่วนอื่น ๆ รวมทั้งมีการสร้างวิทยากรชุมชน ซึ่งมีการดำเนินการ ตัวอย่างเช่น

1. การจัดทำเวทีประชาคมของพื้นที่เป้าหมาย เพื่อรับฟังความคิดเห็น และสร้างความรู้ความเข้าใจ/สร้างความตระหนักถึงปัญหาทรัพยากรน้ำ รวมทั้งหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา ซึ่งนำไปสู่การกำหนดแนวทางในการดำเนินโครงการร่วมกัน

2. ชุมชนมิตรภาพซอย 4 มีการจัดตั้งอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยจุลินทรีย์หน่อกล้วย เพื่อเฝ้าระวังและป้องกันแม่น้ำลำตะคอง โดยมีการตรวจสอบน้ำโดยชุมชนเอง และภาครัฐให้การสนับสนุนในเรื่องความรู้

3. โครงการชีววิถี เพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน เช่น การจัดทำฝายทดน้ำด้วยภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยภาครัฐเข้าไปช่วยสนับสนุนในเรื่องงบประมาณ

4. การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การปรับปรุงทัศนียภาพแม่น้ำลำตะคอง ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อเพิ่มผลผลิตในแหล่งน้ำ

ธรรมชาติ จัดตั้งกฎระเบียบชุมชนเกี่ยวกับการอนุรักษ์สัตว์น้ำ การเก็บขยะและทำความสะอาดลำตะคอง และการปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันดินถล่ม

5.3.4 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

จังหวัดนครราชสีมา มีการบูรณาการทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และกำหนดให้มีกระบวนการจัดทำแผน ที่เชื่อมโยงแผนชุมชนไปสู่แผนพัฒนาจังหวัดโดยการนำยุทธศาสตร์ไปจัดเวทีประชาคมในระดับอำเภอ เพื่อกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนและแผนปฏิบัติการ มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารงานของจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) ประกอบด้วยตัวแทนจากหน่วยงานราชการในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ภาคประชาสังคม นักวิชาการ ภาคธุรกิจ และภาคประชาชน เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนร่วมกับภาครัฐ และนำมาบูรณาการไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และร่วมกันผลักดันให้เกิดการป้องกันและแก้ไขปัญหาของชุมชนในพื้นที่รวมทั้งร่วมกันวางระบบการติดตามความก้าวหน้าหรือระบบในการตรวจสอบผลการดำเนินงานของจังหวัด

5.3.5 สรุป

จังหวัดนครราชสีมา เป็นจังหวัดที่มีการนำหลักการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารราชการของจังหวัด โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นร่วมคิด ร่วมในการจัดทำแผนชุมชนที่เชื่อมโยงไปสู่แผนพัฒนาจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารราชการ และมีการทำงานแบบบูรณาการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด รวมทั้งให้

การสนับสนุนในเรื่องงบประมาณ นอกจากนี้ ส่วนราชการในจังหวัดมีความกระตือรือร้นที่จะทำงานร่วมกัน โดยมีการประชุมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง และในการประชุมได้นำประเด็นต่าง ๆ มาพิจารณาและหามติร่วมกัน โดยใช้หลักฉันทามติ มีการบูรณาการการทำงานและติดตามประเมินผลโครงการร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืนในอนาคต โดยสามารถสรุปปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมระดับจังหวัดได้ดังนี้

1. มีกลไกในการรับฟังความคิดเห็นในทุกระดับตั้งแต่ชุมชนจนถึงจังหวัด
2. มีเครือข่ายอาสาสมัครทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่มีร่วมกันที่อุทิศเวลา ทรัพยากรเพื่อการนี้ อาทิ เครือข่าย อาสาสมัครรักษาลำตะคอง
3. มีการดำเนินการแบบบูรณาการและต่อเนื่อง ประกอบกับการติดตามผลร่วมกันเป็นระยะ อาทิ ในโครงการรักษาลำตะคองที่ดำเนินกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์ลำน้ำลำตะคอง
4. มีข้าราชการที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการมีส่วนร่วมและเข้าไปช่วยเป็นผู้เอื้อในกระบวนการมีส่วนร่วม เช่นเดียวกับภาคประชาชนที่มีผู้แทนภาคประชาชนที่มีทักษะในการเป็นผู้เอื้อกระบวนการเช่นกัน
5. ผู้บริหารจังหวัดมีทัศนคติ ในการยอมรับการมีส่วนร่วมของประชาชนและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำให้อบรมวิสัยทัศน์ของจังหวัด
6. มีกติกาของสังคมที่มาจากการมีส่วนร่วมในการร่วมกันแก้ปัญหาต่าง ๆ
7. ภาคประชาชนมีความเข้มแข็ง

8. มีเครือข่ายการทำงานในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมที่เป็นรูปธรรมและสามารถดำเนินการร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการรักษาลำตะคอง
9. มีการบูรณาการทำงานร่วมกัน

5.4 จังหวัดน่าน

จังหวัดน่านได้ส่งผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ เพื่อขอรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 โดยดำเนินการในโครงการ “ฟื้นฟูระบบนิเวศลุ่มน้ำน่าน เฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 จังหวัดน่าน (ต่อเนื่อง) ปี 2550-2552” มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูความสมบูรณ์ของระบบนิเวศลุ่มน้ำน่าน ลุ่มน้ำที่เกี่ยวข้อง และผืนป่าในพื้นที่จังหวัดน่าน รวมทั้ง เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ โดยเฉพาะพื้นที่ป่าต้นน้ำในจังหวัดน่าน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ โดยสรุปผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการของจังหวัดน่าน ดังนี้

5.4.1 หลักการบริหารภายในจังหวัด

การบริหารราชการภายในจังหวัดใช้แนวทางการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ภาคีทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ได้แก่

- การวางแผน
- การตัดสินใจ
- การดำเนินงาน
- การติดตามประเมินผลเพื่อการพัฒนา
- การรับผิชอบร่วมกัน

โดยผู้ว่าราชการจังหวัดให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และเป็นผู้นำที่สามารถเข้าใจและดึงศักยภาพและความเข้มแข็ง ของชุมชนมาใช้ในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เกิดผลในทางปฏิบัติ รวมทั้งประสานการทำงานที่ก่อให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับชุมชน/ท้องถิ่น และให้การสนับสนุน รวมทั้ง เติบโตเต็มในส่วนที่หน่วยงานราชการที่ดำเนินการและชุมชนหรือท้องถิ่นขาดและร้องขอ โดยกำหนดให้มีกลไกหรือช่องทางในการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชน เช่น เวทีประชาคม เว็บไซต์ของจังหวัด กล้องรับฟังความคิดเห็น และการรายงานสรุปผลของหัวหน้าส่วนราชการในจังหวัดที่มาจาก การทำประชาคมในพื้นที่ในการประชุมประจำเดือน เป็นต้น

นอกจากนี้ จังหวัดได้กำหนดให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการประสานงานระหว่างภาคีภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชน และผู้ว่าราชการจังหวัดได้ให้การสนับสนุนงบประมาณโดยกำหนดไว้ในแผนพัฒนาจังหวัด รวมทั้งประสานขอ งบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ๆ เช่น การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่ง

ประเทศไทย เพื่อประชาสัมพันธ์และสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เกิดขึ้นในวงกว้าง

จังหวัดได้จัดตั้งคณะทำงานระดับจังหวัด ประกอบด้วยทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด น่าน, ส่วนจัดการต้นน้ำ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 13 โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ลุ่มน้ำน่าน, โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, จังหวัดทหารบกน่าน, กลุ่มองค์กรภาคเอกชน เช่น กลุ่มฮักเมืองน่าน, เครือข่ายป่าชุมชนจังหวัดน่าน, ศูนย์ประสานประชาคมจังหวัดน่าน เป็นต้น โดยร่วมกันผลักดันให้ เป็น “วาระเมืองน่าน” เพื่อเป็นการรวมใจ - รวมพลังคนในจังหวัดน่าน

5.4.2 วิธีการดำเนินงานของจังหวัด

ในการดำเนินงานของจังหวัดน่านมีการบูรณาการทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนร่วม โดยสนับสนุนและส่งเสริมหน่วยงานที่มีความพร้อมในการเป็นเจ้าภาพหลัก และพร้อมสนับสนุนในเรื่องของงบประมาณและการประสานงาน ที่ทำให้เกิดการเชื่อมโยงการทำงานร่วมกันระหว่างภาคีต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการขยายผลการยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนไปสู่การมีส่วนร่วมที่เป็นหุ้นส่วน และสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีคุณภาพในภารกิจด้านอื่นของจังหวัด นอกจากนี้ มีการติดตามผลการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง โดยมีการรายงานผลในการประชุมระดับอำเภอ ซึ่งมีผู้แทนของส่วนราชการและตัวแทนเครือข่ายในพื้นที่ร่วมกันติดตามประเมินผลการดำเนินงานในพื้นที่และเรียนรู้ร่วมกัน รวมทั้งมีการสรุปผลเสนอต่อที่ประชุมระดับจังหวัด

5.4.3 โครงการที่ดำเนินการและเป็นรูปธรรม

การดำเนินโครงการ “ฟื้นฟูระบบนิเวศลุ่มน้ำน่านเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม (ต่อเนื่อง) พ.ศ. 2552” เกิดจากปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ การพังทลายของดิน และไฟป่า รวมทั้ง ปัญหาจากการส่งเสริมการทำสัมปทานป่าไม้ และส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจเชิงเดี่ยว เช่น ข้าวโพด ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและทรัพยากรของประชาชน เกิดความเสียหาย ต่อความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ นอกจากนี้ ในการเสด็จของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงมีรับสั่งว่า “มันโกร่นไปหมด” จึงทำให้จังหวัดทหารบกน่านมีแนวคิดในการที่จะฟื้นฟูและอนุรักษ์ลุ่มน้ำน่านโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งจากภาครัฐและประชาชนในการร่วมแรงร่วมใจดำเนินการให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรม ต่อเนื่องและยั่งยืน โดยมีพื้นที่เป้าหมายของโครงการ จำนวน 126 หมู่บ้าน จาก 15 อำเภอ ซึ่งมีกิจกรรมประกอบด้วย

- การเสริมศักยภาพแกนนำ ผู้ประสานงานป่า
- การเฝ้าระวังไฟป่า
- การทำแนวกันไฟ
- การอนุรักษ์น้ำ (วังปลา)
- การซ่อมแซมฝายชะลอน้ำ
- การทำแผนป่า

โดยในการดำเนินงานมีกระบวนการทำงานของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง คือ

1. จังหวัดน่าน สนับสนุนการดำเนินงานโดยจัดสรรงบประมาณผ่านจังหวัดทหารบกน่าน และประสานการทำงาน โดยมีศูนย์ประสานงานประชาคมจังหวัดน่านและเครือข่ายป่าชุมชนภายใต้มูลนิธิอีกเมืองน่านเป็นภาคีร่วมดำเนินการ

2. จังหวัดทหารบกน่าน ร่วมกับศูนย์ประสานงานประชาคม จังหวัดน่าน และเครือข่ายป่าชุมชนจัดทำเกณฑ์ /เงื่อนไขในการสนับสนุนชุมชน/หมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการ และจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้ชุมชน/หมู่บ้าน ที่ผ่านเกณฑ์หรือเงื่อนไข รวมทั้งจัดประชุมเพื่อชี้แจงและสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้นำชุมชน/หมู่บ้าน

3. จังหวัดทหารบกน่าน ศูนย์ประสานงานประชาคม จังหวัดน่าน และเครือข่ายป่าชุมชนร่วมกันติดตามการดำเนินงานในพื้นที่ และจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน

ในการดำเนินงานตามโครงการเกิดหมู่บ้านต้นแบบด้านการฟื้นฟูระบบนิเวศลุ่มน้ำ จำนวน 30 หมู่บ้าน จาก 15 อำเภอ ซึ่งได้ประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรมโดยการคืนพื้นที่ป่าและใช้ประโยชน์จากป่า รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากฝ่ายชะลอน้ำในการทำเกษตรแบบครบวงจรพอเพียง นอกจากนี้ ยังก่อให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างยั่งยืน และการจัดการความรู้เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ร่วมกันของคนในหมู่บ้านและขยายผลไปสู่ระดับตำบล อำเภอ และจังหวัดต่อไป

5.4.4 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

จังหวัดให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด โดยกำหนดให้มีกลไกในการรับฟังความคิดเห็นและปัญหาหรือความต้องการของประชาชน การจัดทำเวทีประชาคม และบูรณาการแผนของชุมชนให้เชื่อมโยงสู่การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อเป็นการเชื่อมโยงการทำงานระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ให้เป็นหุ้นส่วนการพัฒนาร่วมกันภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และเพื่อสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรต่าง ๆ ตามทิศทาง

การพัฒนาจังหวัดที่มาจากความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

5.4.5 สรุป

จังหวัดน่าน เป็นจังหวัดที่มีการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งปัจจัยสำคัญคือ ศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนที่มีอยู่แล้วในจังหวัด ทั้งผู้นำตามธรรมชาติและผู้นำท้องถิ่นซึ่งเป็นที่ยอมรับ และมีความรู้ ความสามารถ รวมทั้ง มีความตระหนักหรือมีจิตสำนึกสาธารณะ ที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่นของตน เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไว้เป็นมรดกให้กับลูกหลานในอนาคต ตลอดจนความร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชน และความร่วมมือจาก จังหวัดทหารบกน่าน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีความพร้อมของทรัพยากรใน ด้านกำลังคนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบเป็นเจ้าภาพหลักในการ ดำเนินงานโครงการฟื้นฟูระบบนิเวศฯ นอกจากนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัด ยังเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และภาคส่วนต่าง ๆ และมีความสามารถในการประสานการทำงาน ระหว่างหน่วยงานของรัฐและภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยผู้ว่า- ราชการจังหวัด ได้กำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาจังหวัดที่มา จากการมีส่วนร่วมของประชาชน และสนับสนุนงบประมาณในการ ดำเนินการตามแผนพัฒนาจังหวัด ที่สามารถตอบสนองความต้องการ ของประชาชนได้ อย่างแท้จริง และเป็นการเชื่อมโยงการทำงานระหว่าง ภาคส่วนต่าง ๆ ให้เป็นหุ้นส่วนการพัฒนาร่วมกันภายใต้ยุทธศาสตร์ การพัฒนาจังหวัด ซึ่งจะทำให้การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมเกิดผล เป็นรูปธรรมและยั่งยืน เป็นวัฒนธรรมการทำงานของจังหวัดน่านต่อไป นอกจากนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดยังมีวิสัยทัศน์ในการที่จะขยายผลการมี

ส่วนร่วมของประชาชน และภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการบริหารราชการ โดยกำหนดทิศทางการพัฒนาจังหวัดในอนาคตที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ซึ่งสรุปปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมระดับจังหวัด ได้ดังนี้

1. ผู้นำมีวิสัยทัศน์ มีกระบวนการและองค์ความรู้ในเรื่องการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม มีความสามารถในการนำข้าราชการให้ยึดปฏิบัติตามแนวประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตลอดจนมีความเข้าใจในหลักการบริหารงานในสถานะต่าง ๆ และเอื้ออำนวยให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม

2. มีการบูรณาการการทำงานของข้าราชการและภาคส่วนต่าง ๆ ภายใต้การนำของหน่วยงานที่มีความสามารถและประสบการณ์ตลอดจนทรัพยากรจนทำให้สามารถสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นกับประชาชนและสามารถทำงานร่วมกันได้ อาทิโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

3. ประชาชนมีความเข้มแข็ง มีจิตสาธารณะ มีความรักพื้นที่ ห่วงแหนทรัพยากรพร้อมที่จะร่วมกันกับรัฐในการทำงานเพื่อสังคม

4. การพัฒนาจากทุนทางสังคมที่มีและใช้สินทรัพย์ชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาและต่อยอดความคิดของประชาชนและประชาสังคม ทำให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างพหุภาคี

5. ความรู้ความเข้าใจของประชาชนและข้าราชการในการสร้างการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง บนพื้นฐานของการให้ออกาส ให้เกียรติให้คุณค่า ทำให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจและเชื่อมั่นเจ้าหน้าที่ของรัฐ พร้อมร่วมคิดร่วมมือ ร่วมใจ และดำเนินการเพื่อสังคมของตน ที่เกิดผลเป็นรูปธรรม

5.5 จังหวัดพะเยา

จังหวัดพะเยาได้ส่งผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ เพื่อขอรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 โดยได้ดำเนินการในโครงการ “การพัฒนาระบบการจัดสวัสดิการชุมชนภายใต้ความร่วมมือหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน” มีวัตถุประสงค์ เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้และถอดบทเรียนการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในการทำงานพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชน ศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรชุมชนในการพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนจังหวัดพะเยาใน 4 ตำบล และเพื่อพัฒนาผลการศึกษาเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านรูปแบบการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในการพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนในจังหวัดพะเยาที่เหมาะสมต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป โดยสามารถสรุปผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการของจังหวัดพะเยา ดังนี้

5.5.1 หลักการบริหารภายในจังหวัด

การบริหารราชการภายในจังหวัดมีแนวทางการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมที่เป็นการดำเนินการตามมาตรการหรือกลไกในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการ ซึ่งดำเนินการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปี โดยพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพะเยา เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินโครงการ “พัฒนาระบบการจัดสวัสดิการชุมชน ภายใต้ความร่วมมือหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน” ซึ่งเป็นโครงการที่ดำเนินการโดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่ก่อนเริ่มโครงการ และเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกกระบวนการตั้งแต่ วิเคราะห์และสะท้อนหรือค้นพบปัญหาและความต้องการของชุมชน ค้นหาวิธีการหรือแนวทางแก้ปัญหา กำหนดรูปแบบหรือแนวทางในการแก้ปัญหาหรือตอบสนองความต้องการของชุมชน และการบริหารจัดการชุมชน ตลอดจน ติดตาม ประเมินผลและรับประโยชน์ร่วมกัน เพื่อจัดระบบและรูปแบบการจัดสวัสดิการชุมชนที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่จังหวัด นอกจากนี้ จังหวัดได้ใช้กระบวนการในการจัดเวทีประชาคม และกลไกของคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ ที่มีองค์ประกอบของคณะกรรมการมาจากภาคส่วนต่าง ๆ ของจังหวัดในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

5.5.2 วิธีการดำเนินงานของจังหวัด

การดำเนินงานของจังหวัดพะเยา ใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการ โดยมีการบูรณาการการทำงานระหว่างหลายหน่วยงาน และภาคประชาชนที่มีความเข้มแข็งในจังหวัด

โดยจังหวัดให้การสนับสนุนในเรื่องของการจัดสวัสดิการชุมชน โดยขยายผลแนวคิด รูปแบบ และวิธีการปฏิบัติซึ่งต้นแบบของตำบล ภูเวียงไปสู่ชุมชน/ท้องถิ่นอื่น ๆ ในจังหวัด เพื่อสร้างความมั่นคงในชีวิต ของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น โดยมีแนวคิดการจัดสวัสดิการชุมชนเพื่อนำไป สู่สังคมสวัสดิการอยู่บนฐานความคิดของการพึ่งพาตนเอง ตามขอบเขต ดังนี้

- การสร้างความเข้าใจ
- การสร้างกฎระเบียบ
- การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน
- การจัดสวัสดิการชุมชน

รวมทั้งจังหวัดได้ใช้กลไกจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดในการ สนับสนุนงบประมาณ โดยผ่านพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดพะเยา

5.5.3 โครงการที่ดำเนินการและเป็นรูปธรรม

การดำเนินการ “พัฒนาระบบการจัดสวัสดิการ ชุมชน” เกิดจากปัญหาของชุมชนในเรื่องของหนี้สินและสภาพความ เป็นอยู่ของคนในชุมชน โดยในตำบลภูเวียงได้เริ่มก่อตัวจากแกนนำ ชุมชน (นายประยูร เฝ้าเต็ม ประธานคณะกรรมการสวัสดิการชุมชน จังหวัดพะเยา) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 ซึ่งเกิดจากความเข้มแข็งของชุมชนและ ความรู้ความสามารถของผู้นำชุมชน รวมทั้งการสนับสนุนจากนักวิชาการ/ อาจารย์ที่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ บริหารจัดการชุมชนหรือท้องถิ่นตนเอง โดยได้มีการกำหนดข้อตกลง ร่วมกันของคนในชุมชนผ่านการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันในการที่จะ จัดสวัสดิการในชุมชน ซึ่งในการผลักดันให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรมได้มี

การนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการชุมชนผ่านกลไกสภาองค์กรชุมชน คณะกรรมการระดับจังหวัด และคณะกรรมการระดับประเทศเพื่อขอรับการสนับสนุน โดยเกิดผลที่เป็นรูปเป็นร่าง และเป็นรูปแบบการจัดการสวัสดิการชุมชนที่เป็นต้นแบบ ในปี พ.ศ. 2549 ที่ตำบลภูเวียง ซึ่งได้กำหนดเงื่อนไขการออมโดยเริ่มต้น ปีละ 200 บาท/คน ซึ่งต้นแบบของตำบลภูเวียงนี้เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกกระบวนการตั้งแต่ วิเคราะห์และสะท้อนหรือค้นพบปัญหาและความต้องการของชุมชน ค้นหาวิธีการหรือแนวทางแก้ปัญหา กำหนดรูปแบบหรือแนวทางในการแก้ปัญหาหรือตอบสนองความต้องการของชุมชน และการบริหารจัดการชุมชน ตลอดจนติดตามประเมินผลและรับประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ทั้งนี้จากการดำเนินการจัดสวัสดิการชุมชนดังกล่าว ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ และประสบการณ์ของคนในชุมชน ที่จะนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการจัดสวัสดิการชุมชน เช่น อัตราการเจ็บป่วย อัตราการตาย เป็นต้น มาจัดทำเป็นข้อมูลเชิงสถิติ ที่สามารถพัฒนาไปสู่การเป็นฐานข้อมูลสำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตในเรื่องอื่น ๆ ของชุมชนต่อไป

5.5.4 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด จังหวัดพะเยาเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบของคณะกรรมการบูรณาการการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ที่มีองค์ประกอบมาจากผู้แทนของภาคส่วนต่าง ๆ ของจังหวัด โดยผู้นำชุมชนหรือผู้แทนของชุมชนได้เป็นผู้แทนที่มีบทบาทในการเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

5.5.5 สรุป

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการของ จังหวัดพะเยาเกิดจากศักยภาพและความเข้มแข็งของคนในชุมชน และมีผู้นำทางธรรมชาติในท้องถิ่นที่มีศักยภาพ รวมทั้งความร่วมมือของ ภาคส่วนต่าง ๆ เช่น นักวิชาการ/อาจารย์ในพื้นที่ที่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนและสนับสนุนการบริหารจัดการชุมชนหรือ ท้องถิ่นตนเอง โดยให้ความสำคัญกับการจัดสวัสดิการชุมชนเพื่อพัฒนา คุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัด โดยสรุปปัจจัยที่มีผลต่อความ สำเร็จในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมระดับจังหวัดได้ดังนี้

1. ชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็ง มีการดำเนินการกองทุน สวัสดิการชุมชน มีกฎระเบียบที่ชัดเจนและมีการดำเนินการอย่างยั่งยืน โดยเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการ สังคม ปี 2550
2. มีการส่งเสริมการจัดการสวัสดิการโดยภาครัฐ เข้าไปสนับสนุนการดำเนินการและท้องถิ่นสนับสนุนในเรื่องพื้นที่การ ดำเนินงาน และมีชุมชนที่สนใจเข้าร่วมการดำเนินงาน ซึ่งในที่สุด มีการ จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนพร้อมเพรียงกัน 48 ตำบลทั่วจังหวัด
3. มีผู้รับผิดชอบหลักที่ชัดเจน คือ พัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพะเยาและผู้ว่าราชการจังหวัดและท้องถิ่น ที่สนใจการจัดการเรื่องสวัสดิการชุมชนให้การสนับสนุน
4. มีการถอดบทเรียนในการทำงานของสวัสดิการ ชุมชนโดยสถาบันวิชาการ ได้แก่ มหาวิทยาลัยนเรศวร ซึ่งจะนำไปสู่ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่อไป

5.6 จังหวัดยะลา

จังหวัดยะลาได้ส่งผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการบริหารราชการ เพื่อขอรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 โดยดำเนินการ ในโครงการ “พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนระดับหมู่บ้านจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พนม.)” มีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน หรือความจำเป็นเร่งด่วนให้แก่ประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่เย็นเป็นสุข เกิดหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้กรอบแนวคิดประชาชนคิดเอง ตัดสินใจเอง และดำเนินการเองตามหลักการมีส่วนร่วมและพึ่งพาตนเอง โดยสรุปผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการของจังหวัดยะลา ดังนี้

5.6.1 หลักการบริหารภายในจังหวัด

จังหวัดยะลา เป็น 1 ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีลักษณะการบริหารงานที่มีความจำเพาะ ตามนโยบายของรัฐบาล ภายใต้การกำกับดูแลของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศ.อบต.) ซึ่งแตกต่างจากการบริหารงานในจังหวัดอื่นโดยมุ่งเน้นนโยบายการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารราชการใน

ทุกระดับ ซึ่งผู้บริหารและผู้ประสานงานหลักมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกับเครือข่ายในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดคนปัจจุบัน คืออดีตรองผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา จึงมีความเข้าใจบริบทของจังหวัดและแนวนโยบายในการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมาโดยตลอด และมีผู้ประสานหลักในพื้นที่ คือพัฒนาชุมชนที่ทำงานประสานความร่วมมือกับเครือข่ายในพื้นที่ไว้แล้วในระดับหนึ่ง อาทิ เครือข่ายภาคประชาชน กลุ่มสตรี เครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งได้ทำงานร่วมกันมาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาประมาณ 3 - 4 ปี จึงเกิดการสานต่อแนวคิดและแนวการปฏิบัติตามนโยบายอย่างต่อเนื่อง เช่น การป้องกันปัญหายาเสพติดภายในชุมชน หนึ่งตำบลหนึ่งอัตลักษณ์ ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น ทั้งนี้ เป้าหมายสูงสุดของจังหวัดคือ “ความยั่งยืนของการพัฒนาและความเชื่อมั่นศรัทธาต่อภาคราชการ”

5.6.2 วิธีการดำเนินงานของจังหวัด

จังหวัดยะลาสามารถเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารราชการ โดยดำเนินการภายใต้โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนระดับหมู่บ้านจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พนม.) ซึ่งจังหวัดได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารราชการหลากหลายรูปแบบ และหลายขั้นตอน เช่น การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการภาคประชาชนเพื่อดำเนินงานตามตัวชี้วัดระดับความสำเร็จในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และตรวจสอบผลการปฏิบัติราชการจังหวัด รวมทั้งการตรวจติดตามผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการจังหวัด คณะกรรมการโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนระดับหมู่บ้านจังหวัด

ชายแดนภาคใต้ (พนม.) ระดับหมู่บ้าน เป็นต้น โดยมีกลไกที่สำคัญ ในการเปิดโอกาส ให้ประชาชนมีส่วนร่วม คือการจัดเวทีประชาคม โดยมีพัฒนาชุมชนเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนในพื้นที่ ซึ่งเป็น หน่วยงาน ที่สามารถสร้างเครือข่ายภาคประชาชนได้อย่างหลากหลาย อาทิ ปราชญ์ชาวบ้าน องค์กรเอกชน กลุ่มฟ้าใส กลุ่มสตรี และเครือข่าย กองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น ทั้งนี้ จังหวัดยะลาได้ใช้หลัก 8 ประการ ในการบริหารราชการ คือ

- 1) ใช้เวทีประชาคมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นกลไก ในการริเริ่มวางแผนและตรวจสอบ
- 2) ใช้ข้อมูลชุมชนและแผนชุมชนเป็นเครื่องชี้ นำ การดำเนินงาน
- 3) ใช้ผู้นำสี่เสาหลักในชุมชนเป็นกลไกหลักของภาค ประชาชน
- 4) บริหารโครงการแบบงบประมาณของประชาชน
- 5) ใช้กระบวนการจัดการความรู้
- 6) ก่อน ระหว่างและหลังการดำเนินการโครงการใด ๆ ต้องประชาสัมพันธ์และสื่อสารให้สาธารณชนรับรู้
- 7) ทุกภาคส่วนมีข้อมูลในการบริหารราชการ ชุดเดียวกัน เพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกันและให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้าถึงข้อมูลได้สะดวก
- 8) ทุกภาคส่วนราชการต้องจัดทำช่องทาง การรับฟัง ความคิดเห็นของประชาชนและมีการประเมินความพึงพอใจ

ข้าราชการจังหวัดยะลาที่ทำงานในพื้นที่โดยรวม มีทัศนคติทางบวกต่อแนวทางการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ด้วยตระหนักถึงความเชื่อมโยงของการเป็นที่ยอมรับและการทำงาน ร่วมกันเป็นเครือข่ายกับภาคประชาชนในพื้นที่กับความปลอดภัยในชีวิต

และทรัพย์สิน ตามเป้าหมายของการทำงาน และวิสัยทัศน์ที่จังหวัดได้ประชาสัมพันธุ์ให้ทราบทั่วกัน คือ “งานสัมฤทธิ์ผล ประชาชนพึงพอใจ ยะลาเมืองน่าอยู่ คู่สันติสุข”

5.6.3 โครงการที่ดำเนินการและเป็นรูปธรรม

โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนระดับหมู่บ้านจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พนม.) เป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการของจังหวัด โดยภาครัฐให้การสนับสนุนในเรื่องงบประมาณ ทั้งจำนวนเงินและวิธีการ บริหาร (พิเศษ) ซึ่งมีส่วนสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอย่างมาก ทำให้เกิดความคล่องตัวในการสร้างการมีส่วนร่วมที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในระดับการตัดสินใจ

การทำงานในพื้นที่ของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนระดับหมู่บ้านจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พนม.) ได้กำหนดรูปแบบกระบวนการทำงานที่เป็นแนวทางให้ปฏิบัติไว้อย่างชัดเจนเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ มีการใช้การจัดการความรู้ในการบริหารราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นตอนการทำความเข้าใจ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และการสรุปบทเรียนเพื่อรักษาความเข้าใจ ความไว้วางใจระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคม ซึ่งต้องอาศัยเวลาและความทุ่มเทในการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ จังหวัดได้ให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณโครงการที่ไม่ขัดต่อระเบียบด้านการเงิน โดยแต่ละหมู่บ้านจะได้รับงบประมาณ 228,000 บาท เพื่อดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ ซึ่งงบประมาณร้อยละ 70 จะโอนเข้าบัญชีของพื้นที่โดยตรง และงบประมาณที่เหลือร้อยละ 30 จะแต่งตั้งกรรมการภาคประชาชนร่วมเป็นคณะกรรมการบริหาร

งบประมาณ จึงทำให้การดำเนินโครงการสามารถดำเนินไปด้วยความรวดเร็ว มีความคล่องตัวสูงมาก ส่งผลให้การขับเคลื่อนโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้กำหนดไว้

5.6.4 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด จังหวัดยะลาได้เปิดโอกาสให้ตัวแทนภาคประชาชนมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ในฐานะกรรมการ ซึ่งแผนพัฒนาจังหวัดประมาณร้อยละ 80 จะเป็นข้อมูลที่ได้มาจากแผนพัฒนาชุมชนที่ได้จัดทำขึ้นโดยผ่าน 4 เสาหลักในชุมชน คือ ผู้นำท้องถิ่น (อบต./เทศบาล) ผู้นำท้องที่ (กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน) ผู้นำทางความคิด (ปราชญ์ชาวบ้าน) และผู้นำทางจิตวิญญาณ (ผู้นำศาสนา) ที่เป็นกลไกหลักของภาคประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ทั้งนี้ ได้มีการจัดเวทีประชาคมเพื่อทบทวนแผนฯ ประมวลผลข้อเสนอตามแผนชุมชน และจัดทำร่างแผนพัฒนาจังหวัด จากนั้นจะจัดทำประชาพิจารณ์เพื่อปรับปรุงและนำเสนอแผนฯ ต่อ ก.บ.จ. ตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของภาคประชาชน จึงจะดำเนินการประกาศใช้เป็นแผนพัฒนาจังหวัด

5.6.5 สรุป

จังหวัดยะลาเป็นจังหวัดที่มีการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมอย่างชัดเจนและมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชนได้อย่างเข้มแข็ง ภายใต้การดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนระดับหมู่บ้านจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พนม.) ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหารระดับสูงของจังหวัด

ข้าราชการและประชาชนในทุกภาคส่วน ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในการพัฒนาบ้านเมือง เพื่อให้เกิดความอยู่เย็นเป็นสุขและประชาชนอยู่ดีกินดี อันจะนำไปสู่ความสุขสงบในพื้นที่ต่อไป โดยจังหวัดได้ยึดหลักสำคัญในการทำงาน คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการ เพื่อสร้างให้เกิดความตระหนักในความเป็นเจ้าของร่วมกันในการพัฒนา อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนของการพัฒนาและความเชื่อมั่นศรัทธาต่อภาคราชการในที่สุด ซึ่งเป็นหลักการที่ทำให้จังหวัดยะลาเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ยั่งยืน และภาคประชาชนมีความเข้มแข็งอย่างแท้จริง โดยสรุปปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมระดับจังหวัดได้ดังนี้

1. มีหลักการชัดเจนในการทำงาน อาทิ มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน คือ ยะลา เมืองน่าอยู่ คู่สันติสุข ซึ่งนำไปสู่การมียุทธศาสตร์ 3 ประการ คือการเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การเสริมสร้างสันติสุข และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่เป็นที่เข้าใจของข้าราชการและประชาชน ตลอดจนการกำหนดค่านิยม ที่เน้น (P) ประชาชนเป็นศูนย์กลาง (E) มีความเห็นอกเห็นใจ (A) ยอมรับกันและกัน (C) สะอาด ปลอดภัย โปร่งใส และ (E) มีความเป็นเลิศ ประชาชนพอใจ (People Empathy Acception Clean and clear และ Excellent)

2. มีข้อกำหนดและมาตรฐานทางพฤติกรรม จริยธรรม ข้าราชการในการปฏิบัติร่วมกัน

3. มีการออกแบบโครงสร้างระบบงานที่เน้นการบูรณาการ สร้างเครือข่ายโดยเฉพาะกระบวนการต่าง ๆ ที่ได้รับความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ทั้งเอกชน ประชาสังคม ผู้นำชุมชน สตรี ข้าราชการบำนาญ เยาวชน ผู้นำศาสนา เป็นต้น จนเกิดเป็น “สภาพที่ปรึกษาสันติสุข” ที่เกิดขึ้นในทุกอำเภอ ตำบล เพื่อร่วมคิดร่วมทำกับข้าราชการ นอกจากนี้ยังมีการขยายโครงสร้างในลักษณะ “ยักษ์สี่ขา”

หรือใช้ผู้นำ “4 เสาหลัก” คือกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำความคิด ผู้นำศาสนา ประชาสังคม และสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการขับเคลื่อนการทำงาน

4. มีการวางแผนการทำงานแบบมีส่วนร่วมและเน้นการให้ความสำคัญกับบริบทของพื้นที่ โดยเฉพาะวัฒนธรรมประเพณี “สุภูมิบาเกะ” ช่วยให้เกิดการวางกติการ่วมกันตามวิถีชีวิตของประชาชน

5. มีการพัฒนาบนฐานความรู้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน พัฒนาจากทุนทางสังคมที่มีและตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง เช่น โครงการยกระดับการดำเนินการในหลายพื้นที่ แต่มีรูปแบบต่างกับบนพื้นบ้านปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” และหลักศาสนา

6. ประชาชนมีความเข้มแข็ง มีจิตสำนึกสาธารณะ ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการร่วมกับรัฐและภาคส่วนต่าง ๆ

7. มีรูปแบบการมีส่วนร่วมตามวิถีวัฒนธรรมของชุมชน และใช้การสานเสวนาหาทางออกร่วมกันโดยเฉพาะในการจัดการความขัดแย้ง

8. มีการเสริมพลัง ให้กำลังใจ ผู้ทำความดี ผู้เสียสละ เป็นการให้ความหวังเพื่ออนาคตร่วมกัน

9. ผู้นำมีวิสัยทัศน์ มีกระบวนทัศน์ มีกระบวนทัศน์ใหม่ในการปฏิปัติราชการแบบมีส่วนร่วมและใช้ประโยชน์จากเครือข่ายที่มีอยู่แล้วจึงสนับสนุนให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น

5.7 จังหวัดลำพูน

จังหวัดลำพูนได้ส่งผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ เพื่อขอรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 โดยดำเนินการใน 2 โครงการ ได้แก่

โครงการที่ 1: เสวนา ฮ่อมแอ่ง แบ่งหละปุ่น เมืองบุญหลวง แห่งล้านนา สู่มรดกโลก มีวัตถุประสงค์ เพื่อระดมความคิดเห็นในการพัฒนาจังหวัดจากทุกภาคีการพัฒนาของจังหวัดลำพูน และสรุปแนวทางประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาจังหวัดให้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาชน และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การพัฒนาจังหวัดลำพูนในโอกาสต่าง ๆ

โครงการที่ 2: คนฮักหละปุ่น แทนคุณแผ่นดิน มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างจิตสำนึกให้คนลำพูนมีความจงรักภักดี ปกป้องสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ ให้มีความภาคภูมิใจในความเป็นคนลำพูน เมืองประวัติศาสตร์ที่มีวัฒนธรรมเก่าแก่

โดยสรุปผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการบริหารราชการของจังหวัดลำพูนดังนี้

5.7.1 หลักการบริหารภายในจังหวัด

การบริหารราชการของจังหวัดลำพูน ได้ให้ความสำคัญกับแนวคิดการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม โดยเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการของจังหวัดในลักษณะของหุ้นส่วน และมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งนำไปสู่การบริหารราชการในจังหวัด ที่มีรูปแบบของ “APF” ดังนี้

A = Area ได้แก่ ชุมชน/หมู่บ้าน

P = People ได้แก่ ประชาชนที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเข้ามีส่วนร่วมและเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา (Participation & Partnership)

F = Function ได้แก่ การดำเนินการภารกิจของภาครัฐ โดยบูรณาการการดำเนินงานระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

ผู้ว่าราชการจังหวัดให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยในการกำหนดทิศทาง/นโยบายการพัฒนาจังหวัด และการดำเนินโครงการได้มีการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและระดมสมองร่วมกันระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ โดยผ่านกลไกหรือช่องทางต่าง ๆ เช่น การเสนอปัญหาหรือความคิดเห็นผ่านหัวหน้าส่วนราชการ หรือผู้แทนของส่วนราชการในจังหวัด การจัดเวทีประชาคม และการเยี่ยมเยียนประชาชนในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น รวมทั้งผู้ว่าราชการจังหวัดได้ให้การสนับสนุนงบประมาณโดยกำหนดในแผนพัฒนาจังหวัด และสร้างศักยภาพของประชาชนโดยกำหนดให้เจ้าหน้าที่จากหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสนับสนุนในเรื่องของความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาและโอกาสในการพัฒนาของชุมชน

5.7.2 วิธีการดำเนินงานของจังหวัด

ในการขับเคลื่อนการบริหารราชการของจังหวัด ใช้รูปแบบของการบูรณาการทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วม โดยยกระดับการมีส่วนร่วมไปสู่การมีส่วนร่วมในลักษณะเป็นหุ้นส่วนและสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีคุณภาพ โดยในการดำเนินงานมีคณะกรรมการดำเนินการขับเคลื่อน 3 ระดับ ได้แก่

 คณะกรรมการอำนวยการระดับจังหวัด (Director) ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย อำนวยการ และติดตามการดำเนินงานในภาพรวมของจังหวัด โดยในการดำเนินโครงการมีการประเมินผลการดำเนินงาน

 คณะกรรมการระดับอำเภอ (Area Manager) ทำหน้าที่ประสานการปฏิบัติ สนับสนุนให้มีการดำเนินงานขับเคลื่อนโครงการในพื้นที่ของอำเภอให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

 ชุดปฏิบัติการระดับตำบล (Implementer) เป็นการบูรณาการผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม โดยประกอบด้วย ตัวแทนจากหน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ ผู้นำภาคประชาชน และตัวแทนองค์กรเอกชน

ทั้งนี้ ได้มีการจัดทำคู่มือการขับเคลื่อนโครงการ “คนฮักทะเลปุ่น แทนคุณแผ่นดิน” เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานของจังหวัดและผู้ที่เกี่ยวข้อง

5.7.3 โครงการที่ดำเนินการและเป็นรูปธรรม

ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของจังหวัด ได้ดำเนินการในโครงการ/กิจกรรม ดังนี้

1. การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการหมู่บ้าน / ชุมชนเพื่อส่งเสริมให้เกิดวินัยในการออมและอยู่ร่วมกันด้วยความเกื้อกูลและเอื้ออาทรต่อกัน
2. การบริหารจัดการขยะของครัวเรือนและชุมชน เพื่อส่งเสริม การสร้างวินัยและความสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม และการดำเนินกิจกรรมที่เกิดการประสาน การทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. การวางแผน / ทบทวนแผนชุมชนเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักการประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participative Democracy) โดยการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและความต้องการของชุมชน และร่วมในการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับ การจัดสรรในการพัฒนาพื้นที่ตามความต้องการของชุมชน โดยใช้มติในการประชุมประชาคม
4. การสร้างครัวเรือนพอเพียง - ชุมชนพอเพียง เพื่อส่งเสริม การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตของประชาชน
5. การอนุรักษ์วัฒนธรรมล้ำพูน เพื่อส่งเสริมการสร้างแหล่งเรียนรู้ถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นทางด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สำหรับการนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ครอบครัว ชุมชน และสังคม
6. การสร้างความสมานฉันท์เพื่อส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกความรู้รักสามัคคีและสมานฉันท์ของคนในชาติ โดยยึดมั่นในสถาบันหลักของชาติและดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย

5.7.4 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยกำหนดให้มีกลไกที่สนับสนุนการปรับแผนชุมชนและจัดกระบวนการบูรณาการแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอ โดยแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนแผนชุมชนระดับตำบล/อำเภอ ซึ่งมีการระบุพื้นที่ที่รับผิดชอบที่ชัดเจน และพัฒนาทักษะของคณะทำงานในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน รวมทั้งจัดให้มีเวทีประชาคมหมู่บ้าน เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลหมู่บ้านเกี่ยวกับศักยภาพ ปัญหา เพื่อทบทวนและนำไปสู่การปรับ/กำหนดเป้าหมายการพัฒนาตามความพร้อมของหมู่บ้าน นอกจากนี้ ได้จัดทำร่างแผนชุมชนโดยจัดทำแผนงาน / โครงการ / กิจกรรม และมีการทำประชาพิจารณ์แผนชุมชนในหมู่บ้านโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด โดยในการเตรียมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติการประจำปีของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ได้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการ โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมาย คือ ภาคีการพัฒนาจังหวัดลำพูน ได้แก่ หัวหน้าส่วนราชการระดับจังหวัดและอำเภอ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภาจังหวัด และสมาชิกองค์กรภาคเอกชน รวมทั้งประธานกลุ่มองค์กรเครือข่ายการพัฒนา ระดับตำบลและอำเภอ ได้แก่ กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเกษตรกร กลุ่มผู้ประกอบการ OTOP ตลอดจนมีการระดมพลังของคนลำพูน ทุกตำบล หมู่บ้าน เพื่อช่วยกันสร้างสังคมที่มีความเอื้ออาทร สมานฉันท์ ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต และสร้างวินัยการออมเพื่อตนเองและครอบครัว รวมทั้ง รวมพลังกันกำหนดทิศทางการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนของตนเองภายใต้แผนชุมชน ทั้งนี้จะมีการบูรณาการแผนชุมชนของทุก

หมู่บ้านเป็นแผนตำบลหรือท้องถิ่น แผนอำเภอ และแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรต่าง ๆ ตามทิศทางการพัฒนา จังหวัดที่มาจากความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

5.7.5 สรุป

จังหวัดลำพูน เป็นจังหวัดที่มีการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ที่ผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ ในการบริหารราชการ โดยได้มีการกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาจังหวัดที่มาจากความร่วมมือของประชาชน และนำไปสู่การสนับสนุนงบประมาณตามแผนพัฒนาจังหวัด รวมทั้ง ผู้ว่าราชการจังหวัดได้ยึดแนวทางการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาจังหวัดในอนาคต ที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนอีกด้วย นอกจากนี้ ศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนที่มีอยู่แล้วในจังหวัด ทั้งผู้นำตามธรรมชาติ และผู้นำท้องถิ่นที่มีความรู้และความเข้าใจในการเป็นผู้ประสานการทำงานระหว่างภาครัฐ (ผู้ว่าราชการจังหวัด และส่วนราชการต่าง ๆ ในจังหวัด) จะทำให้การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมเกิดผลเป็นรูปธรรมและสร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้นเป็นวัฒนธรรมการทำงานของจังหวัดลำพูนต่อไป โดยสามารถสรุปปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมระดับจังหวัดได้ดังนี้

1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในเรื่องการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมและมีนวัตกรรมในการนำเสนอแนวคิดและมีการคิดอย่างมีกลยุทธ์ในการดำเนินการทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมและปฏิบัติตามแบบประชาธิปไตยพร้อมเปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่างได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานจังหวัดที่สามารถเกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน เช่น

โครงการสร้างวินัยการออม และฮอมแรงแปลงหละปูน, ฮักหละปูน
แทนคุณแผ่นดิน

2. ข้าราชการมีจิตสำนึกในการทำงานเพื่อประชาชน
และให้ประชาชนมีส่วนร่วมและดำเนินการตามนโยบายของผู้บริหารได้
เป็นอย่างดีพร้อมทั้งสามารถทำงานร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งเอกชน
และประชาชนตลอดจนประชาสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพและ
ประสิทธิผลเกิดเป็นหุ้นส่วนในการบริหารราชการ

3. การมีกระบวนการทำงานของหน่วยงานของรัฐ
ที่เอื้อให้ประชาชนทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมและใช้ศักยภาพของ
ตนเองในการร่วมกันพัฒนาโครงการและดำเนินกิจกรรมจนประสบ
ผลสำเร็จ

4. มีกลยุทธ์ในการเลือกพื้นที่ดำเนินการที่สามารถ
สร้างตัวแบบในการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมบนฐานเศรษฐกิจพอเพียง
และขยายผลออกไปอย่างกว้างขวาง

5. การได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนโดยเฉพาะ
จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้นำชุมชน รวมทั้งตัวแทนจาก
ภาคประชาสังคมทำให้สามารถมีทรัพยากรเข้ามาดำเนินการให้บรรลุได้

6. มีการพัฒนาองค์ความรู้และใช้ความรู้เพื่อการ
พัฒนา มีการนำประชาชน ผู้นำชุมชน และข้าราชการไปศึกษาดูงาน
เพื่อศึกษาการมุ่งสู่มรดกโลก และฝึกอบรมให้กับข้าราชการเพื่อยก
ระดับการทำงาน เพื่อให้ประชาชนและข้าราชการสามารถทำงาน
ร่วมกันและสร้างการมีส่วนร่วมได้อย่างแท้จริง

7. มีการกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนเพื่อให้สามารถทำงาน
บรรลุได้

8. มีการกำหนดผลเป็นวาระจังหวัดในการสร้างลำพูนให้เติบโตอย่างยั่งยืนและเป็นเมืองแห่งรอยยิ้ม โดยให้ข้าราชการกับประชาชนร่วมกันขับเคลื่อน

9. ประชาชนมีความพร้อมในการมีส่วนร่วมเพราะมีจิตสาธารณะ มีผู้ที่สามารถทำหน้าที่เอื้อกระบวนการได้ และมีแกนนำในการทำงานจากทุกภาคส่วน

10. มีกระบวนการมีส่วนร่วมที่หลากหลายและประชาชนสามารถมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน

5.8 จังหวัดสมุทรสงคราม

จังหวัดสมุทรสงครามได้ส่งผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ เพื่อขอรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 โดยดำเนินการใน 3 โครงการ ได้แก่

โครงการที่ 1: โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน (กิจกรรมเทศกาลจัดงานผลไม้จังหวัดสมุทรสงคราม : การแก้ไขปัญหาผลผลิตล้นจี่ฤดูการผลิต ปี 2551/2552 และการจัดงานวันส้มโอขาวใหญ่สมุทรสงคราม) มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาผลผลิตล้นจี่และผลไม้เกษตรหลักของจังหวัดสมุทรสงครามไม่ให้ล้นตลาดและราคาตกต่ำ

โครงการที่ 2: โครงการฟื้นฟูและพัฒนาตลาดน้ำบางน้อย บริเวณปากคลองบางน้อย หมู่ที่ 8 ตำบลกระดังงา อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม มีวัตถุประสงค์ เพื่อปรับปรุงภูมิทัศน์ตลาดบางน้อย ให้งดงามและโดดเด่นเทียบกับตลาดน้ำที่ดี และมีคุณภาพ ปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการประกอบธุรกิจเพิ่มรายได้ของประชาชน พร้อมทั้งเสริมสร้างและซ่อมแซมโครงสร้างพื้นฐานซึ่งเป็นตลาดเก่า

โครงการที่ 3 : โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพตามโครงการภูมิปัญญาแผ่นดินขยายผลสู่ปวงชนชาวไทย มีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรได้นำความรู้จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริไปปฏิบัติให้บังเกิดผลประโยชน์ของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีการใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้จากผลผลิตในการปลูกพืช 3 ระดับ ตลอดทั้งปี เพื่อเป็นการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ให้เกษตรกร และเพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรปลอดภัย

โดยสรุปผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการบริหารราชการของจังหวัดสมุทรสงคราม ดังนี้

5.8.1 หลักการบริหารภายในจังหวัด

ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสงครามเป็นผู้มีทัศนคติบวกต่อการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและยึดถือ **“ชุมชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา”** โดยที่ทางราชการต้องตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ตามแนวทางการแสวงหาราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันที่ได้พระราชทานในวโรกาสต่าง ๆ อยู่เสมอ โดยเฉพาะความเป็นข้าราชการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช โดยกำหนดนโยบายที่เน้นการตอบสนองความต้องการของประชาชนซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น เสนอปัญหาและความต้องการได้โดยตรง โดยกำหนดกลไก/ช่องทางในการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ได้แก่ การลงพื้นที่เยี่ยมเยียนประชาชนของผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งมีกำหนดการชัดเจนสัปดาห์ละ 3 วัน หมุนเวียนกันไปตามพื้นที่ต่าง ๆ ที่ครอบคลุมพื้นที่ในจังหวัด และการเสนอความเห็นหรือความต้องการผ่านหัวหน้าส่วนราชการ/ผู้แทนที่เกี่ยวข้อง โดยผู้บริหารมีความเอาใจใส่อย่างจริงจังด้วยการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนให้เป็นผลสำเร็จ พร้อมทั้ง รายงานผลการดำเนินงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรงภายใน 15 วัน รวมทั้ง ผู้ว่าราชการจังหวัดจะเสนอผลการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ต่อประชาชนผ่านรายการ **“ผู้ว่าราชการฯ พบประชาชน”** ทุกสัปดาห์อย่างสม่ำเสมอ

5.8.2 วิธีการดำเนินงานของจังหวัด

จังหวัดสมุทรสงครามโดยผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และกำหนดกิจกรรมเพื่อการดำเนินการตามแผน / โครงการของจังหวัดตลอดจนร่วมเป็นคณะทำงาน โดยกำหนดให้หน่วยงานจัดทำฐานข้อมูลเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลของจังหวัดที่ทุกภาคส่วนสามารถใช้ข้อมูลร่วมกันได้ ผ่านเว็บไซต์ของจังหวัด ทั้งนี้ กำหนดให้มีการปรับปรุงข้อมูลให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

นอกจากนี้ มีการอบรมบุคลากรโดยให้ความรู้ด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมแก่ข้าราชการ รวมทั้งแบ่งปันข้อมูลทรัพยากร แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมกับประชาชนในการดำเนินการโครงการด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ตั้งแต่ขั้นการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ และร่วมคิดติดตามประเมินผล/ตรวจสอบผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ มีการเชื่อมโยงเครือข่ายเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมสำคัญ ๆ ของจังหวัด เช่น การจัดงานเฉลิมพระเกียรติรัชกาลที่ 2 งานเทศกาลผลไม้สมุทรสงคราม เป็นต้น โดยการใช้เทคนิคการมีส่วนร่วมหลายรูปแบบ ทั้งในรูปแบบของการเสวนา รับฟังความคิดเห็น ปรัชชาหารือ ให้อำนาจ ระดมสมอง และประชุมเชิงปฏิบัติการ

ผู้ว่าราชการจังหวัด ภาคเอกชนและภาคประชาชน มีทัศนคติที่ดีต่อกระบวนการมีส่วนร่วม และให้ความสำคัญเข้ามามีบทบาทในทุกขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มต้นโครงการจนเสร็จสิ้นโครงการซึ่งมีเป้าหมายหลักร่วมกันในการขับเคลื่อนงานอย่างจริงจังในทุกระดับเพื่อมุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์ในการตอบสนองของวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์จังหวัด โดยมีการดำเนินการร่วมกันแบบบูรณาการในประเด็นที่ได้รับผลกระทบ

โดยมีส่วนร่วมตั้งแต่การเสนอปัญหาและแนวทางแก้ไขที่ดำเนินการร่วมกัน และภาครัฐเป็นผู้ให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ นอกจากนี้ จังหวัดมีการให้ข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์โดยตลอด มีการประเมินความพึงพอใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ สม่าเสมอ พร้อมกับนำผลการประเมินมาพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานให้ดีขึ้นในการดำเนินงานต่อไปด้วย

5.8.3 โครงการที่ดำเนินการและเป็นรูปธรรม

ในการขับเคลื่อนการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม จังหวัดได้ดำเนินการที่เป็นรูปธรรม ตามตัวอย่างการดำเนินโครงการต่อไปนี้

 โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัย และได้มาตรฐาน เป็นโครงการที่ริเริ่มโดยผู้ว่าราชการจังหวัด (นาย ประภาศ บุญยนิติ) และภาคเอกชน เพื่อแก้ไขปัญหาผลผลิตการเกษตร (ส้มโอและลิ้นจี่) ฤดูกาลผลิต 2551/2552 ซึ่งจะมีผลผลิตออกสู่ตลาดจำนวนมาก และอาจทำให้เกิดปัญหาผลผลิตล้นตลาดและราคาตกต่ำ ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรชาวสวนประสบความเดือดร้อน ดังนั้น จังหวัดจึงได้เตรียมการแก้ไขปัญหา ผ่านกิจกรรมเทศกาลจัดงานผลไม้จังหวัดสมุทรสงคราม และงานวันส้มโอขาวใหญ่สมุทรสงคราม โดยได้ประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน (ผู้ประกอบการ) และเกษตรกรชาวสวน ในการร่วมกันบูรณาการการบริหารจัดการด้านการผลิตและการตลาด โดยให้มีการรวบรวมและกระจายผลผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและผู้บริโภค โดยมุ่งเน้นคุณภาพ มาตรฐานของผลผลิต ความปลอดภัยของผู้บริโภค และราคาเป็นธรรมต่อผู้เกี่ยวข้องทั้งระบบ ด้วยการรับผิดชอบ ตรวจสอบ รวบรวม คัดแยก

จำหน่าย และกระจายผลผลิตแบ่งความรับผิดชอบตามที่ ทั้งนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีการติดตาม กำกับและดูแลรับผิดชอบอย่างใกล้ชิด

 โครงการฟื้นฟูและพัฒนาตลาดน้ำบางน้อยบริเวณปากคลองบางน้อย หมู่ที่ 8 ตำบลกระดังงา อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม เป็นโครงการที่จัดทำขึ้นซึ่งเกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน หรือท้องถิ่น โดยมีเจ้าภาพหลัก คือ อำเภอบางคนทีร่วมกับเทศบาลตำบลกระดังงา เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และสนับสนุนยุทธศาสตร์จังหวัดในด้านการส่งเสริมอนุรักษ์การท่องเที่ยวตามเส้นทางน้ำ ลำคลอง พื้นฟูวิถีชีวิตในอดีตของชาวคลองบางน้อย และใช้เป็นแหล่งสืบทอดทางวัฒนธรรม รวมทั้งเป็นการส่งเสริมอาชีพ และเพิ่มรายได้ด้วยการจำหน่ายสินค้าทางเรือ รวมทั้งเพื่อให้มีการพลิกฟื้นตลาดน้ำบางน้อยขึ้น โดยจัดขึ้น ณ บริเวณปากคลองบางน้อย ต.กระดังงา อ.บางคนที (ตลาดน้ำ) ตั้งแต่เวลา 10.00 น. – 21.00 น. ทุกวันเสาร์ – อาทิตย์

 โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพตามโครงการภูมิปัญญาแผ่นดินขยายผลสู่ปวงชนชาวไทย เป็นการขยายผลความรู้จากศูนย์การศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยบูรณาการการดำเนินการของ 4 หน่วยงาน คือ สำนักงานจังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด และสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ร่วมกันพิจารณาคัดเลือกพื้นที่บ้านสวนทุ้ง ม. 7 ต. คลองเขิน อ.เมือง เป็นพื้นที่ดำเนินโครงการ ซึ่งผู้นำชุมชนและองค์กรชุมชนมีความเข้มแข็ง บริหารจัดการตนเองได้ดี มีอาชีพด้านการเกษตร (ปลูกมะพร้าว) เป็นหลัก และมีความประสงค์จะเปลี่ยนพันธุ์มะพร้าวเดิมเป็นพันธุ์มะพร้าวพันธุ์ดี รวมทั้ง มีแผนงานโครงการปลูกพืช 3 ระดับ โครงการปลูกพืชผักสวนครัวปลอดสารพิษโดยใช้น้ำหมัก

ชีวภาพและปื๋ยหมัก รวมทั้งเลี้ยงกบในคอนโด เลี้ยงปลากินพืชใน
ร่องสวน อนุรักษ์พันธุ์กิ้งก่ามรกต

5.8.4 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

ผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้บริหารระดับสูงของจังหวัด
เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผน
พัฒนาจังหวัด โดยมีการจัดตั้งผู้แทนที่มาจากทุกภาคส่วน ได้แก่
ข้าราชการ นักวิชาการ ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม และภาค
เอกชน เข้ามาเป็นคณะกรรมการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.)
และมีการนำแผนพัฒนาจังหวัดไปรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน
รวมทั้ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนา
จังหวัด ผู้บริหารระดับสูงของจังหวัดได้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการโดย
ไม่มีการโน้มน้าวหรือใช้อิทธิพลครอบงำ / ชี้นำในที่ประชุมแต่ประการใด
รวมทั้งแผนพัฒนาจังหวัดที่จัดทำขึ้นมีความสอดคล้องกันตั้งแต่แผน
ชุมชน แผนตำบล แผนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแผนพัฒนา
อำเภอ มาสู่แผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งแผนดังกล่าวจะเป็นแผนที่จะช่วยในการ
สนับสนุนงบประมาณและการนำไปสู่การปฏิบัติที่ตอบสนอง /
แก้ปัญหาของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างจริงจัง โดยผู้ว่าราชการจังหวัด
ให้คำแนะนำ และเน้นย้ำทุกฝ่ายให้ร่วมมือและสนับสนุนโครงการ
พัฒนาจังหวัด เพื่อขับเคลื่อนประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัดให้บรรลุผล
สำเร็จ ทั้งนี้ มีขั้นตอน/กระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ดังนี้
คือ การรับฟังปัญหาโดยจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นทั่วไปและจัดทำเวที
เฉพาะด้าน ศึกษา รวบรวมและวิเคราะห์ปัญหาหรือความต้องการของ
ประชาชน จัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ดำเนินการ ตามแผนพัฒนาจังหวัด
และมีการติดตามประเมินผล รวมทั้งสรุปผลเพื่อรายงานผลต่อ
สาธารณชนผ่านสื่อท้องถิ่น เช่น รายการผู้ว่าฯ พบประชาชน เป็นต้น

5.8.5 สรุป

จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นจังหวัดที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีความเป็นผู้นำสูง กล้าคิด กล้าทำกล้าตัดสินใจ และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยสามารถใช้แนวคิดการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของข้าราชการ/บุคลากรในจังหวัด และเชื่อมโยง/บูรณาการกับความเข้มแข็งของภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่มีอยู่ในจังหวัด โดยกำหนดเป็นนโยบายและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน ทำให้สามารถทำงานร่วมกันในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนาาร่วมกัน ซึ่งแสดงให้เห็นนวัตกรรมในการทำงานแบบมีส่วนร่วมที่เป็นระบบและเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน สามารถแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างทันทั่วทั้งที่ ประกอบกับผู้บริหารระดับสูงของส่วนราชการในจังหวัด ภาคเอกชน และประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม โดยให้ความสำคัญในเข้ามาร่วมมือบทบาทในทุกขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มต้นโครงการจนเสร็จสิ้นโครงการ โดยมีเป้าหมายหลักร่วมกันเพื่อการขับเคลื่อนงานอย่างจริงจังในทุกระดับ เพื่อมุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์อย่างมีประสิทธิภาพในการตอบสนองวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์จังหวัด นอกจากนี้ ภาคประชาชนมีความเข้มแข็งมีการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมดำเนินการในการแก้ปัญหาและพัฒนาาร่วมกับภาครัฐมาโดยตลอด โดยสามารถสรุปปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมระดับจังหวัดได้ดังนี้

1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์มีภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตยตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมเป็นอย่างดีและนำแนวคิดมาสู่กระบวนการการทำงานมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ข้าราชการมีความพร้อมในการนำนโยบายเรื่องการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมมาปฏิบัติ และมีความรู้ความเข้าใจทำงานแบบมีส่วนร่วม
3. มีการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมที่หลากหลายและมีความเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่ ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมกันทุกภาคส่วน
4. มีการใช้ฐานความรู้และข้อมูลของพื้นที่เป็นฐานในการจัดทำโครงการและกระบวนการมีส่วนร่วม
5. ใช้ประเด็นยุทธศาสตร์ของจังหวัดที่ประชาชนเห็นชอบและนำมาสู่การเกิดประโยชน์กับทุกฝ่ายและเป็นรูปธรรม
6. มีการเรียนรู้จากที่อื่นและมีการสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น การสนับสนุนจากรัฐฯ มีการนำความต้องการของประชาชนมาสู่เวทีสาธารณะ และมีการตอบสนองอย่างเป็นรูปธรรม
7. มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและนำข้อผิดพลาดในอดีตมาเป็นบทเรียนและเป็นประเด็นในการพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้นในพื้นที่อื่น ๆ
8. มีการหาข้อตกลงร่วมกันด้วยการเสวนาด้วยการยกมือ
9. ประชาชนมีความเข้มแข็ง มีจิตสาธารณะและตระหนักในการเข้ามามีส่วนร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนและเข้ามาร่วมกันอย่างเต็มใจในทุกขั้นตอน
10. ประชาชนมีความศรัทธาและเชื่อมั่นในตัวผู้บริหารเนื่องจากผู้บริหารมีทัศนคติที่เป็นบวก เป็นการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

11. การมีวัดอุประสงค์ร่วมกันและชัดเจน ทำให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง
12. มีศูนย์การเรียนรู้ ซึ่งเป็นสถานที่ที่ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้
13. มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นประจำ เช่น มีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทุกเดือน เวลา 18.00 น.ของวันจันทร์ สิ้นเดือนที่ประชาชนจะมาประชุมกัน
14. มีเครือข่ายการทำงานที่มาจากทุกภาคส่วน
15. มีการขยายผลกิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้รูปแบบที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

5.9 จังหวัดอุบลราชธานี

จังหวัดอุบลราชธานีได้ส่งผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ เพื่อขอรับรางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ประจำปี พ.ศ. 2552 โดยดำเนินการใน 3 โครงการ ได้แก่

โครงการที่ 1: อุบลเมืองสะอาด ราชธานีอีสาน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการในการจัดการความสะอาด ปรับปรุงและยกระดับความสะอาดใน 4 กลุ่มเป้าหมายให้ครอบคลุม

ทุกกิจกรรมและพื้นที่ และปรับปรุงและยกระดับความสะอาดเพิ่มเติม จากกลุ่มเป้าหมายเดิม ได้แก่ ส่วนราชการ สถานบริการสาธารณสุข สถานประกอบการ และสถานที่สาธารณะ รวมทั้ง เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และรณรงค์ทุกรูปแบบ ให้ทุกภาคส่วนร่วมในการดำเนินงาน

โครงการที่ 2: คาราวานบริการสุขภาพเคลื่อนที่ จังหวัด อุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีโลหิตสำรองไว้ใช้อย่างเพียงพอทั้ง ในจังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดใกล้เคียงให้ประชาชนเข้าถึงระบบ ทันตกรรมในพื้นที่ห่างไกล และส่งต่อประชาชนที่มีปัญหาทันตสุขภาพ เข้ารับการรักษอย่างเป็นระบบ รวมทั้งให้ประชาชนได้รับทราบปัญหา สุขภาพเบื้องต้น

โครงการที่ 3: ท้องถิ่นประชารัฐร่วมใจแก้ไขปัญหาคาตึ่ม แอลกอฮอล์และอบายมุข มีวัตถุประสงค์ เพื่อลดและแก้ไขปัญหาคาตึ่ม แอลกอฮอล์และอบายมุขในชุมชน ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของ ประชาชน

โดยสรุปผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามี ส่วนร่วมในการบริหารราชการของจังหวัดอุบลราชธานีดังนี้

5.9.1 หลักการบริหารภายในจังหวัด

จังหวัดอุบลราชธานี ใช้การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม โดยผู้ว่าราชการจังหวัดส่งเสริมการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามี ส่วนร่วม โดยมีหลักการบริหาร คือ จัดทำข้อตกลงในการทำงานแบบ มีส่วนร่วม มีกลไกในการเสริมสร้างการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม จัดตั้งคณะกรรมการภาคประชาชนให้เป็นคณะทำงานร่วมกับภาครัฐ และภาคประชาสังคม เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ ร่วมคิด ตัดสินใจในการกำหนดยุทธศาสตร์ของชุมชน และเชื่อมโยงมาสู่

แผนพัฒนาจังหวัด กำหนดให้ส่วนราชการวิเคราะห์ภารกิจหลักที่เหมาะสมในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมไปกำหนดกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สร้างความรู้ความเข้าใจให้ประชาชน กำหนดให้มีช่องทางสื่อสารให้กับประชาชน เช่น รายการผู้ว่าฯ พบประชาชน ทางสื่อวิทยุ การจัดทำเวทีประชาคมหมู่บ้าน จัดเวทีเสวนา จัดเวทีสาธารณะ เว็บไซต์ www.ubonratchathani.go.th เพื่อหาแนวทางในการดำเนินงานร่วมกัน รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการ และส่งเสริมให้มีการติดตามประเมินผลโครงการที่ชัดเจน

5.9.2 วิธีการดำเนินงานของจังหวัด

การบริหารงานภายในจังหวัดอุบลราชธานีมีการบริหารราชการโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและส่งเสริมให้เกิดผู้นำชุมชนในทุกกระดับ โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการภาคประชาชนเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับภาครัฐและภาคประชาสังคม และส่งเสริมการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ โดยการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน จัดเวทีเสวนา จัดเวทีสาธารณะ และสร้างความตระหนักให้กับประชาชนในพื้นที่ให้เกิดความตื่นตัว เพื่อดูแลชุมชนของตนเอง และมีการเปิดโอกาสให้ตัวแทนชุมชนเหล่านั้นเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาในชุมชนของตนเอง รวมทั้งจัดให้มีรายการผู้ว่าฯ พบประชาชนทุกวันเสาร์ และมีการติดตามและสรุปผลการดำเนินงานในโครงการของชุมชน โดยภาครัฐให้การสนับสนุนในเรื่องงบประมาณ ความรู้ และการให้คำปรึกษา

5.9.3 โครงการที่ดำเนินการและเป็นรูปธรรม

จังหวัดอุบลราชธานีได้มีการขับเคลื่อนการดำเนินงานที่ส่งเสริม การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยดำเนินการในโครงการ 3 โครงการ ดังนี้

 โครงการอุบลเมืองสะอาด ราชธานีอีสาน เป็นการสร้างจิตสำนึกเพื่อส่งเสริมให้เกิดความรับผิดชอบในการรักษาความสะอาดในจังหวัดแก่เด็กและเยาวชน โดยเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2551 ซึ่งได้มีการขับเคลื่อนการดำเนินการผ่านกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ส่วนราชการ อำเภอ โรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานประกอบการ เพื่อให้จังหวัดอุบลราชธานีมีชุมชนต้นแบบการจัดการขยะแบบครบวงจร ซึ่งปัจจุบันได้จัดตั้งเครื่องกำจัดขยะ เครื่องบดถุงพลาสติก เครื่องอัดปุ๋ยชีวภาพ และดำเนินการคัดแยกขยะตามแนวทางที่เหมาะสมตามหลัก 3 R ได้แก่

Reduce เป็นการลดปริมาณการผลิตขยะให้น้อยลง

Reuse เป็นการใช้แล้วใช้ซ้ำอีก

Recycle เป็นการนำขยะไปแปรรูปเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ โดยได้ดำเนินการใน 5 ระดับ ดังนี้

1. การดำเนินงานตามภารกิจ (Function Approach) เป็นการดำเนินงานที่มุ่งเน้นให้ทุกส่วนราชการในระดับจังหวัด ทั้งหน่วยงานส่วนกลาง หน่วยงานส่วนภูมิภาค และหน่วยงานอิสระดำเนินการพัฒนาความสะอาด สร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยในเขตพื้นที่และบริเวณใกล้เคียง ดำเนินการทั้งในเชิงบริหารจัดการและประสานการปฏิบัติให้หน่วยงานในสังกัด หรือหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลรักษาความสะอาดและพัฒนาภูมิทัศน์ในเขตอาณาบริเวณพื้นที่ของตนเอง

2. การดำเนินงานในระดับพื้นที่ (Area Approach) เป็นการดำเนินงานที่มุ่งให้แต่ละอำเภอเป็นผู้ประสานสนับสนุน ขับเคลื่อนการดำเนินงานของส่วนราชการในเขตพื้นที่โรงเรียน อปท. วัด หมู่บ้าน/ชุมชน และสถานประกอบการทุกแห่งรักษาความสะอาด

3. การดำเนินงานในส่วนของโรงเรียนและสถาบันการศึกษา เนื่องจากมีบทบาทและเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการปลูกฝังจิตสำนึก และสร้างวินัยการรักษาความสะอาดให้กับเด็กและเยาวชนในการพัฒนาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ซึ่งสามารถบูรณาการกิจกรรมการรักษาความสะอาดในบริเวณสถานศึกษาและห้องเรียนกับหลักสูตรการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง และส่งเสริมให้นักเรียนและนักศึกษาได้ดำเนินกิจกรรม ธนาคารขยะรีไซเคิล การทำน้ำหมักชีวภาพจากขยะอินทรีย์ การสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ การพัฒนาปรับปรุง ภูมิทัศน์ เป็นต้น

4. การดำเนินงานในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีภาระหน้าที่โดยตรงตามกฎหมายกำหนดเกี่ยวกับงานด้านการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ตลอดจนการกำกับควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และเหตุเดือดร้อนรำคาญ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้กับพี่น้องประชาชน ในท้องถิ่น

5. การดำเนินงานในส่วน of สถานประกอบการ สถานบริการสาธารณะ (Complex Unit) และสถานที่สาธารณะ โดยมุ่งเน้นให้ภาคีทุกภาคส่วน ได้แก่ ส่วนราชการ ภาคเอกชน ผู้ประกอบการ ชุมชนและประชาชน ร่วมมือกันดูแลรักษาความสะอาดและสภาพแวดล้อมในพื้นที่ที่รับผิดชอบ

 โครงการคาราวานบริการสุขภาพเคลื่อนที่เป็นการดำเนินงานเชิงรุกแบบบูรณาการ ซึ่งเป็นการเพิ่มการบริการด้านสุขภาพถึงหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงการบริการมากที่สุด ใน 3 กิจกรรม คือ การตรวจสุขภาพประชาชน หน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่ และการรับบริจาคโลหิตเคลื่อนที่ ซึ่งได้ร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี และโรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ ในการรับบริจาคโลหิต และบริการสุขภาพเคลื่อนที่ โดยดำเนินการจัดบริการหมุนเวียนไปตามสถานที่ต่าง ๆ และใน 5 กิจกรรม ประกอบด้วย

1. หน่วยบริจาคโลหิตเคลื่อนที่ โดยบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่ ในการเข้ารับการบริจาคโลหิตจากประชาชนเพื่อให้มีโลหิตสำรองไว้ใช้อย่างเพียงพอในจังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดใกล้เคียง โดยจะดำเนินการกระตุ้นให้ประชาชนบริจาคโลหิตอย่างต่อเนื่อง ปีละ 3 - 4 ครั้ง

2. หน่วยตรวจสุขภาพเคลื่อนที่ โดยจัดกลุ่มผู้รับบริการ เพื่อกำหนดกิจกรรมในการจัดบริการ เนื่องจากความแตกต่างด้านสุขภาพของแต่ละช่วงอายุ เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเด็กในศูนย์เด็กเล็ก (0 - 5 ปี) กลุ่มนักเรียนในโรงเรียน (6 - 14 ปี) และกลุ่มประชาชนอายุ 15 ปี ขึ้นไป โดยจำแนกเป็น ชำราชการ ประกันสังคม และประชาชนทั่วไป โดยมีการรายงานการตรวจสุขภาพที่ใช้โปรแกรมตรวจสุขภาพ (Health Check) การประมวลผลวิเคราะห์สถานการณ์สุขภาพรายบุคคล ครอบครัว ชุมชน และมีการแจ้งผลย้อนกลับให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ เพื่อการดูแลอย่างเหมาะสม

3. หน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่ บูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยรับบริจาคโลหิตและหน่วยตรวจสุขภาพเคลื่อนที่ โดยการจัดตั้งหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่ จำนวน 3 ทีม ให้บริการเชิงรุกในระดับตำบล ๆ ละ 3 ครั้งต่อปี โดย บริการรักษาทางทันตกรรมเบื้องต้น

บริการตรวจสุขภาพช่องปากผู้บริจาคนิโคติน บริการทันตกรรมป้องกันสำหรับเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดับตำบล และบริการให้ทันตสุขศึกษาและคำแนะนำในกลุ่มผู้บริจาคนิโคติน กลุ่มผู้ตรวจสุขภาพบุคลากรผู้ดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ปกครอง

4. หน่วยฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการเคลื่อนที่ ออกเยี่ยมสำรวจประชาชนและให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการ ร่วมกับการรवानบริการสุขภาพเคลื่อนที่ จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อให้ผู้พิการสามารถดูแลตนเองได้ และผู้ดูแลผู้พิการสามารถดูแลผู้พิการได้อย่างถูกต้อง

5. หน่วยรับบริจาคอวัยวะเคลื่อนที่ ออกสำรวจประชาชน และรับบริจาคอวัยวะร่วมกับคาราวานบริการสุขภาพเคลื่อนที่ จังหวัดอุบลราชธานี

 โครงการท้องถิ่นประชารัฐร่วมใจแก้ไขปัญหาการดื่มแอลกอฮอล์และอบายมุขเพื่อสร้างความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงาน/องค์กรเครือข่ายระดับจังหวัด โดยได้จัดทำบันทึกความร่วมมือ (MOU) กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5 ตำบล ได้แก่ ต.กาบิน อ.กุดข้าวปุ้น, ต.หนองเมือง อ.ม่วงสามสิบ, ต.แก้งโดม อ.สว่างวีระวงศ์, ต.โพธิ์ไทร อ.พิบูลมังสาหาร, และ ต.คำเขื่อนแก้ว อ.สิรินธร โดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการแกนนำในพื้นที่เป้าหมาย เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และอบายมุขเพื่อพิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อหาแนวทางการป้องกันปัญหาจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และอบายมุข และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการสรุปบทเรียนการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และอบายมุขในจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทำงาน และการจัดการความรู้ กำหนดแนวทางการขยายผลที่ต่อเนื่องในระยะต่อไป

5.9.4 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

จังหวัดอุบลราชธานี มีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด โดยบูรณาการทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน โดยกำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานของจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) และมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการในการร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น โดยจัดทำเป็นแผนชุมชนและเชื่อมโยงไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งจะทำให้การนำแผนไปปฏิบัติสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง เกิดการพัฒนาที่มาจากการมีส่วนร่วมที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืน

5.9.5 สรุป

จังหวัดอุบลราชธานี เป็นจังหวัดที่มีการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ผู้ว่าราชการจังหวัดให้ความสำคัญกับการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม โดยมีการทำงานแบบบูรณาการและยึดหลักธรรมาภิบาล และหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารราชการ ส่งเสริมให้เกิดผู้นำชุมชนในทุกระดับ รวมทั้งทุกภาคส่วนมีความกระตือรือร้นที่จะทำงานร่วมกัน โดยมีการประชุมร่วมกันอย่างต่อเนื่องและนำประเด็นต่าง ๆ มาพิจารณาในการประชุม เพื่อหามติร่วมกันโดยใช้หลักฉันทามติ และมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันทั้งภาครัฐและภาคประชาชนในทุกขั้นตอน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการบริหารราชการที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง เป็นรูปธรรมและยั่งยืนในอนาคต โดยสรุปปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมระดับจังหวัดได้ดังนี้

1. ผู้บริหารของจังหวัดมีความรู้ความเข้าใจ และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และเชิญชวนให้เข้ามามีส่วนร่วม รวมทั้งให้การสนับสนุนในการดำเนินการต่าง ๆ
2. มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่อย่างต่อเนื่อง
3. ประชาชนและชุมชนมีความเข้มแข็งและเต็มใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการร่วมกับภาครัฐ โดยมีการรวมกลุ่มกันทำงานมีการบริหารจัดการกันเอง การทำงานที่เห็นเป็นรูปธรรมจากโครงการจัดการขยะ จนมีเงินออมเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มที่เห็นชัดเจนโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการบริหารของจังหวัดสนับสนุน
4. มีผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มาจากประชาชน เพื่อถ่ายทอดความสำเร็จของโครงการและแนวคิด
5. บุคลากรของจังหวัด เห็นความสำคัญของการพัฒนา และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี
6. มีกระบวนการจัดทำโครงการต้นแบบที่นำมาสู่การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง และการสร้างจิตสำนึกสาธารณะได้อย่างชัดเจนและอย่างต่อเนื่อง อาทิ โครงการสุขภาพเคลื่อนที่ที่มีผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรม คือ ปริมาณโลหิตที่มีผู้บริจาคที่พอเพียงสำหรับในจังหวัดและพื้นที่ใกล้เคียง

ต้นแบบความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในระดับจังหวัด

6

ปัจจัยสำเร็จที่มีผลต่อการสร้าง การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารราชการในระดับจังหวัด

6. ปัจจัยสำเร็จที่มีผลต่อการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการในระดับจังหวัด

จากการศึกษาพบว่า มีปัจจัยสำคัญมากมายที่ส่งผลให้แต่ละจังหวัดสามารถขับเคลื่อนให้เกิดการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมระดับจังหวัดได้ ซึ่งมีปัจจัยร่วมที่พบในทุก ๆ จังหวัดที่เชื่อว่าน่าจะทำให้เกิดความสำเร็จของการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม คือ หลายจังหวัดมีรูปแบบการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมที่มีความคล้ายและแตกต่างกัน ขึ้นกับบริบทของพื้นที่ วัฒนธรรม และความสามารถในการทำงานร่วมกันของทุกฝ่าย อย่างไรก็ตาม ยังมีปัจจัยที่ปรากฏชัดเจนในทุกจังหวัดที่มีผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการในระดับดีเยี่ยม ซึ่งทำให้เห็นว่า กระบวนทัศน์ใหม่ของการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในระดับจังหวัดได้เกิดขึ้นจริงแล้วในหลายพื้นที่ และสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ของสังคมอื่นได้ โดยสามารถสรุปปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในระดับจังหวัด แสดงตามตารางต่อไปนี้

**ตารางที่ 1 แสดงปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของ
การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมระดับจังหวัด**

ปัจจัย สำคัญ	องค์ประกอบสำคัญ
ผู้นำ	- มีผู้นำทั้งเป็นทางการไม่เป็นทางการและผู้นำตามธรรมชาติ - มีผู้นำในทุกระดับตั้งแต่เยาวชนจนถึงอาวุโสและมาจากหลายกลุ่ม - มีการสร้างผู้นำเพิ่มขึ้นจากทุกภาคส่วน หลายวัย - มีวิสัยทัศน์ร่วมในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม - ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้เอื้ออำนวยให้เกิดการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมทำหน้าที่เป็นผู้นำ “โดยเสมือนมิได้นำ” และให้ประชาชนภาคส่วนต่าง ๆ “นำกันเอง” แต่ร่วมชื่นชมยินดีในผลสำเร็จที่เกิดขึ้น - ผู้นำจึงเป็นทั้งผู้นำการเปลี่ยนแปลง(change agent) ผู้เอื้อกระบวนการ (facilitator) เป็นผู้กระตุ้นให้เกิดกิจกรรม (advocator) เป็นผู้ไกล่เกลี่ย กรณีเกิดปัญหา (mediator) และเป็นผู้เสริมสร้างพลัง (empowerer) เพื่อให้การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม บรรลุผลอย่างแท้จริง
ผู้เกี่ยวข้อง/ ผู้มีส่วนร่วม	- มาจากหลายภาคส่วนทำงานเป็นพหุภาคี อาทิทั้งเจ้าหน้าที่รัฐ ภาคประชาสังคม ผู้นำชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคเอกชน เยาวชนปราชญ์ชาวบ้าน และนักวิชาการ เป็นต้น และทุกภาคส่วนล้วนมีความเข้มแข็ง - มีแนวคิดเชิงบวก คิดดีเพื่อจะทำความดีร่วมกันเพื่อสังคม มีจิตอาสา และจิตสำนึกสาธารณะ ทำงานร่วมกันโดยไม่เห็นเป็นภาระของตน แต่ล้วนมีความภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนทำ พร้อมถ่ายทอดเล่าสู่ผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ด้วยเหตุนี้ ในหลายพื้นที่จึงพบสมาชิก (ไม่ว่าจะมาจากภาคส่วนใด ๆ) จะมีตำแหน่งทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการในหลายองค์กร หลายกลุ่ม ที่ทำงานเพื่อเป้าหมายในการช่วยเหลือ สังคมเป็นจำนวนมาก

ปัจจัยสำคัญ	องค์ประกอบสำคัญ
	- ความรู้สึกเป็นเจ้าของ (sense of belongings) และเป็นหุ้นส่วนในการทำงานร่วมกัน จนนำมาสู่การสนับสนุนทรัพยากรของตนเอง มาทำให้กระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมดำเนินต่อไปอย่างยั่งยืน
กระบวนการทำงาน	- มีกระบวนการทำงานที่เสริมพลังของทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง - มียุทธศาสตร์ และแผนการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมที่ชัดเจน และมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เป็นรูปธรรม นอกจากนี้ยังมีกลไกในการดำเนินงานที่ชัดเจน ทำให้สามารถดำเนินการต่างๆ ได้อย่างสะดวก ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบคณะกรรมการร่วม คณะทำงาน กลุ่มทำงาน หรือเครือข่ายต่าง ๆ - มีการใช้ข้อมูลบริบทพื้นที่เป็นพื้นฐานในการวางแผนการทำงาน
	- มีกระบวนการมีส่วนร่วมที่หลากหลาย ล้วนก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง - มีรูปแบบของการหาข้อตกลงร่วม โดยใช้ฉันทามติ ประชาเสวนา ที่หมั่นทำเป็นเนืองนิตย์ - มีการให้คุณค่าของทุกคนในการทำงานและเห็นทุกคนคือหุ้นส่วนการทำงาน - มีการบริหารงานร่วมกัน บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมในทุกระดับ ตั้งแต่การริเริ่ม การคิด การรับรู้ การให้ความเห็น การตัดสินใจ และมีส่วนร่วม (collective decision) การปรึกษาหารือ การร่วมทำ ร่วมรับผล ร่วมติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง - การใช้และส่งเสริมวัฒนธรรมธรรมาภิบาลและวัฒนธรรมประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม อาทิ การมีการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน การมีสำนึกรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่มีต่อการยึดหลักความโปร่งใส และการทำงานที่คุ้มค่า การมีส่วนร่วม และการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้

ปัจจัยสำคัญ	องค์ประกอบสำคัญ
การสื่อสารสาธารณะ	- มีการติดต่อสื่อสารสาธารณะที่มีประสิทธิภาพและมีช่องทางที่หลากหลาย โดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนสามารถสื่อสาร 2 ทางกันได้ง่ายและสม่ำเสมอ - ตัวอย่างการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ คือการทำประชาเสวนา การมีรายการทางสื่อวิทยุ โทรทัศน์ ในท้องถิ่น เป็นต้น
การสนับสนุนทรัพยากร	- มีการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ การมีงบประมาณในการให้ความรู้เรื่องการมีส่วนร่วม การบริหารงาน การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีทรัพยากรด้านอื่น ๆ อีกมากที่สามารถนำมาใช้งานได้จริง การมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการดำเนินกิจกรรมการมีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นตัวเจ้าหน้าที่เอง หรือผู้นำชุมชน หรือประชาชน กลุ่มต่าง ๆ
การสร้างบรรยากาศของการทำงานแบบมีส่วนร่วม	- มีการทำงานที่เอื้อประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยการมีบรรยากาศของการไว้วางใจ การเคารพสิทธิ เสรีภาพ และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ตลอดจนทุกคนรู้ถึงหน้าที่ของตนเองที่จะทำเพื่อสังคมส่วนรวม - ใช้กระบวนการสร้างบรรยากาศที่ทำให้สมาชิกทุกคนรู้จักคุณค่าของตนเองและผู้อื่นและมีการจัดการแบบธรรมชาติ - มีการกระตุ้นและเสริมแรงให้กำลังใจกันในการทำงาน มีการพบปะเยี่ยมเยียน โดยผู้บริหารของจังหวัด การพาไปศึกษาดูงานทั้งประชาชนและข้าราชการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันและกัน
การสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน	- การเรียนรู้บนฐานความรู้ที่เกิดขึ้น ทั้งจากภายนอกและจากภายในตัวเอง จากประสบการณ์ของตนเอง จนนำมาสู่การเกิดประสิทธิผลของการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

ปัจจัย สำคัญ	องค์ประกอบสำคัญ
สิ่งจูงใจ	- สิ่งจูงใจในรูปแบบต่าง ๆ ที่ผลักดันให้ทุกภาคส่วนเห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วม การให้รางวัลในการทำงาน การไปเยี่ยมเยียนคำชมเชยก็เป็นส่วนหนึ่งในการให้กำลังใจผู้ทำงานและประชาชน ตลอดจนการมีโอกาสดำเนินการดีสู่สื่อต่าง ๆ ก็เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดแรงจูงใจให้ทำงานอย่างต่อเนื่องได้

ต้นแบบความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในระดับจังหวัด

7

ถอดบทเรียนความรู้จากการดำเนินโครงการ “ขับเคลื่อนการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม”

7. กอดบทเรียนความรู้จากการดำเนินโครงการ “ขับเคลื่อนการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม”

จากการดำเนินโครงการนี้ พบว่าประเทศไทยกำลังก้าวไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ในเรื่องการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม และกำลังพัฒนาในลักษณะที่เป็นบวก ซึ่งเกิดผลดีต่อกระบวนการประชาธิปไตยของไทยอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะประชาชนได้มีพื้นที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ โดยในการกอดบทเรียนความรู้จากการดำเนินโครงการขับเคลื่อนการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม นักวิจัยได้ค้นพบว่า มีการเรียนรู้เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการนี้ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

7.1 การเรียนรู้ด้วยตนเองของสมาชิก

การเรียนรู้ด้วยตนเองของสมาชิกซึ่งเป็นประชาชนทุกคนที่มีส่วนร่วมที่มาจากทุกภาคส่วนเป็นการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมที่มุ่งหวัง บนพื้นฐานของประสบการณ์ เป้าหมายเฉพาะในเรื่องพฤติกรรมนั้น ๆ ซึ่งอาจมีการจัดการด้วยสิ่งที่ท้าทายใหม่ ๆ ในที่สุดสมาชิกได้มีโอกาสแบ่งปันความรู้ของตนในภายหลังจากที่ตนได้เรียนรู้ ทั้งนี้ การเรียนรู้จากการทำงานจริงได้เกิดขึ้น เนื่องจากการที่เราเข้าใจปัจจัยต่าง ๆ เช่นความสัมพันธ์ที่นำไปสู่ปรากฏการณ์ทำให้เรามีโอกาสใช้ประสบการณ์นั้นเพื่อปรับปรุงการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

สมาชิกเรียนรู้จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เรียนรู้จากการทำงานจริง มีเหตุการณ์เกิดขึ้นจริง สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ท้าทาย ทั้งเป็นประสบการณ์จากภายในหรือสิ่งที่มีและจากสิ่งที่ไม่มีหรือจากภายนอก

เช่น การเรียนรู้ จากเหตุการณ์ที่มาจากประสบการณ์ของตนเอง และผู้อื่นในหน่วยงาน

7.2 เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของทุกภาคส่วน

การเรียนรู้ของแต่ละคนที่เข้าร่วมโครงการและเป็นการนำมาสู่การปรับตัวกิจกรรมบนพื้นฐานของประสบการณ์ที่ได้รับ การเรียนรู้นี้เกิดจากสื่อภายในและจากสื่อภายนอกระบบองค์กรนั้น ๆ เกิดจากการมีสื่อที่สามารถถ่ายทอดข้อมูลไปสู่สมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมทุก ๆ คนได้ ทั้งยังก่อให้เกิดการสะสมประสบการณ์ จนนำมาปรับตัวกิจกรรมใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และยังถ่ายทอดไปสู่พื้นที่อื่น นอกจากนี้ยังเกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นค่านิยมใหม่ของสังคมนั้นที่จะร่วมกันคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผล และร่วมติดตาม ประเมินผลไปด้วยกัน และนำผลไปปรับปรุงให้ดีขึ้น

การเรียนรู้ขององค์กร ชุมชน สังคมได้เกิดขึ้นโดยที่ เมื่อมีการเรียนรู้ของแต่ละคนที่เข้าร่วมกิจกรรมเกิดขึ้นและเมื่อเกิดขึ้นในหลายคน หลายกลุ่มที่เป็นสมาชิกของหน่วยงาน ชุมชน หรือสังคมนั้น จึงมีการแลกเปลี่ยนแนวคิดประสบการณ์ ความรู้และความสามารถกันขึ้น ทั้งนี้ นำมาสู่การเกิดความรู้ที่เกิดสะสมในสังคมนั้น เป็นการพัฒนาของฐานความรู้ที่มีอยู่และได้นำมาแลกเปลี่ยนกันได้ ซึ่งความรู้ในส่วนหนึ่งมาจากความรู้และประสบการณ์ในอดีต สมาชิกขององค์กรจึงปฏิบัติงานในฐานะที่เป็นหน่วยเล็ก ๆ หน่วยหนึ่ง ในกระบวนการเรียนรู้ นั่นอีกด้วย

จากการศึกษาจังหวัดที่ได้รับรางวัล พบว่าการเรียนรู้ของหน่วยงาน เกิดขึ้นเมื่อคนในหน่วยงานได้มีประสบการณ์ในการแก้ปัญหา และเข้าไปร่วมกิจกรรมในฐานะสมาชิก หรือประสบการณ์จากการร่วมกันคิดออกแบบสังคม และอนาคตของพวกตนร่วมกัน จังหวัดต่าง ๆ ที่ได้

รับรางวัลจะมีกระบวนการจัดการข้อมูลและตัดสินใจ ที่นำมาสู่ผล คือ เกิดสิ่งดี ๆ ขึ้นในสังคมนั้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการร่วมกันหาทางออก ในการแก้ปัญหาการลดลงของพื้นที่ป่า ทรัพยากรธรรมชาติขาดความอุดมสมบูรณ์ ฐานะของประชาชนยากจน รายได้ไม่พอกับรายจ่าย สุขภาพอนามัยไม่ดี มีความขัดแย้งในชุมชน ซึ่งเกิดปัญหาสังคมอื่น ๆ ตามมา อาทิ ปัญหาการอพยพออกจากพื้นที่ การที่สังคมต้องเผชิญกับสภาวะที่มีความยากลำบาก จนหาทางออกไม่ได้ สิ่งเหล่านี้ เกิดเป็นการจัดการความรู้ เพราะสังคมนั้นได้หาข้อมูล แปลผลข้อมูล และแบ่งปันข้อมูล ตลอดจนเก็บข้อมูลนั้นไว้ในสังคมของตน สังคมนั้นกลายเป็นสังคมที่มีกระบวนการจัดการข้อมูลและตัดสินใจโดยใช้ข้อมูล จึงจัดเป็นการมีระบบเรียนรู้ที่เป็นกลไกสำคัญช่วยรักษาและสร้างสถาบันการเรียนรู้ในที่สุด

ด้วยเหตุนี้ จึงเห็นว่ามียหลายจังหวัดที่เริ่มจากการใช้ฐานความรู้ในชุมชน ในพื้นที่ที่มีการเก็บรวบรวมมาโดยประชาชนกลุ่มต่างๆ และถึงแม้จะไม่เพียงพอในการเรียนรู้ของสังคม แต่ก็ได้สร้างการเรียนรู้ของประชาชนนั้น ๆ เพื่อให้กลายเป็นเครื่องกระตุ้นให้เกิดความต้องการที่จะเรียนรู้เพิ่มเติมร่วมกันและเกิดการแลกเปลี่ยนกัน ในที่สุด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จึงเกิดขึ้น กลายเป็นสิ่งที่เรียกว่า “การเสริมสร้างสถาบันแห่งการเรียนรู้” เรื่องการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม โดยมีโครงสร้างที่ชัดเจนและมีกระบวนการที่เป็นพลวัต ไม่อยู่นิ่งแต่มีการเคลื่อนไหวปรับเปลี่ยนและยืดหยุ่น

ในที่สุดกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมของประชาชน และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ จะเปลี่ยนแปลงไปเป็นวิธีการที่สร้างฐานความรู้ไปในตัว เพราะได้มีการปรับให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมนั้น และสามารถยึดเป็นแนวปฏิบัติได้ต่อไป เรียกว่าเกิดเป็น “ชุมชนของการปฏิบัติดีร่วมกัน” ทั้งนี้ เนื่องมาจาก

- การดำเนินการที่มีโครงการที่นำไปสู่การสร้างความสำเร็จร่วมกันของทุกคนในเรื่องปัญหาที่มี หรือการมีเป้าหมาย
- การได้ทดลองปฏิบัติแก้ปัญหาร่วมกันช่วยให้กลุ่มได้เห็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์อันไม่พึงปรารถนาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
- การทบทวน ประสพการณ์อย่างเป็นระบบโดยการเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีการบันทึกการรายงานผล และการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

ตัวอย่างที่พบในหลายจังหวัดจะเห็นว่ามีการบูรณาการทำงานที่เป็นระบบและปรับให้เข้ากับบริบทพื้นที่และสถานการณ์ อาทิ จ.ลำพูน ที่มีแนวคิดในการทำสิ่งที่ดีร่วมกันในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและส่งเสริมวัฒนธรรมสิ่งดีงามในจังหวัด จังหวัดนครราชสีมาที่ให้ทุกคนเห็นการทำให้เกิดลำตะคองที่พึงปรารถนา จังหวัดสมุทรสาครที่ประชาชนต้องการสิ่งดี ๆ ในอดีตกลับคืนมา จังหวัดน่านและจันทบุรีที่ประชาชนห่วงหาพันพวยการจึงมุ่งมั่นร่วมกันดำเนินกิจกรรมเพื่อพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้และแหล่งน้ำ หรือยะลาที่มุ่งให้เกิดสันติสุข เป็นต้น

การปฏิบัติร่วมกันเกิดขึ้นง่าย หากคิดร่วมกันตั้งแต่แรกทำให้เกิดการร่วมติดตามและการรายงานผลเป็นระยะ ในบางจังหวัดก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องอีกด้วย

7.3 การดำเนินการที่เป็นพลวัต

สังคมแห่งการเรียนรู้ เป็นสังคมที่รวมการเรียนรู้ของปัจเจกชนหลาย ๆ คน และมีกระบวนการที่เป็นพลวัต สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นในบริบทที่มีสภาพแวดล้อมที่แตกต่างและมีการเปลี่ยนแปลงอันเกิดจาก

คุณลักษณะทางวัฒนธรรม โครงสร้างและยุทธศาสตร์ขององค์กรต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้สมาชิกแต่ละคนจึงเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ การสร้างสังคมและการมีความเป็นปัจเจก ดังนั้น จากการพิจารณาที่โครงสร้างแล้ว สิ่งสำคัญ ที่เป็นปัจจัยเอื้อต่อการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม คือ การพิจารณาประเด็นที่เป็นเรื่องของพลวัตที่เกี่ยวข้องกับการมีคุณลักษณะทางจิตวิทยาขององค์กรและสมาชิก

ทั้งนี้ การส่งเสริมการเรียนรู้ขององค์กรให้มีประสิทธิภาพจะขึ้นกับปัจจัยต่อไปนี้

1. การพัฒนาและการสร้างความเข้าใจโดยการสื่อสารในระหว่างสมาชิกอย่างมีประสิทธิภาพ

จังหวัดที่มีผลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในระดับที่ดีเยี่ยม มักจะสร้างความเข้าใจร่วมกันกับฝ่ายต่าง ๆ ที่เข้ามาร่วมกิจกรรม โดยใช้การสื่อสารที่เข้าถึงกันได้ง่ายและทุกฝ่ายเข้าใจถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกัน ดังนั้น รูปแบบการสื่อสารจึงมีการพัฒนาขึ้นไม่ว่าจะเป็นการให้ข้อมูลทางสื่อท้องถิ่นเป็นประจำ มีการใช้สื่อบุคคลในการกระจายข้อมูล การเป็นคณะทำงานที่มีการประชุมในรูปแบบที่เหมาะสมจึงพบเห็นได้ในหลายจังหวัด

2. การสร้างความไว้วางใจ เชื่อมั่นซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิก

ความไว้วางใจซึ่งกันและกันจะเกิดขึ้นได้จากหลายปัจจัย อาทิ การเคารพนับถือ การเชื่อว่าเป็นคนดี การแลกเปลี่ยนข้อมูล การมีความจริงใจต่อกัน การได้ทำกิจกรรมร่วมกัน การให้กำลังใจและร่วมชื่นชม ยินดีร่วมกันในทุกจังหวัดที่มีประสิทธิผลในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประชาชนและข้าราชการตลอดจนภาคส่วนต่าง ๆ จะไว้วางใจกันเชื่อมั่นว่า การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงทำให้เกิดผลจริงในทาง

ปฏิบัติได้

7.4 โครงสร้างการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

ในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล พบว่า โครงสร้างการทำงานที่มีประสิทธิภาพ มีองค์ประกอบสำคัญดังต่อไปนี้

1. การทำงานร่วมกัน โดยรวมประสบการณ์ของสมาชิกแต่ละคนโดยมีการวิเคราะห์สถานการณ์และการปฏิบัติงานภายในและภายนอกองค์กรร่วมกัน

2. รูปแบบคณะกรรมการ คณะทำงานที่มีการปรึกษาหารืออยู่เป็นประจำ ปรากฏในหลายจังหวัดและสมาชิกมาจากหลายภาคส่วน

3. มีระบบการติดตามตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงระบบการรายงานผลเป็นระยะ ให้กันและกันทราบ ให้ผู้บริหารทราบ นอกจากนี้ ผู้บริหารของจังหวัดยังคอยติดตามให้คำปรึกษาแนะนำอย่างต่อเนื่อง ทั้งมีการให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อการปรับปรุง

4. มีการพัฒนาฐานข้อมูล ซึ่งจะเอื้อในการศึกษาเปรียบเทียบประสบการณ์ของแต่ละคน อาทิ จังหวัดสมุทรสงครามที่มีข้อมูลในการนำมาพัฒนาจังหวัดชุมพรที่รวบรวมฐานความรู้จากผู้รู้มาร่วมทำงานกัน

5. มีการพัฒนาคัดสังเคราะห์ร่วมกันหลังจากมีฐานข้อมูล โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์รวบรวม

6. มีการตัดสินใจร่วมกันเพื่อหามาตรการในการดำเนินงาน

7. มีระบบข้อมูลป้อนกลับในการตัดสินใจเพื่อดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ในพื้นที่ที่มีการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ระบบนี้จะทำให้การตัดสินใจอยู่บนพื้นฐานของการมีข้อมูลป้อนกลับ

8. มีการดำเนินการตามมาตรการที่เหมาะสม
9. มีกระบวนการประเมินที่มีประสิทธิภาพและมีส่วนร่วม
10. มีการใช้ระบบการติดตามร่วมกัน และมีข้อมูลป้อนกลับสู่การตัดสินใจเพื่อให้เกิดการปรับปรุงที่ดีขึ้น
11. มีภาวะผู้นำที่มีอยู่ในสมาชิกทุกภาคส่วนอย่างมากในจังหวัดนั้น ๆ

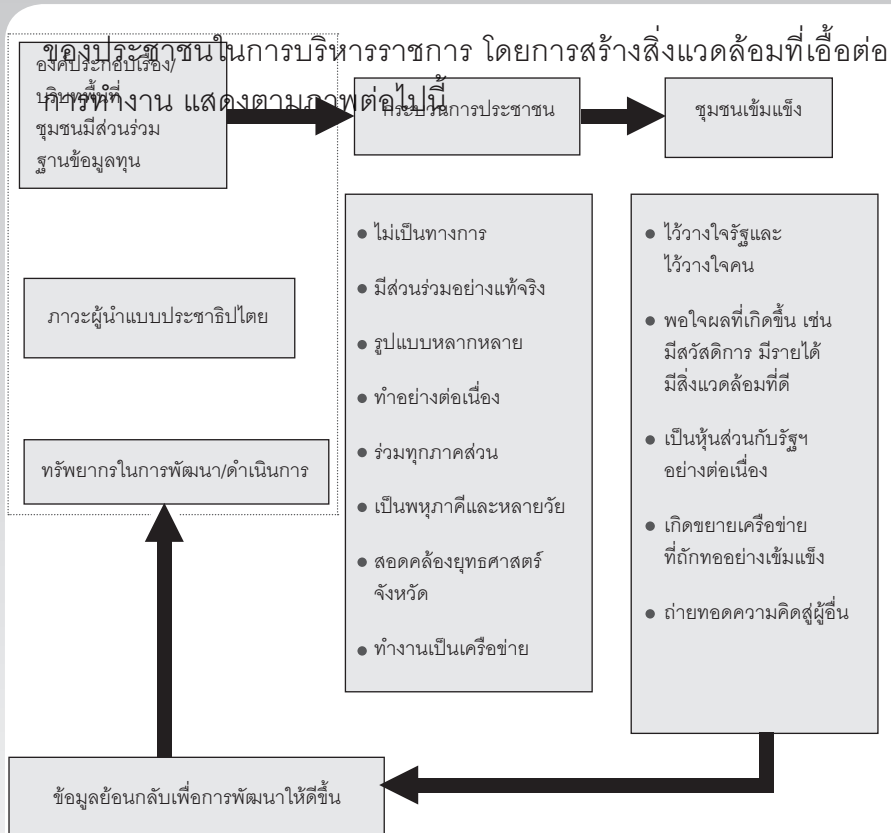
สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่พบจากจังหวัดต่าง ๆ ที่มีการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม คือ มีผู้นำทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการที่มีวิสัยทัศน์ก้าวไกลในเรื่องประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม มีความสามารถในการแปลงแนวคิดสู่การปฏิบัติ และมีจิตใจเปิดกว้างยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น มีจิตสาธารณะและมีแรงผลักดันภายในที่จะทำเพื่อส่วนรวมอย่างแท้จริง

โดยสรุป องค์ความรู้ในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมระดับจังหวัดของประเทศไทยที่มาจากกระบวนการเรียนรู้ของทุกภาคส่วนร่วมกันนี้ จะนำไปสู่การเสริมสร้างกระบวนการบริหารราชการที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ที่มุ่งให้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง และเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการทำงานร่วมกันกับภาครัฐ

สรุป

การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม คือ การที่ภาครัฐเข้าไปช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้สังคมเกิดความเข้มแข็งในระบบการมีส่วนร่วม

ต้นแบบความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในระดับจังหวัด

ทั้งนี้ บทบาทของการเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาหรือหุ้นส่วนในการบริหารราชการ มีลักษณะดังนี้

ต้นแบบความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในระดับจังหวัด

รัฐ	ประชาชน	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	เอกชน องค์กรภาค ประชาสังคม
มีบทบาทในลักษณะ ดังนี้ 1. Change Agent ผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง 2. Facilitator ผู้เอื้อให้เกิดแนวคิดและกิจกรรม 3. Advocator ผู้ผลักดันให้เกิดกิจกรรม 4. Mediator ผู้ไกล่เกลี่ยเวลาเกิดความขัดแย้ง 5. Empowerer ผู้เสริมสร้างพลังเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของทุกภาคส่วนทั้งนี้ต้องทำงานอย่างต่อเนื่อง ใช้ความรู้และข้อมูลบริบทพื้นที่ ทูทางสังคมในการทำงาน	- มี ความเป็น พลเมืองไทย มีจิตสาธารณะ มีความเข้มแข็ง มีความตระหนักในการมีส่วนร่วม มีจิตอาสา รักพื้นที่ และอยากเห็นสิ่งดีเกิดขึ้นตลอดจนมีผู้ที่มีภาวะผู้นำ เป็นผู้ นำการเปลี่ยนแปลง	- เข้ามา ร่วมเป็น หุ้นส่วนในการ ทำงาน - ส่งเสริม ทุน ทรัพยากรที่ หน่วยงานภาครัฐ ไม่ สามารถ สนับสนุนได้	ร่วมเป็นหุ้นส่วนในการสนับสนุนทรัพยากรและมี ส่ว น ร่ว ม อย่างแท้จริงตั้งแต่เริ่มแรก

นอกจากนี้ การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ทุกภาคส่วนจะต้องมีคุณสมบัติร่วมกันดังนี้

1. คิดเชิงบวก ไว้วางใจกันและกัน
2. ทัศนคติที่ดี รักการเป็นหุ้นส่วนร่วมกัน
3. มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน